

št. 102 (21.035) leta LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zákriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

NEDELJA, 4. MAJA 2014

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s seboj

**Snemi aplikacijo
s spletno trgovine**

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - D.L. 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

4 0 5 0 4

1,20 €

Ukrajinske revolucije, paradižniki in kristali

ALJOŠA FONDA

Ko sem bil pred leti kot turist v Kijevu in Odesi, kmalu po oranžni revoluciji, so mi mladi domačini prikazovali dobre in tudi slabe plati sprememb, ki so jih dosegli s protesti na Majdanu nezaležnosti (Trgu neodvisnosti). Takrat so se navdušeno zoperstavili vladajočim in volilni prevari. Navdušeno so jih podprli starši, ki so imeli sveže spomine iz sovjetskih časov, ko je bilo izražanje nezadovoljstva v javnosti nepojmljivo.

Toda Ukrajina se ni spremenila čez noč. Taisti mladi so mi razlagali, da novi predsednik Viktor Juščenko in »pasionaria« Julija Timoščenko nista narodna heroja, temveč politika, kar ima v vzhodni Evropi posebno negativen prizvod. Govorili so mi o 19-letnem Juščenkovemu sinu, ki drvi po mestu z luksuznim BMW-jem in kupuje najdražje šampanjce, medtem ko univerzitetni profesorji gojijo paradižnike, ker se s prenizko plačo ne morejo preživljati. Na lastne oči sem videl, da petične (mafici?) okrašujejo kolesa svojih avtomobilov s kristali Swarovski.

Ne moremo vedeti, ali je bila Timoščenkova po krivem obsojena zaradi malverzacij, a v tem njenem početju ne bi bilo nič čudnega. Pred kratkim pa so uporniki vdrli vilo njenega nasprotnika Viktorja Janukoviča ter poslikali in »tvitali« tamkajšnje cesarsko razkošje - tudi osebni živalski vrt.

Ob delitvi med »Rusi« in »Ukrajinci« je za Ukrajinco značilen razkol med vsemogočo politično in gospodarsko elito ter navadnimi smrtniki, ki v teh urah merijo moči in se pod zastavo raznih ideologij (političnih, verskih, nogometnih) pobijajo na polju velike geopolitične šahovske partije.

SLOVENIJA - Po včerajnjem koalicijskem vrhu na Brdu začetek vladne krize

Alenka Bratušek napovedala odstop

Koalicijski partnerji podpirajo odločitev, Janković ne - Volitve že 22. junija?

UKRAJINA - Po 40 v Odesi še desetine žrtev

Opazovalci Ovseja prosti, spopadi se nadaljujejo

ODESA - V nasilju med proruskimi aktivisti in privrženci ukrajinskih oblasti je v petek zvečer v Odesi na jugu Ukrajine po podatkih ukrajinskega notranjega ministrstva umrlo več kot 40 ljudi, okoli 200 jih je bilo ranjenih. Ukrainska vojska je včeraj razširila vojaško operacijo na vzhodu države, kjer poročajo o novih smrtnih žrtvah v Kramatorsku in Slavjanskem.

Proruski separatisti so včeraj izpustili pred tednom dni zajete opazovalce Ovseja in jih na kontrolni točki pri Slavjanskem predali generalnemu sekretarju Sveta Evrope Thorbjornu Jaglandu. V Slavjansku

je po odhodu opazovalcev izbruhielo nasilje, v katerem je bilo ubitih 15 ljudi, v bližnji vasi Andrejevka pa naj bi ubili deset ljudi.

Evrropska unija je medtem zahvalila neodvisno preiskavo in sojenje odgovornim za tragedijo v prisanišču ob Črnom morju. Visoka predstavnica EU za zunanjopolitičko Catherine Ashton je sprte strani pozvala, naj se vzdržijo nasilja. Tragedije v Odesi ne bi smeli izkoristiti za še več sovraštva, temveč bi to moral biti povod za skupno iskanje poti za izhod iz krize.

Na 20. strani

TRŽIČ - Podatki

Vsak peti Tržičan je priseljenec

TRŽIČ - Tržič je daleč najbolj »mednarodno« mesto v goriški pokrajini. Visoko število priseljencev je vir izzivov in pogosto tudi integracijskih težav, hkrati pa daje mestu demografsko vitalnost, ki je druga mesta na Goriškem ne premorejo. To izhaja tudi iz zadnjih podatkov o tržičkem prebivalstvu, po katerih je kriza nekoliko upočasnila pojav priseljevanja v Tržič, a ga ni zaustavila. Konec februarja je občina štela 27.888 prebivalcev, med temi pa je bilo 5.157 tujih državljanov. Delež priseljencev je torej 18,5-oddosten, kar pomeni, da je skoraj vsak peti prebivalec Tržiča tuj državljan.

»Čistke« in nelagodje v Svobodnem Trstu

Na 2. strani

Pravilnik o pravicah davkoplačevalcev

Na 4. strani

Vinjen voznik vijugal po Korzu Italia

Na 8. strani

Deportiranci: Romoli bo pisal Renziju

Na 9. strani

Tilatti predsednik Čedajske banke

Na 19. strani

GORICA - Po tristo letih

Travniška zadušnica za usmrčene puntarje

TRST - Odprtje 18. junija v Ul. Cumano

Vojni muzej za mir Diego de Henriquez

TRST - Kaže, da bo neskončne zgodbe o uredivitvi Mestnega vojnega muzeja za mir Diega de Henriqueza končno konec. 18. junija naj bi namreč slavnostno odprli muzej v obširnih prostorih nekdanje vojašnice v Ulici Cumano, kjer naj bi v nekaj letih nastal širši muzejski pol.

Ob letosnji 40-letnici smrti raziskovalca in zbiratelja Diega de Henriqueza in 100-letnici prve svetovne vojne bo občinska uprava z dejelno finančno pomočjo zaključila obnovo treh paviljonov nekdanje vojašnice in vanje namestila bogato zapuščino vojnih eksponatov - od tankov in topov, do fotografij, dokumentov, zemljevidov in marsičesa drugega.

Na 3. strani

Sant'Anna
Impresa Trasporti Funebri

F Pogrebno podjetje
...v Trstu od leta 1908

Več kot stoletje
nudimo pogrebne
storitve in prevoze
na tržaškem območju,
v Italiji kot tudi v
inozemstvu.

Devin-Nabrežina 166 - Trst
Ul. Torrebianca 34
Ul. dell'Istria 129
Prosek 154 - Trst
tel. 040 630696
Usluge na domu

SVOBODNO TRŽAŠKO OZEMLJE - Med razočaranimi tudi kraški somišljeniki

Razhajanja in nezadovoljstvo med privrženci Svobodnega Trsta

Več kamnov spotike: predsednikova samovolja, italijanske volitve, cona B, neodvisni Veneto, telesni stražarji

Med člani gibanja Svobodni Trst vla-
da v tem trenutku precejšnja zmešnjava. V
gibanju, ki se zavzema za priznanje Svo-
bodnega tržaškega ozemlja (STO) in je v
treh letih obstoja zbralo veliko število itali-
janskih in slovenskih (oni bi rekli samo
»tržaških«) somišljenikov, je prišlo do več-
jega razkola. Visoka napetost je očitna, od-
nosni med predsednikom Robertom Giura-
stantejem in delom članstva so se močno
skrhal. Upravni odbor Svobodnega Trsta je
zamrznil članstvo nekaterih ustanoviteljev
in voditeljev gibanja (to so Sandro Gombac,
Vito Potenza, Adriano Ciacchi in Paola Roc-
co), medtem ko je odgovornega za varnost
Alessandra Gottija zaradi izrečenih težkih
kritik dokončno izključil.

»Čistke«, ki je odraz notranjih razha-
janj, marsikdo ni prebavil. Na Giurastejeva
letjo očitka, da ravna samovoljno in da ni trans-
parenten. Člani so kritični tudi do njegovega
mentorja (še iz časov organizacije Gree-
naction Transnational) Paola G. Parovela, ki
s svojim tednikom La Voce di Trieste nare-
kuje ideološke smernice. Parovel med drugim
zastopa stališče, ki ga je za svojega vzel Giu-
rastante (nakar je postal uradno stališče gi-
banja), da Svobodni Trst nima kaj iskat v coni B, torej na slovenskem in hrvaskem ozem-
lju do reke Mirne, češ da je bilo tisto vpraša-
nje dokončno rešeno leta 1991. Ko je med-
narodna skupnost priznala samostojno Slo-
venijo in Hrvaško ter njune meje, naj bi coni B prenehala obstajati. Svobodni Trst naj bi
se torej zavzemal za polovično mikro drža-
vico - samo za cono A STO. (Tudi v tem je
nekaj protislovnega, saj se meje med nekda-
njima conama ne skladajo povsem z dana-
njo italijansko-slovensko mejo, ki so jo dolo-
čili z londonskim memorandumom in zape-
čatili z osimskimi sporazumi. Današnje meje
tržaške pokrajine so torej oblikovali spo-
razumi, ki so za privržence STO neveljavni,
zato bi moral Svobodni Trst po logiki zahtevati
tudi delček ozemlja, ki je bil nekoč v coni A in je danes v Sloveniji - npr. Hrvatine.) Z »opustitivijo« cone B se nekateri člani vse-
kakor ne strinjajo (med drugimi »izobčeni«
Sandro Gombac), tako da je tudi uradna li-
nija gibanja glede tega ključnega vprašanja še
nekoliko meglena.

Na spletu so se nekatere kritike spre-
vrgle v besedne napade, Giurastante je ne-
katere razgreteže menda že prijavil. Njega in
Parovela v najboljšem primeru primerjajo s parom Beppe Grillo-Casaleggio, v
smislu, da odločata sama: eden iz ospredja, drugi iz ozadja. Za druge naj bi pred-
sednik ravnal preprosto kot diktator. Giu-
rastante je po drugi strani zmotilo dejstvo,
da so nekatere somišljeniki kljub izrecni
prepovedi udeležili manifestacije za neod-
visnost Veneta in Benetkah: v to zadevo se
Svobodni Trst noče vmešavati.

Posebno poglavje predstavljajo »sliko-
viti« Giurastantejevi varnostniki oz. telesni
stražarji pod vodstvom Alessandra Gottija. To
je trener tajskega boksa, ki je pred leti okusil
zapor, nazadnje pa je novčil ljubitelje boril-
nih večin in z njimi sestavljal obsežno (men-
da 50-člansko) ekipo varnostnikov Svobod-
nega Trsta - dokler ga niso izključili. V dnevniku Il Piccolo je izjavil, da naj bi bil Giu-
rastante obseden z zaročami in zastrupljeno hra-
no. Z varnostniki pa je imel marsikdo slabe
izkušnje: po pričevanjih, ki jih je Primorski
dnevnik nabral med zaposlenimi v mestnih
lokalih, so bili možakarji med izvajanjem pro-
pagande za STO vsljivi in grobi. Zgodilo pa
se je tudi to, da je najstnik po prepriču pred stoj-
nico Svobodnega Trsta končal v fontani.

Med tistimi, ki imajo zadržke do Giu-
rastantevega vodenja, so tudi kraški člani

Plakati in
transparenti na
pročelju lepega
Fabianijevega
pospolja na
Borzem trgu so že
dolgo predmet
polemik. Stavba je
zaščitenca, zato je
tožilstvo uvedlo
preiskavo, medtem
pa so se pojavili še
novi predvolilni
nаписи. Predstavnik
WWF Dario
Predoran je pisal
spomeniškemu
varstvu.

FOTO DAM@N

Svobodnega Trsta. Njihovih izjav še nismo
zbrali, slovenski član upravnega odbora gi-
banja Andrej Rupel pa ni hotel govoriti, ker
nima pooblastil. »Vso komunikacijo ima v ro-
kah Giurastante,« je pojasnil. Rupel je samo

potrdil, da ljudje niso zadovoljni s tem, kar se
dogaja in razložil, da mora vodstvo gibanja
najpozneje do 30. junija sklicati občni zbor,
na katerem bodo na dnevnem redu odprta
vprašanja.

Med nekaterimi člani, ki se izpovedujejo na Facebooku, se je nezadovoljstvo po-
večalo tudi zaradi doslej neuspešnih sodnih
bitk Svobodnega Trsta in njegovega vodite-
lja, za katerega plačuje sodne stroške članstvo
(prihodnja obravnavna bo v sredo). Sprašuje-
jo se, kaj se je zgodilo s peticijo, ki naj bi jo
poslali na OZN. Eden glavnih kamnov spotike
pa so volitve, na katerih bodo »svobodnjaki«
spet nastopili kot nevolivci, čeprav imajo nedvomno nek številčni potencial. Kot pravi sam Giurastante, se je gibanje pri tem vpra-
šanju razdelilo v dva tabora. »To je demo-
kratična kriza. Gibanje raste in na dan pri-
hajajo stališča, ki so izraz različnih duš. Smo
na razpotju. Imamo tiste, ki v nasprotju z
mnenjem večine predlagajo nastop na itali-
janskih volitvah. Tako bi se izneverili naši poli-
tični liniji. Ostali hočemo vztrajati do konca,«
je na spletni strani gibanja pojasnil Giu-
rastante, ki pričakuje letos »pomembne do-
sežke in priznanja tudi na mednarodni ravni.«
Podobnih napovedi je bilo že veliko, konkretnih dosegkov pa resnicni na ljubo bore malo.
Množica somišljenikov pa je nestrpna, neza-
dovoljna in predvsem zelo pisana. (af)

SLOVENSKI KLUB - V torek predstavitev Branko Soban s knjigo Zločin brez kazni

»Na domačih in tujih 'ministr-
stvih za resnico' se zlepa ne morejo
otresti starih navad in predstav o me-
dijih kot nekakšni podaljšani roki
oblasti. Tudi v demokracijah ...« Tako
piše v svoji knjigi – izboru najodme-
nejših intervjujev, ki jih je z znameni-
timi in manj znamenitim osebnostmi
z vsega sveta napisal Delov novinar in
zunanjopolitični komentator Branko
Soban z naslovom Zločin brez kazni.
Knjiga je izšla pred kratkim pri ugledni
ljubljanski založbi Sanje, v kratkem
pa se napoveduje tudi objava druge
knjige s prav tako učinkovitim naslo-
vom Kazen brez zločina.

Knjigo in avtorja bodo v okviru
delovanja Slovenskega kluba predsta-
vili v torek, 6. maja, ob 18.30 v Gre-
goričevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Fran-
čiška 20 – 2. nadstropje), z njim pa se
bo pogovarjal novinar in pisatelj Du-
šan Jelinčič. Izbor 31 intervjujev De-
lovega novinarja je častivredno dejanje
brez primere, sicer pa se je tega zave-
dalno tudi Društvo novinarjev Slovenije,
ki ga je novembra lani odlikovalo z
nagrado čuvaj/watchdog za izjemni
novinarski dosežek leta. Knjiga Zločin
brez kazni ima poveden podnaslov Ru-
sija, islam, Zahod, v nej pa avtor od-
stira tančico prikritih zgodovinskih
dejstev in neomajno plava proti toku
prirejenih resnic.

Knjiga Zločin brez kazni zaobje-
ma sogovornike, ki so tako ali druga-
če pripeti na rusko stvarnost; drugi
razdelek se zatrese z balkanskimi tle-
mi; tretji preudari trke med islamom in
Zahodom; četrti, sklepni del pa
osvetli turško-kurdske dileme. Tako se
je Soban med drugim pogovoril z Ni-
no Hruščev, pravnukinja nekdanjega
ruskega voditelja Nikite Hruščeva, ki
je prvi začel sistematično rušiti Stali-
nov mit, dobitnikom nagrade Saharov
Sergejem Kovaljovom, največjim šahi-

stom vseh časov in zdaj vodjo opozicijske Druge Rusije Garijem Kasparo-
vom, sovjetsko politično legendi Eduardom Ševarnadzjem, z Nobelovim nagradjencem za literaturo, tur-
škim pisateljem Orhanom Pamukom in še bi lahko naštevali.

Omenili bi še ključen Sobanov
stavek, ki nazorno prikazuje duh Zlo-
čina brez kazni: »Resnica, ki ni 'naša
resnica', je za oblast vselej nevarna res-
nica. Prinašalce takih novic je zato naj-
bolje čim prej utišati. Prav v tem je
morda glavni izziv – in tudi privilegij
– današnjega novinarstva. Plavati proti
toku prirejenih informacij, ki dan za
dnem vrejo iz uradnih krogov.«

Protest proti medijski cenzuri pred sedežem Rai

Tako kot pred vsemi sedeži državne mreže Rai po Italiji so člani Liste Tsipras, ki
povezuje razne komponente levice, včeraj protestirali zaradi medijske cenzure tu-
di pred tržaškim v Ulici Fabio Severo. Zgroženi so nad skopim poročanjem o njih
in njihovem delovanju: od 18. marca do 21. aprila so jim namreč na treh glavnih
televizijskih mrežah Rai v 17 urah posvečenih politiki posvetili borih 48 sekund.

Pisatelj in režiser Igor Pison v oddelku za mlade NŠK

Narodna in študijska knjižnica v Trstu v sodelovanju z založbo Mladika prireja v ponedeljek, 5. maja, srečanje s pisateljem in režiserjem Igorjem Pisonom. Na klepet z mla-
dim tržaškim ustvarjalcem, ki je la-
ni debitiral pri založbi Mladika s knji-
go kratkih zgodb Zasilni izhodi, marca letos pa v ljubljanski Drami podpisal dramatizacijo in režijo An-
gela pozabe koroške pisateljice Ma-
je Haderlap, so vabljeni dijaki višjih
srednjih šol v Trstu. Srečanje bo po-
tekalo v oddelku za mlade bralce
NŠK v Ulici Filzi 14. Začelo se bo ob
12. uri.

Vatikan in Slovenci med svetovnima vojnoma

Jutri bo gost ponedeljkovega večera v Peterlinovi dvorani mlajši cerkevni
zgodovinar p. dr. Igor Salmič iz Rim. Ta 34-letni ljubljanc, redovnik-minorit, je leta 2006 končal Teo-
loško fakulteto v Ljubljani, trenutno dela kot vzgojitelj in eden izmed vicerektorjev mednarodnega zavoda
minoritor Seraphicum v Rimu. Ne-
kaj sadov svojih raziskav v vatikan-
skih in drugih arhivih bo dr. Salmič
predstavil v jutrišnjem predavanju o
Vatikanu in Slovencih v dobi med
prvo in drugo svetovno vojno. Tako
bo predstavil poglede Sv. sedeža na
jugoslovansko in slovensko politiko,
na slovenske škofe, Slovensko ljudsko
stranko in njenega voditelja duhovnika
Antona Korošca. Dotaknil se bo
tudi problematike zatirane slovenske
manjšine v Italiji in prizadevanj, da
bi njene temeljne pravice zaščitili v
samem konkordatu.

SKD Tabor nocoj na Rai 3 z Burko o jezičnem dohtarju

Gledališka skupina SKD Tabor z Op-
čin se je uspešno predstavila na 10.
Festivalu komedije v Pekrah s pred-
stavo Burka o jezičnem dohtarju v re-
žiji Sergeja Verča. Loris Tavčar je na
tem tekmovanju prejel nagrado komedijanta
za vlogo jezičnega dohtarja, pred njim pa sta nagrada na
Čufarjevih dnevih na Jesenicah pre-
jeli Tatjana Malalan za vlogo suknarja
in na 10. Festivalu amaterskih dram-
skih skupin v Mavhinjah Melita Ma-
alan za dohtarjevo ženo. Predstavo
so posneli tudi za slovenski program
RAI 3/bis, ki jo bo predvajal nocoj ob
20.50 in v četrtek, 8. maja ob isti uri.

VOLITVE 2014 Zgonik: predstavitev liste Skupaj - Insieme

Lista Skupaj-Insieme za volitve 25. maja 2014 za prenovo zgoniškega občinskega sveta vabi vse občanke in občane, da se v torek, 6. maja, ob 18.00 uri v prostorih Društvene gostilne v Gabrovcu udeležijo predstavitev kandidatov za občinski svet ter predstavitev županske kandidatke Monice Hrovatin. Na srečanju bodo tudi prisotni tajniki strank, ki podpirajo levosredinsko koalicijo Skupaj-Insieme (DS, SEL, SKP, SIK, Italija vrednot).

Županski kandidati DS

Demokratska stranka bo jutri ob 12. uri na svojem sedežu v Ul. XXX Ottobre 19 v Trstu predstavila svoje županske kandidate. S tajnikom Štefanom Čokom se bodo predstavili Casimiro Cibbi (Repentarbor), Monica Hrovatin (Zgonik) in Sandy Klun (Dolina).

UL. CUMANO - Predstavitev novega muzejskega pola

Neskončna zgodba muzeja de Henriqueza

14.537 predmetov, od katerih 2.766 kosov orožja, 23.588 fotografij, 287 dnevnih zapisov, 12.000 knjig, 2.600 letakov oziroma posterjev, 470 zemljevidov in topografskih kart, 150 slik in 290 notnih zapisov. Toliko eksponatov bogate dediščine tržaškega raziskovalca in zbiratelja Diega de Henriqueza je bilo doslej katalogiziranih in naj bi našlo ustrezno mesto v novem Mestnem vojnem muzeju za mir v obnovljenih prostorih nekdanje vojašnice v Ulici Cumano. Slovesno naj bi ga odprli 18. junija.

V petek, 2. maja, ravno ob de Henriquezovi 40. obletnici smrti, je občinska uprava priredila srečanje, na katerem je širši javnosti predstavila projekt obnove vojašnice in neskončno zgodbo muzeja, ki mu ni bilo doslej usojeno nastati zagledati luč. Obnovitvena dela so se v vojašnici v Ul. Cumano začela marca 2012 (za skupnih 2 mi-

lijona evrov dejavnih prispevkov), zadevala pa so v glavnem tri paviljone, v katere bo postavljena De Henriquezova zbirka v okviru pobud ob letošnji 100-letnici prve svetovne vojne.

O »zelo tržaškem in hkrati zelo evropskem muzeju«, ki bo nedvomno privabil veliko turistov, »saj ga še ni na svetu takega«, so v avditoriju muzeja Revoltella spregovorili občinski odborniki za kulturo Franco Miracco, ravnateljica mestnih muzejev Maria Masa Dan, kustosinja de Henriquezovega muzeja Antonella Cosenzini, arhitekt Paolo Ricci, restavrator Mauro Vitta in pa zgodovinar Lucio Fabi. Doslej je bil restavriran le del ogromne de Henriquezove zbirke, ki že od leta 1943 išče primeren dom. Cosenzijeva je nazorno predstavila začetke raziskovalceve ljubezni do zbiranja »vojnih talcev« - topov, tankov, granat in podobno. Material, ki ga je začel zbi-

rati v Pivki, so po kapitulaciji Italije prenesli v vilo Basevi v Ul. Besenghi, od tod pa leta 1944 v prostore Sanze pri Sv. Vidu. Po de Henriquezovih neuresničenih sanjah o rimski lokaciji muzeja leta 1960, so devet let pozneje v Trstu ustanovili konzorcij, ki bi upravljal vojni muzej, ki je delno našel mesto v Trebčah, delno v Ul. Gambini. Od tod je romal na Padriče in zatem še v vojašnico Beleno v Ul. Revoltella vse do tiste v Ul. Cumano.

Kot zapisano, bodo junija nared samo trije razstavni paviljoni, čez šest mesecov pa naj bi se lotili obnove še drugih dveh, tako da naj bi bil de Henriquezov muzej definitivno nared čez poldruge leto. Projektanti so se odločili, da bodo ohranili industrijski videz zgradb, se pravi ogrinjalo iz betona, jekla in stekla, v katerem bodo restavrirani vojni eksponati zaživeli v vsej svoji veličini. (sas)

Mestni vojni muzej za mir bodo slovesno odprli 18. junija

FOTODAMJ@N

FOTODAMJ@N

SRBSKA SKUPNOST - Včeraj v Trstu

Sprevod in nastop folklornih skupin

Sinoči je 4. mednarodni folklorni festival Preli - prelo v Kulturnem domu ponudil priložnost za poglavljanie medsebojnega poznavanja in utrjevanje sožitja med pripadniki različnih narodov. Vse to v sproščenem in razigranem vzdružju folklornih plesov. Pobudnik večera je bilo Kulturno združenje Srbov v Trstu Ponates-Mostovi, ki je tudi nastopalo s svojo

folklorno skupino tako kot drugo društvo tržaških Srbov Vuk Karadžić. Medse so povabili še druge italijanske, slovenske, hrvaške in makedonske skupine.

Pred večernim nastopom pa so se plesalke, plesalci in godci v pisanem sprevedu sprehodili po mestnem središču od Velikega trga do Sv. Antona novega (na slike - Fotodamj@n).

Svetovanski rožnik obiše vsako leto precej turistov, maja bodo prišli

SVETOIVANSKI PARK - Obisk rožnika s 3000 vrst vrtnic

V omamnem objemu

Na sprehod s krajinskim arhitektom Vladimirjem Vremcem - Iskanje prostovoljcev za nego rožnika

V svetoivanskem rožniku se je včeraj dopoldne, kislemu vremenu navkljub, zbral nekaj ljubiteljev vrtnic in rož nasploh. Na voden ogled mimo več tisoč vrst vrtnic je obiskovalce pospremil krajinski arhitekt z Općin Vladimir Vremec, ki je med drugim uredil park nekdanje psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu, zlasti zbirko vrtnic.

Tržaško društvo Trieste altruista, ki deluje na področju prostovoljnega dela na različnih področjih, je namreč priredilo ogled, s katerim želi privabiti prostovoljce k sodelovanju pri vzdrževanju rožnika. Vrtnice potrebujajo namreč precej nege skozi vse leto, tako da je vsaka pomoč dobrodošla, nam je povedal Vremec in ocenil, da gre hkrati za zelo koristno pridobivanje izkušenj in spoznavanje 3000 različnih vrst vrtnic. V rožniku je ravno tačas največ dela, saj je treba očistiti odcvetne cvetove. Zaupal nam je, da je bilo ob samem odprtju rožnika precej več zanimanja za vrtnice, ki pa je potem nekoliko tonilo; sam pa je vselej pripravljen deliti svoje znanje s komerkoli.

Svetovanski rožnik obiše vsako leto precej turistov, maja bodo prišli

Vladimir Vremec med svetoivanskimi vrtnicami

FOTODAMJ@N

navdušenci iz Urugvaja, slovenski »vrtničarji« pa so po Vremčevih besedah dejansko tu doma. Podobne vodene oglede bodo v maju prirejali vsak petek ob 15. uri (do 17. ure). Namen teh srečanj je namreč vključiti v rožnik čim več ljudi, navdušencev, da bi poskrbeli za čim boljši videz parka. Vremec nam je zaupal, da sponzorjev namreč ni in da morajo sami skrbeti zanj. K sodelovanju je povabil tudi mlade, ki se zanimajo za poklic vrtnarja. »Pridobili bi lahko temeljito znanje in koristne izkušnje.« (sas)

DORČE SARDOČ
Sklad | Fondazione
ONLUS

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

OBRAZEC 730-1 dohodki
CONTRIBUENTE - ZAVEZANEC
SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF (in caso di accetta FIRMARE in UNO degli spazi sovraccenni)
OBIZRA ZA NAMENITEV PETIH TISOČINK DAVKA IRPEF (v primarskem ali PODPISATE na ENO temelj-veličici)
91013840318

Davčna številka Sklada Dorče Sardoč je: 91013840318

KMEČKA
associazione agricoltori
ZVEZA

KZ – Zeleni sistem, referenčno podjetje za izpolnjevanje prijave dohodkov in zbiranja prispevka 5 tisočink.

Vsem, ki bodo 5 tisočink namenili skladu, bo KZ priznavala popust pri izpolnjevanju obrazca 730.

Gorica
Korzo Verdi 51
tel. 0481 82570
fax 0481 549824

Trst
ul. Ghega 2
tel. 040 362941
fax 040 361389

Čedad
ul. Manzoni 31
tel./fax 0432 703119

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodek fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite Skladu Dorče Sardoč, ki podeljuje štipendije zaslužnim in manj premožnim slovenskim študentom. Od ustanovitve prejemojo štipendije Sklada Dorče Sardoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

DEVIN-NABREŽINA - Odobren je bil na sredini seji

Pravilnik za zaščito pravic davkopalčevalcev

Debinsko-nabrežinska občina ima svoj pravilnik o izvajjanju statuta pravic davčnih zavezanec. Na sredini seji jo je odobril občinski svet z glasovi vseh svetnikov z izjemo predstavnice Občanskega projekta za Devin-Nabrežino Silvie Iurman Bencich, ki se je vzdržala.

Pravilnik prinaša jasne in točne norme za zaščito davkopalčevalcev, ščiti prozornost in ponuja občanom jasen vpogled v delovanje tistih občinskih struktur, ki imajo opravka z davki, je uvodoma poudaril občinski odbornik za davke Lorenzo Corigliano. Omenil je, da je pravilnik o zaščiti davkopalčevalcev predvidel že državni zakon iz leta 2000, in s tem posredno iznesel dvojno kritiko desno-sredinski opoziciji. Prvič deset let je upravljala občino, a ga ni bila sposobna pripraviti in oddobriti. Drugič: na sredini seji je skušala s posogom nekdanje odbornice za davke, svetnica Forze Italia Daniele Pallotta zadeno preložiti na poznejši datum, če da bi bilo potrebno besedilo bolje uskladiti, a namera ji ni uspela, ker je levensredinska večina predlog zavrnila.

V razpravi je svetnica Demokratske stranke Mariza Škerk ocenila, da je bil pravil-

Lorenzo Corigliano

Mariza Škerk

nik za zaščito davkopalčevalcev izdelan in dan v presojo občinske skupščine ob pravem času. Kajti: v občini se okrog davkov zadnje čase dogajajo »čudne stvari«. »Davčni urad ni funkcional tak, kot bi moral. Številni občani so prejeli čudna izplačila, pozive z zgrešnimi zneski. Potem se je v zadeto vpletala še Equitalia. Po reorganizaciji občinskih služb de-

lujejo v davčnem uradu novi uslužbenci; upati je, da bo sedaj boljše,« je zaželeta svetnica Škerk, ki je nadalje omenila, da »nekateri plačujejo, drugi ne,« pravilnik je zato »potreben za občane in za občino, da bo na tem področju delovala boljše.«

Corigliano je nakazal nekaj praktičnih novosti, ki jih uvaja pravilnik. Na primer: po-

vračila bodo odslej normirana, prav tako plačevanje na obroke.

Svetnik DS Roberto Gotter je opozoril na težave, ki jih povzročajo vedno novi davki, ter izrecno omenil davke Imu, Tasi, Tari. Če bo zakonodajalec nadaljeval po tej poti, bo treba pripraviti vedno nove pravilnike, je menil. Nekdanji župan Giorgio Ret (Lista Ret) je ocenil, da je »pravilnik absolutno neobhodno potreben,« a da gre za »zelo zpletene zadeve.«

Vodja Liste Kukanja Walter Ulcigrai je spomnil, da je občinska uprava konec lanskega leta zaključila »sodelovanje« z izterjevalnico Equitalia, s katero nima sedaj več opravka, z izjemo zapozneltih računov za leta 2006, 2007 in 2008.

Svetnica Iurman Bencich se ni strinjala z njegovimi izjavami, ker naj bi Equitalia še vedno pošiljala račune občanom, in sicer za poravnavo davka Tares za leto 2011.

Prav zaradi tega se je odločila, da ne bo podprtja sklepa o pravilniku za zaščito pravic davčnih zavezanec, ter se je pri glasovanju vzdržala.

M.K.

Majenca v Dolini

od 8. do 13. maja

Četrtek, 8. maja: 16.00 – Odprtje kioskov, gasilske igre za otroke, postavljanje »drevesa otrokovi pravic« Unicef; 18.00–22.00 – Ljudsko ocenjevanje vin na Gorici; **19.00** – Odprtje razstave Danile Tuljak-Bandi »Zvestoba koreninam« na domačiji Bandi ob glasbeni točki harmonika Andreja Bachija iz razreda Claudia Furlana; **19.30** – Odprtje likovne razstave Matjaža Hmeljaka in Dunje Jogan iz Društva za umetnost Kons »Pomladne pravljice« v cervkvi sv. Martina

Petak, 9. maja: 18.00 – Odprtje kioskov; **19.00** – Odprtje razstave »Podeželska arhitektura v Dolini« v galeriji Torkla ob glasbeni točki kitarista Gabrijela Žetko iz razreda Marka Ferija; **19.30** – Odprtje razstave domačih likovnikov v dvorani SKD Valentin Vodnik ob glasbeni točki pianistov Erika Macorja in Kristine Vizintin iz razreda Nede Sancin; **21.00** – Ples s **Sardoni barcolani vivi in Mitiche pirie**

Sobota, 10. maja: 17.00 – Odprtje kioskov; **17.30** – Parada starodobnih vozil društva Adria Classic Koper; **18.30** – Nagrajevanje 58. Občinske razstave vin in 17. Občinske razstave ekstradeviškega oljnega olja z glasbeno točko Pihalnega orkestra Breg; od **20.30** dalje – Slovesno postavljanje maja, večer bodo popestrili »Sobi per caso«

Nedelja, 11. maja: 17.00 – Odprtje kioskov; **17.30** – Nastop Pihalnega orkestra Kmečka godba iz Pernic; **18.30** – Nastop folklorne skupine SKUD Pontes-Mostovi; **19.30** – Prihod parterjev in parterc na Gorico; **20.00** – Ples s ansamblom **Primorski fantje**

Ponedeljek, 12. maja: 18.00 – Odprtje kioskov; **19.30** – Nastop otroške plesne skupine in skupine jazz baleta SKD F. Prešeren iz Boljunci; **21.00** – Ples s skupinama **The Beatles Family** in **Ansambel Nebojseg**

Torek, 13. maja: 18.00 – Odprtje kioskov in podiranje »drevesa otrokovi pravic« Unicef; **18.00** – Nastop Pihalnega orkestra Breg; **19.30** – Slovesno podiranje maja

58. Občinska razstava vin – 17. Občinska razstava ekstra-deviškega oljnega olja – v sodelovanju z Občino Dolina, SKD Valentin Vodnik in ZPG Breg

majski piknik z **MODRIJANI** Ans. Nebojsega Navihani Lisjaki

nedelja, 4. maj 2014

BRIŠČIKI prireditveni prostor s šotorom ob 15.00 odprtje kioskov ob 16.00 začetek glasbenega programa

VSTOP PROST

POGREBNO PODJETJE

V trenutku žalosti... vrljubnost ...in tradicija

OPĆINE - Proseška Ulica 18
TRŠT - Ul. Torre Bianca 37/a
TRŽIČ - Ul. San Polo 83, Zeleni številka: 800 860 020

Na razpolago za prevoze pokojnikov iz bivališča ali doma starejših občanov.

ZELENA ŠTEVILKA 800 833 233

Tel. 345 2355013

Nudimo še pomoč pri dedovanju in pokojninah

PRIDEMO TUDI NA DOM!

V torek okrogle miza Jadran 10 let kasneje

Združenje Marevivo v sodelovanju s Skupino 85 in Primorskim dnevnikom prireja v **torek, 6. maja, ob 18. uri** v dvorani Vis a Vis Grand Hotela Duchi d'Aosta (Trg Squero vecchio 1) srečanje Jadran je eden, deset let kasneje - morje, kot ga vidijo ... Livio Jakomin in Franco Juri v pogovoru z Dušanom Kalcem in Mariom Voccijem.

Letos poteka desetletnica vstopa Slovenije v Evropsko unijo z začetkom procesa, ki je lani priveden tudi bližajo Hrvaško v EU ter spet združil kraje ob Jadranu. O svojih pogledih na jadranski svet in o tem, kako so se spremene dinamike med državami, bosta govorila Livio Jakomin, zadnji generalni konzul Jugoslavije v Trstu in avtor knjige »Na meji – Sul confine« in Franco Juri, nekdanji podminister in veleposlanik Republike Slovenije v Španiji in sedanji ravnatelj Pomorskega muzeja Sergej Mašera v Piranu; razpravljala bosta o bodočih perspektivah skupnega morja.

Razstava Utrip gozda in zanimivosti kraške narave

Tudi **danes bo od 9. do 17. ure** odprt Naravoslovni didaktični center dejelne gozdne uprave v Buzovici. Na ogled je stalna razstava o kraški naravi, ki jo obiskovalec lahko tudi samostojno sponzna preko brezplačnega zvočnega vodnika in naravnih zvokov, pristnih vonjav in lepo opremljenih dvoran. V centru trenutno razstavlja Giorgio Burgnich »Utrip gozda«, ki ponuja obiskovalcem umetnine iz lesa izdelbenih in mojstrsko poslikanih živali; v terarije na vrtu pa so se vrnile kače - dva modrasa in dva goža. Ob tej priložnosti opozarjajo, da bo center odprt tudi v soboto, 10.maja, od 10. do 18. ure v sklopu Open Day. Vstop je prost.

Romarski izlet na Štajersko

Župnija Prosek prireja v **sobotu, 10. maja**, romarski izlet na Štajersko. V Petrovčah bodo imeli sv. mašo s spoznavanjem kraja. V okolici si bodo ogledali kmetijo, kjer bo možnost nakupa mlečnih in ostalih domačih bio-loških izdelkov; v Vranskem bo kosilo in ogled razstave vezenin. Obiskali bodo tudi goro Oljko, kjer je cerkvica, planinski dom in čudovit razgled po Savinjski dolini. Odhod s Trga Oberdan ob 7. uri, iz Sesljana ob 7.15, Nabrežine 7.20, Križa 7.25, Proseka 7.30, Općin ob 7.45. Povratek okvirno ob 20.30. Za informacije in prijave: tel. 3479322123 ali 3401395070.

Dan sodobnih tehnologij

Jutrišnji **dan** bo po vsej deželi FJK minil v znamenju t.i. D-Day oz. Digital Day. Pobuda želi namreč približati sodobne tehnologije vsem državljanom (tudi starejšim), podjetnikom in javnim upraviteljem. Pri nas naj bi zaživelio nad 100 digitalnih dogodkov. Znanstveni imaginarij bo jutri brezplačno odprt od 18. do 22. ure, ko bo celo mogoče skenirati oz. preslikati telo v 3D tehniki. Znanstveni park Area Science Park pa se bo posvetil t.i. cloud computing oz. računalništvu v oblaku: ob 11. uri bo v kongresnem centru beseda tekla o prednostih za mala in srednja podjetja, ob 14.30 pa o komunikaciji med računalnikom in človekom. Mednarodni dom žensk bo poskrbel za predstavitev digitalne agende oz. kako koristiti vse spletnne storitve javnih in zasebnih uprav ter kako upravljati profil v socialnih skupnostih (udeležbo potrdite na tel. 040568476 oz. segreteria@casainternationale-donnetrieste.org).

GALERIJA SALA DEL GIUBILEO

Ulica Mazzini 3 - Trst

DEZIDERIJ ŠVARA

razstavlja

MARINE

5. maja - 14. maja 2014

Urnik:
od ponedeljka do petka 17.00 - 20.00
soboto in nedeljo
10.00 - 13.00 / 17.00 - 20.00

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 4. maja 2014

CVETO

Sonce vzide ob 5.48 in zatone ob 20.15
- Dolžina dneva 14.27 - Luna vzide ob
9.54 in zatone ob 0.51.

Jutri, PONEDELJEK, 5. maja 2014

ANGEL

VREME VČERAJ: temperatura zraka
15,9 stopinje C, zračni tlak 1006,3 mb
ustaljen, vlaga 66-odstotna, veter 12/30
km na uro vzhodnik, nebo oblačno s
padavinami, morje rahlo razgibano,
temperatura morja 16,3 stopinje C.

OKLICI: Gianni Dobrilovic in Iskra Šestic, Alex Stroppoli in Elisabetta Vedovelli, Marco Gervasio in Petra Kobau, Stefano Perosa in Vladka Dionisi, Giuseppe Martin in Eugenia Starz, Lorenzo Giona in Sara Esposito, Antonio Cestaro in Katia Robbio, Marko Ulamovic in Slavica Lezic, Massimo Marega in Elena Angelini, Alex Stefan in Eleena Castelpietra, Gianluca Lamola in Francesca Stolfa, Paolo Millo in Barbara Botteri, Stefano Giurgevich in Giorgia Toso.

Lekarne

Danes, 4. maja 2014
Lekarne odprte
od 8.30 do 13.00

Ul. Bernini 4, Ul. Felluga 46, Oštrek Piave 2, Milje - Lungomare Venezia 3, Općine - Proseška ul. 3.

Lekarne odprte
od 13.00 do 16.00

Ul. Bernini 4 - 040 309114, Ul. Felluga 46 - 040 390280, Milje - Lungomare Venezia 3 - 040 274998, Općine - Proseška ul. 3 - 040 422478 ali 340 9613629 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
od 16.00 do 20.30

Ul. Bernini 4, Ul. Felluga 46, Oštrek Piave 2, Milje - Lungomare Venezia 3, Općine - Proseška ul. 3 - 040 422478 ali 340 9613629 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOĆNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Oštrek Piave 2 - 040 361655.

Od jutri, 5., do sobote, 10. maja
2014:

Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30
Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Trg Libertà 6 - 040 421125, Ul. di Servola 44 - 040 816296, Bazovica - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

EUROPSKI UČER

10. OBLETNICA USTOPA SLOVENIJE U EU

☆ Mojca Kleua Kekuš,
europaska poslanka

Sreda, 7. maja 2014,
ob 19. uri

Gregorčeva dvorana
Trst - Ul. S. Francesco 20

v Knjižnici D. Feigla v Gorici, v Občinski knjižnici zgoniške občine v Saležu in v Knjižnici Pinka Tomažiča in tovarišev na Opčinah. Vabljeni, da se pridružite primorskim bralcem!

SKLAD MITJA ČUK vabi na otvoritev razstave »Artdownup« v sredo, 7. maja, ob 18. uri v Bambičevi galeriji na Opčinah. Razstavljajo udeleženci likovne delavnice, ob glasbenem utrinku Ivana Kreseviča in prof. Fulvija Jurinčiča. Urnik razstave: od ponedeljka do petka, od 10. do 16. ure do petka, 23. maja.

NŠK IN SLOVENSKI KLUB vabita na predstavitev knjige Bogomile Kravos »Zgodba mojega očeta« v petek, 9. maja, ob 17.30 v čitalnici knjižnice, Ul. Sv. Frančiška 20. Predstavila jo bo Marta Verginella.

SKD IGO GRUDEN vabi v društvene prostore v petek, 9. maja, ob 20. uri na predstavitev dvojezične pesniške antologije »Versi sospesi... tra due culture - Oprti verzi... med dvema kulturama«.

KD BARKOVLJE, Ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete prireja v soboto, 10. maja, ob 20. uri magični kabaret »Vikj - Magic blob«. Sodelujeva Eva in Tanja. Vabljeni!

OBČINA ZGONIK vladljivo vabi v soboto, 10. maja, na prireditev ob 69. obletnici osvoboditve: ob 17. uri polaganje vencev pred občinskim spomenikom padlim v Zgoniku; ob 17.15 pohod iz Zgonika v Zagradec; ob 18.30 v Zagradcu proslava ob odkritju spominskega obeležja.

REVJA KRAŠKIH PIHALNIH GODB v organizaciji ZSKD in JSKD bo v nedeljo, 18. maja, ob 17. uri v Kulturnem domu v Hrvatinih. Nastopajo PO Divača (dir. Boris Benčić), GD Viktor Parma Trebče (dir. Luka Carli) in PO Ricmanje (dir. Aljoša Tavčar).

Nepričakovano nas je zapustil

Aldo Stefani

Žalostno vest sporočajo

sestra Gina z Rinom ter nečaka
Rajko in Elisabeta z družino ter
ostalo sorodstvo

Od njega se bomo poslovili v petek, 9. maja, od 10.00 do 11.40 v Ulici Costalunga.

Pogreb z žaro bo v sredo, 21. maja, ob 11.00 na pokopališču v Ricmanjih.

Ricmanje, 4. maja 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

Tiho nas je zapustila naša draga

Anna Babic vd. Martinotti (Narcisa)

Žalostno vest sporočajo

sin Sergio z Vero, Karin z Nicolo,
sestra Fany z Eziom, vnuki in vsi
sorodniki

Od nje se bomo poslovili v torek, 6. maja, ob 11. uri v Ul. Costalunga. Žarni blagoslov bo v soboto, 17. maja, ob 9.30 na miljskem pokopališču. Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Dolina, 4. maja 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

+ Zapustil nas je naš dragi

Tine Repinc

Žalostno vest sporočajo

žena Sonja, hčerka Valentina z
Marcom in mala vnuka
Samy in Krisy

Od njega se bomo poslovili v torek, 6. maja, od 10.00 do 12.00 v Ulici Costalunga. Sledila bo sveta maša v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah.

Općine, 4. maja 2014
Pogrebno podjetje Alabarda

Stricu Tinetu v slovo

Martina in Claudia z družinama

Zbogom, Tine

Jasna, Martina, Jadran,
Mihael in Vili

Martini in vsem njenim dragim
smo ob tem težkem trenutku ob
strani.

Maja, Zorko, Veronika in Andrej

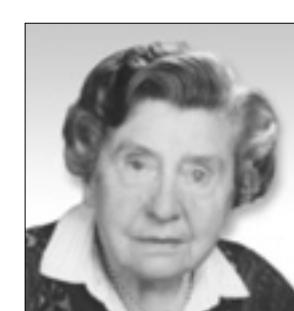
Obboleči izgubi dragega brata
Tineta izrekamo Martini
in svojem iskreno sožalje.

Zadruga Naš Kras

Pod trto bivam zdaj
v deželi rajskomili,
srce pa gor mi sili
nazaj v planinski raj.
(Simon Gregorčič)

+ Za vedno je zaspala naša draga

Marija Gregori vd. Milkovič

Žalostno vest sporočajo

čci Darja z možem Lucianom,
vnuki Aleksander, Marina in Marko
z družinami.

Pogreb bo v torek, 6. maja, ob 15. uri
na bazoviskem pokopališču.
Žara bo v gropajski cerkvi od 13.30 do
14.15. Sledila bo maša in pokop.

Gropada, 4. maja 2014
Pogrebno podjetje Zimolo

5.5.2013

5.5.2014

Vitko Smotlak

Vedno v naših srcih.

Tvoji najdražji

Za drago Sandro žalujejo
svak Ivan ter nečaka Igor in Dario
z družinama.

Društvo slovenskih izobražencev

vabi jutri v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3

Vicerktor zavoda Seraphicum v Rimu, zgodovinar p. dr. Igor Salmič bo predaval na temo Vatikan in Slovenci v dobi med prvo in drugo svetovno vojno

Začetek ob 20.30

Matija se je razveselil, ker je sestrico dobil. Mami Anni in očku Igorju čestitamo,

mali LEJI

pa želimo vse najboljše v življenju.

Nona Sonja, nono Gigi in teta Elena

Čestitke

Dragi TADEJ, danes praznuješ svoj 1. rojstni dan. Želimo ti vse najboljše in pošiljamo ti košarico polno poljubčkov. Nona Jolanda, sestrica Petra in bratranec Daniel.

Pred 90. leti se je 5. maja na Kontovelu »Kamence« rodila SILVA. Ob lepem jubileju ji kličemo iz Barkovlj kar tako naprej! Hči, sin, snaha, zet, vnuki Rado, Samo, Hilarij, Erik ter pravnuka Jan in Neja.

Draga gospa SILVA! Ob visokem jubileju Vam KD Barkovlj iskreno čestita in Vam želi iz srca lepo in doživeto praznovanje v krogu vseh, ki Vas imajo radi.

Jutri praznuje MARINA iz Krogelj okroglih 50 let. Vse najboljše in veliko lepega ji iz srca želijo Maurizio, Donatella, Andrea in Natuška z družinami.

Šolske vesti

POKRAJINSKI URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da je bil v sredo, 16. aprila, na www.scuola.fvg.it objavljen odlok o posodobitvi pokrajinskih lestvic za slovensko učno osebje. Posodobitev zadava le osebje, ki je v omenjene lestvice že vključeno. Vlogo morajo preko spleta (www.istruzione.it) predstaviti vsi, tudi tisti, ki so le pogojno vpisani do sobote, 10. maja, ob 14. uri. Info na spletni strani Urada za slovenske šole.

OBČINA DOLINA obvešča, da je do petka, 30. maja, potrebno predložiti, za š.l. 2014/15, prošnjo za koristenje šolskih kosi. Zainteresirani morajo tudi predložiti prijavo za koristenje storitve občinskega šolskega prevoza. Obraczi in ostale info na www.sandorligo-dolina.it, ali na Uradu za izobrazbo in šolske storitve, tel. št. 040-8329281/239 ali scuole-solstvo@sandorligo-dolina.it.

Izleti

KRU.T obvešča člane, da so na razpolago še zadnja mesta v dvoposteljnih sobah za skupinsko obmorsko letovanje v Petičanh bližu Zadra od 21. do 28. junija. Info in prijave na društvenem sedežu, Ul. Cicerone 8, II. nad. Tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

OMPZ F. BARAGA vabi na romarski izlet v soboto, 10. maja, na Štajersko: v Petrovče, Vransko in okolico. Program bo pester in bogat. Vpis in info na tel. št.: 347-9322123 ali 346-8222431.

KRU.T obvešča člane, da je v teku vpijanje za skupinsko bivanje v Talaso Strunjan od 11. do 21. maja, z individualno prilagojenim paketom za združje in dobro počutje. Info in prijave na

Sklad Mitja Čuk

vabi na otvoritev likovne razstave

Art DownUp

v sredo, 7. maja 2014

ob 18. uri

v Bambičevi galeriji na Opčinah

Razstavlja:
udeleženci likovne delavnice, ki se seli iz Pirana v Trst

Glasbeni utrinek:
Ivana Kresevič harmonika iz razreda prof. Fulvija Jurinčiča Glasbene matice Trst

Urnik razstave:
10.00 - 16.00 (pon/pet)
do 23. maja 2014

Sklad Mitja Čuk
Proseška ulica 131-133
OPĆINE

SKD Tabor in krajevna sekcija VZPI-ANPI

vabita

JUTRI, 5. maja, ob 20.00

ob dnevu osvoboditve pred spomenik na Dunajski cesti

Sodelujejo: učenci OŠ F. Bevka, Mopz Tabor, dirigent David Žerjal, priložnostna misel Martin Sosič.

SLOVENSKI KLUB

vabi na predstavitev knjige

ZLOČIN BREZ KAZNI

Z avtorjem Brankom Sobanom, dolgoletnim Delovim dopisnikom iz Moskve in Bližnjega vzhoda, se bo pogovarjal novinar Dušan Jelinčič.

V torek, 6. maja, ob 18.30 v Gregorčičevi dvorani.

sedežu, Ul. Cicerone 8, II. nad. Tel. št.: 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

PODPORNO DRUŠTVO V ROJANU v sodelovanju s KRU.Tom vabi v nedeljo, 11. maja, na izlet z vodenim ogledom starega mestnega jedra Škofje Loka in Loškega gradu, popoldne pa Spominskega muzeja v Begunjah; še nekaj prostih mest! Prijave in info na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8, tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

KLUB PRIJATELJSTVA v Vincencijeva konferenca vabita na celodnevni avtobusni izlet v Soško dolino z ogledom Kobarda (Muzej prve svetovne vojne) in Tolmina v sredo, 14. maja. Info in vpis na tel. št.: 040-225468 ali 347-1444057 (Vera).

DRUŠTVO PODEŽELSKIH ŽENA vabi v London, od 23. do 26. maja, iz Trsta. Info na tel. št. 00386-41573326 (Marija).

SPDT prijema v nedeljo, 25. maja, avtobusni izlet na Matajur. Prijave na tel. 040-413025 (Marinka) in 040-220155 (Livio).

KRU.T prijema v petek, 30. maja, društveni izlet »Po Idrjsko-Cerkljanskem«, z vodenim ogledom Bolnice Franja in Unescove Idrije. Prijave in informacije na sedežu, Ul. Cicerone 8. Tel. št.: 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

SKD DRAGO BOJAN IN DRUŠTVENA GOSTILNA GABROVEC vabi od sobote, 31. maja, do ponedeljka, 2. junija, na 3-dnevni izlet na otok Rab. Pričakujte si pester konec tedna v znamenju dobre družbe, zgodovine, kulture, naravnih lepot in plovbe z ladjo ter glasbe v živo. Info in prijave na tel. št.: 340-2741920 (Mirela).

Obvestila

ZUPNIJA BOLJUNEC vabi danes, 4. maja, ob 17. uri k Sv. maši na Pečah. Odhod iz Boljuncu ob 16. uri. V primeru slabega vremena se prenese na naslednjo nedeljo.

FANTOVSKA BOLJUNEC sporoča, da bo danes, 4. maja, ob 17. uri potekalo slovesno podiranje maja.

FANTOVSKA IN DEKLISKA BORŠT-ZABREŽEC vabi, ob praznovanju 1. maja, v park Hribenca danes, 4. maja, od 18. ure dalje šagra in slovesno podiranje maja.

SKD TABOR - RAI 3/BIS: vabilo v gledališče - Burk o jezičnem dohtarju danes, 4. maja ob 20.50. Ponovitev 8. maja, ob isti uri.

V LONJERJU se bo slovesno podiranje maja vršilo danes, 4. maja, ob 18. uri. Toplo vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBŽENCEV vabi v ponedeljek, 5. maja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, kjer bo vicerktor zavoda Seraphicum v Rimu, mlajši zgodovinar p. dr. Igor

muzeja Speleovivarium. Prijava je nujna, ker so mesta omejena! Informacije na sedežu, Ul. Cicerone 8. Tel. št.: 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

ONAV- Vsedržavno združenje pokuševalcev vina vabi na večer z vini vipavsko kmetije. Pokušnjo bomo izpeljali v četrtek, 8. maja, ob 20.00 v Miljah. Info in vpis na tel.: 333-9857776, triste@onav.it.

SKD BARKOVLJE vabi na brezplačno predstavitev »Tečaja obrazne joge« v četrtek, 8. maja, ob 19.30 v društvenih prostorih.

SPDT obvešča svoje člane, da je, po zaprtju Tržaške knjigarnje, poravnava članarine možna tudi v uradu gospe Mirne Viola na ZSKD v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, 2. nadstropje.

50-LETNIKI Zavoda Jožefa Stefana, sekcija kemija, elektronika in mehanika, se dobimo v soboto, 10. maja, od 19. ure dalje v agriturizmu v Nabrežini. Info in potrditev na tel. št.: 328-4422555 (Graziella) ali 338-1462806 (Adrijan).

ZADRUGA NAŠ KRAS vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 12. maja, ob 20. uri v drugem sklicu v Kraški hiši v Repnu.

GLEDALIŠKA ŠOLA MATEJKO PETERLIN - gledališki teden za otroke od 7. do 13. leta, v organizaciji Radijskega odra in Slovenske prosvete, bo potekal na Opčinah v prostorih Marijanšča od 16. do 20. junija, vsak dan od 9. do 16. ure. Vpisovanje otrok bo 16. maja na sedežu Slovenske prosvete, Ul. Donizetti 3 - III. nad., ob 8.30 do 16.00. Info na tel. 040-370846 vsak dan, razen sobote in nedelje od 9. do 17. ure. Število mest je omejeno.

Poslovni oglasi

PRODAM KRAŠKO HIŠO.

oddaljeno 2 km od Komna, prenovljena leta 2004, 150 kv.m., lahko deljiva tudi na dve stanovanji, s kletjo in garažo, v mirnem okolju; 165.000 evrov.

Tel. 339-1900484

GOSPA Z ISKUŠNJAMI

išče delo kot gospodinjska pomocnica.

Tel. 00386-70547431

SLOVENSKO PODJETJE V TRSTU

s področja elektronike išče sodlavca (m/z) za komercialno dejavnost. Zahteva se višješolska ali univerzitetna izobrazba, zanimanje za nove tehnologije, poznavanje dela z orodji MS Office in angleščine. Od vas pričakujemo redoljubnost, točnost, zanesljivost in organiziranost. Nudimo vam zaposlitev v mladem, dinamičnem in proaktivnem kolektivu.

Curriculum vitae pošljite na job-trieste@way.to.it

Mali oglasi

DAJEM V NAJEM skladišče v pritličju pri Sv. Ivanu, 60 kv.m., visoko 4 m. Tel.: 040-576116.

DEKLE z zaključeno pedagoško fakulteto išče delo kot varuška otrok v poletnih mesecih (tudi po dogovoru). Tel. št.: 346-1080342.

PRODAM audi A3, letnik 2008, samo 74.000 prevoženih kilometrov, po ugodni ceni. Tel.: 335-6322701.

PRODAM scooter malagutti F15 50cc v dobrem stanju. Tel.: 040-291479 ali 331-3901302.

PRODAM vilčarja (sollevatore) znamke detas v odličnem stanju. Tel.: 346-1899522.

V PREČNIKU prodajamo del zazidljive zemljišča (skoraj 800 kv.m.). Info na tel. št. 392-5583010 ali 347-9085311.

Loterija 2. maja 2014

Bari	6	22	65	77	51
Cagliari	2	62	28	3	48
Firence	6	49	13	50	11
Genova	71	31	87	43	62
Milan	58	68	75	8	73
Neapelj	89	80	32	4	47
Palermo	3	26	13	11	34
Rim	85	39	1	29	69
Turin	44	73	62	34	25
Benetke	77	74	39	12	78
Nazionale	77	10	19	46	37

Super Enalotto Št. 52

15	33	45	60	72	85	jolly 44

<tbl_r cells="

ŠOLSTVO - Lepa doživetja in koristne izkušnje na šolski ekskurziji

Dijaki zavoda Stefan na šoli z ruskim učnim jezikom v Tallinnu

Dijaki četrtega in petega razreda mehanskega oddelka izobraževalnega zavoda Jožef Stefan iz Trsta in profesorja Marko Emili in Irena Milanič so od 18. do 25. marca bili na šolski ekskurziji v estonski prestolnici Tallinn.

V sklopu širšega projekta izmenjav so dijaki Jožefa Stefana veliko časa preživeli na šoli Lasnamäe School of Mechanics in se seznanili z estonskim šolskim sistemom. Lasnamäe School of Mechanics je šola z ruskim učnim jezikom, saj in tej deželi živi obsežna ruska manjšina. V spremstvu predstojnikov oddelkov in profesorjev so si dijaki najprej ogledali moderno opremljeno šolo in obiskali obsežne laboratorije mehanike, varjenja, avtomatizacije, avtodiagnostike, avtokleparstva, elektronike, kot tudi gradbeništva in risanja. Nato so sami dijaki pripravili in podali svojim estonskim vrstnikom svoje predstavitev o šoli Stefan, o Trstu in njegovi bližnji in širši okolini. Pričovali so o pustu, kraški ohceti ter predstavili najrazličnejše zanimivosti. Po poldne so se skupaj z estonskimi dijaki podali na interaktivno raziskovanje Tallinna in po skupinah odkrivali njegovo dobro ohranjeno srednjeveško jedro. Zvezcer je sledila medetnična ruska/italijanska/slovenska in estonska večerja, ki so jo pripravili v mešanih skupinah skupaj s profesorji in se tako ob druženju še bolje spoznali. Naslednjega dne so najprej poslušali predstavitev evropskih programih za mlade, nato so imeli praktične vaje iz varjenja. Zvezcer pa so se v snežnem metežu odpravili na športno srečanje z estonsko/ruskimi dija-

Multietnična večerja

ki in profesorji, v sklopu katerega so spoznavali prvine japonske borilne večbine kenda. Četrtek in petek so dijaki preživeli na šoli, kjer so nadaljevali s tečajem varjenja in z navdušenjem sledili tečaju avtomatizacije in robotike.

V soboto, 21. marca, so si dijaki Stefana skupaj z estonskim dijaki ogledali mesto Helsinki in njegove zanimivosti. Po dnevni vožnji s trajektom iz Tallinna v Helsinki so v prelepem sončnem dnevu prispevali na festival ulične hrane v mestnem predelu Tori Quarters. Ogledali so si pravoslavno in luteransko katedralo ter zelo značilno in moderno cerkev v kamnu. Dijake je zelo pritegnil tudi razgled iz 14. nadstropja hotela Torni, ki je znan po razgledu na celo mesto iz samega .... stranišča! Dan je nadaljeval s sprehodom po parku ob morju do spomenika, ki je posvečen skladatelju Sibeliusu.

V nedeljo so se dijaki udeležili vodenega mestnega sprehoda po srednjeveškem delu mesta Tallinn, ki je od leta 1997 pod zaščito UNESCO. Ironicna vodička je v zelo prijetni angleščini opisala vse skrivnosti tega mesta od srednjeveških bitk do anekdot o KGBju. Po kosišu so se dijaki odpravili v pomorski muzej, kjer so lahko doživeli življenje v podmornici iz predvojnega obdobja, ki so jo uporabljali celih 75 let. Muzej je gostil tudi posebno in interaktivno razstavo o Titanicu.

V ponedeljek so si po ogledu znane tovarne aerogeneratorjev Abb, privoščili obisk term Kalev spa, zvezcer pa druženje ob igranju bowlinga z dijaki tallinnske šo-

le. V torek je že nastopil dan slovesa s srečanjem na šoli z ravnateljem Dimitrijem Koromnovem. Pri tem so si dijaki zaželeli, da bi še enkrat šli v laboratorij pnevmatike, kjer so prisostvovali praktičnemu prikazu programiranega procesa avtomatizacije. Nato so se še zadnjič sprehodili po tallinskih srednjeveških ulicah, ogledali pa so si tudi srednjeveški stolp, kjer je stalna razstava o zgodovini pomorstva ter trenutna razstava estonske odprave na severni tečaj. Na letališču so jih pospremili nekateri profesorji in dijaki, ki bodo že konec letosnjega aprila prispevali v Trst, kjer bodo en teden preživeli na šoli, tri tedne pa na delovni praksi v tukajšnjih podjetjih.

Nekaj vtipov dijakov

Peter Sosič: Osemnatevni izlet v Tallinn in Helsinki mi je bil zelo všeč, saj je bil enkratno. V primerjavi z ostalimi izleti, je bil ta nedvomno nekaj posebnega. Poleg običajnega ogleda muzejev, smo imeli stik s sovrstnikami iz Estonije. V teh dneh sem spoznal veliko zanimivih ljudi, s katerimi sem veliko komuniciral. Spoznal sem njihovo mišljenje in njihova prepričanja, ter prišel do zaključka, da je ključ vsega tega dobro poznavanje angleškega jezika. S poznavanjem angleščine lahko človek komunicira z vsemi ne glede na materin jezik sogovorca. To se mi zdi zelo lepa stvar, saj je spoznavanje novih ljudi in držav ključne važnosti pri rasti vsake osebe. Poleg vseh aktivnosti nam je naša koordinatorica Natalija predstavila zelo zanimiv pro-

Avtomatizacija

Kendo

Priprava večerje

Skupni večer

kajšnji način življenja in se seznanil z navadami. Zelo mi je bilo všeč staro mestno jedro, ki ga krasijo srednjeveške stavbe, mesto obdaja slikovito srednjeveško obzidje. Ozke ulice je prekrival rahel sneg in ovil vse v belo.

Erik Mozan: Osemnatevni izlet v Tallinn mi bo postal v spominu zaradi lekcije kenda. To je simulacija japonskega dvobojja z leseni katanami. Načul sem se različnih tehnik napadanja in obrambe. Učitelj kenda nam je simpatično obrazložil celotno filozofijo te borilne discipline. Zelo sem zadovoljen s celotno ekskurzijo v Estonijo, saj sem spoznal mnogo ljudi in potoval v državo, v katero bi se sam ne podal.

Sandi Versa: Večnatevni izlet v Tallinn se je pričel s spoznavanjem dijakov strokovne šole v Tallinnu, ki so nas spremjali pri vsaki aktivnosti. Mi pa smo multimedialno predstavili našo šolo, šolski sistem, Trst ozkolicu in seveda tudi naše navade, praznike in hrano. Na šoli smo opravili tečaj varjenja s profesorjem Andrejem in tečaj PLCja s profesorjem Edvardom, ki sta bila jeseni gosti naše šole. Tečaj varjenja je najprej potekal v razredu s teoretičnimi lekcijami, nato z demonstracijo v dobro opremljenem laboratoriju. Na koncu pa smo tudi sami varili s tehnologijo MAG. V laboratoriju pnevmatike pa smo v teku energije jutri s pomočjo profesorja Edvarda opravili zahtevnejšo vajo: najprej smo naročili sistem, ki ločuje plastične in kovinske odpadke, nato smo na računalniku napisali ukaze PLC programa, na koncu pa smo realno preverili delovanje sistema. Oba tečaja sta nas zelo obogatila, saj smo se soočali predvsem z izjemnimi laboratorijemi, ki so za naše pojme šole prav redkost.

Tomaž Milič: V sklopu večnatevnega izleta smo ponedeljek posvetili ogledu tovarne svetovno znane znamke ABB, kjer izdelujejo električne generatorje za dizelske motorje in za aerogeneratorje zadnje generacije. Presenetila me je velikost generatorjev in natančnost izdelave. Poldne pa smo se razvedrili v bazenih in prvič poskusili finsko savno.

MILAN - »I giovani e le scienze«

Trije dijaki Stefana na državnem izboru

Od minulega petka do jutri bodo trije dijaki petega letnika državnega izobraževalnega zavoda Jožefa Stefana sodelovali na državnem tekmovanju I giovani e le scienze (Mladi in znanost) v Milanu v organizaciji zvezze znanstvenih in tehničkih združenj Fast in pod pokroviteljstvom Evropske komisije.

Na to tekmovanje so se prebili z originalnim bioreaktorjem, ki so ga sami zasnovali in zgradili, v katerem so iz mikroalg že pridobili biogorivo. V sodelovanju z inštitutom OGS iz Trsta je dijak biokemijske smeri Mirko Juretič najprej na podlagi empirične raziskave preiskal najboljše pogoje, da je spodbudil gojišče mikroalg in sicer z uporabo raztopine, kjer je simuliral zoologske odplake.

Skupinska slika dijakov zavoda Stefan in TLMK

GORIŠKA - Priseljevanje je izviv in vir demografske vitalnosti

Kriza ni zaustavila priliva priseljencev

Tržič je daleč najbolj »mednarodno« mesto v goriški pokrajini. Visoko število priseljencev je vir izzivov in pogosto tudi integracijskih težav, hkrati pa daje mestu demografsko vitalnost, ki je druga mesta na Goriškem ne premorejo. To izhaja tudi iz zadnjih podatkov o tržičkem prebivalstvu, po katerih je gospodarska kriza nekoliko upočasnila pojav priseljevanja v Tržič, a ga ni zaustavila.

Konec februarja je občina štela 27.888 prebivalcev, med temi pa je bilo 5.157 tujih državljanov. Delež priseljencev, ki prihajajo tako iz držav Evropske unije kot iz drugih držav in celin, je torej 18,5-odstoten, kar je približno en odstotek več kot ob koncu leta 2012. Med letoma 2012 in 2013 so v Tržiču zabeležili pozitiven selitveni salde (priprastek je 285 oz. 6 odstotkov), ki pa je bil rahoč nižji od tistega, ki so ga zabeležili med leti 2011 in 2012 (8,6 odstotka).

Priseljevanje je torej v Tržiču strukturni pojav, ki zahteva seveda strukturne odgovore in rešitve. To je tudi zaključek študije »Dalle discriminazioni ai diritti«, ki jo je na državnih ravnih zdelal študijski center Idos/Immigrazione v sodelovanju z ustavnovo Unar in ki potrjuje, da so selitveni tokovi v Italiji v glavnem povezani z delom.

Skoraj vsak peti prebivalec Tržiča je torej tuj državljan. Migracijski saldo ostaja pozitiven, spreminja pa se razmerja: tokovi priseljencev iz držav izven EU se manjšajo, narašča pa število priseljencev iz drugih italijanskih dežel. Po letih 2010 in 2011, v katerih se je iz Tržiča izselilo več ljudi, kot se jih je vanj preselilo, se je trend spremenil: leta 2012 in 2013 je bil saldo pozitiven, neširi se tistega, ki so ga zabeležili leta 2009, ko je italijansko gospodarstvo zajela kriza.

Zadnji demografski podatki ne nazadnje kažejo, da postaja Tržič vedno bolj »delavsko« mesto. Kot so večkrat ugotavljali med razpravami v tržičkem občinskem svetu in izven njega, je to posledica razvojnega modela, ki je na tržičkem območju privilegiral industrijo in prevoze, ni pa bil pozoren do profesionalne rasti in storitev.

Hkrati se vedno več »avtohtonih« Tržičanov seli v Trst ali druge občine goriške pokrajine. Množična prisotnost tujcev namreč postavlja Tržič pred velike izzive in težave, saj integracija ni enostaven postopek. Največ priseljencev prihaja iz Bangladeša: ob koncu leta 2011 jih je bilo 1556, ob koncu leta 2012 pa 1706, kar pomeni 6,1 odstotka vseh prebivalcev. Na drugem mestu so Romuni, za njimi pa priseljeni iz držav bivše Jugoslavije. Največ je Hrvatov, državljanov Bosne in Hercegovine in Makedonc, sledijo pa Srbi, državljanji Kosova in Slovenije.

Med najbolj zastopanimi državami sta Albanijs in Ukrajina. Levji delež ukrajinske skupnosti predstavljajo ženske, ki so v Tržiču zaposlene kot družinske negovalke. Večina moških priseljencev pa se zaposli pri podjetjih, ki izvajajo podizvajalska dela v ladjevalnic. Družba Fincantieri ima okrog 1700 delavcev, okrog tri tisoč pa je zaposlenih pri podizvajalcih, ki jih je preko 300. Tudi v tem sektorju je kriza imela hude posledice: od decembra so denimo vključili v program mobilnosti 47 delavcev podjetja Eurogroup in okrog 30 delavcev podjetja Beraud Mare, v še slabšem pologaju pa je 40 delavcev podizvajalskih podjetij ISO.C in SCF, ki sta bili vpleteni v preiskavo o izkoriscanju delavcev »Freework 2«. Namesto njih so v Tržič prišli delat delavci druge družbe iz Neaplja, ki so ji zauptili nekaj podizvajalskih del.

V tržički Ulici Sant'Ambrogio

BONAVENTURA

TRŽIČ Korzo in trg zaprta

Korzo Popolo in severni del Trga Republike v Tržiču bosta prihodnjem teden zaprta za promet. V obnovljeni ulici, ki so jo odprli pred približno enim letom, bodo namreč namestili novo urbano opremo, s katero bo njen videz še bolj sodoben in privlačen. Od ponedeljka, 5. maja, bosta na Korzu Popolo veljali prepovedi vožnje in parkiranja: izjema bodo lahko le stanovalci in trgovci. Spremembe v prometni ureditvi bodo med načenjem opreme na Korzu uvedli tudi na odsek Ulice S. Francesco med Ulico Plinio in Trgom Republike in v Ulici Desena, ki bosta zaprta za promet (izjema bodo stanovalci, dobaviteli trgovin, reševalna vozila, sile javnega reda, vozila za čiščenje cest in odvoz odpadkov, ipd.). Dela na Korzu Popolo bodo predvdom trajala osem dni.

Voznik je »pihal«

Preizkus alkoholiziranosti je potrdil, da je motoci, preden je sedel za volan, globoko pogledal v kozarec. Rezultat alkotesta je namreč pokazal preko 2,4 grama alkohola v litru krvi, kar je zelo visoka stopnja alkoholiziranosti, saj je dovoljeni prag 0,5 grama v litru krvi. Na podlagi 186. člena prometnega zakonika so karabinjerji moškemu takoj odvzeli voznisko dovoljenje (zaradi kršitve bo izgubil deset točk), ob tem pa so mu tudi zasegli avtomobil. Ne nazadnje so moškega, ki ga ob naštetem čaka zelo slana denarna kazen, prijavili na prostosti goriškemu tožilstvu zaradi vožnje pod vplivom alkohola.

VILEŠ - Podjetje Edilfognature demonstrira pred centrom Tiare

Na prepihu 47 delavcev

»Dolžni so nam 1.400.000 evrov« - V okviru programskega dogovora z deželo so uredili tudi breg reke Ter

Protestniki so pred center Tiare prišli s transparentom in tovornimi vozili

BUMBACA

li vse pogodbene obveznosti do družbe Arco, ki je bila poverjena, da zgradi in izroči center Tiare naročniku, in da so opravili vsa plačila neposredno tej družbi ali pa preko »pasivnega pooblastila«. Za postopek »pasivnega pooblastila« se je VSC odločila zato, da bi zagotovila pravilno plačevanje podizvajalskih podjetij, seveda vedno v mejah zneska, ki ga je bila dolžna družbi Arco. S tem postopkom pa ni bila sprejeta nobena obveza do podizvajalcev; posledično VSC ne more odgovarjati za pogodbe, ki so jih sklenili tretji subjekti,« pravijo pri družbi VSC, vsako odgovornost pa zavračata tudi družba Arco in družba IKEA Italia Retail, ki je lastnica trgovine IKEA in ni bila soudeležena pri projektu nakupovalnega centra Tiare. (Ale)

Kulturni center Lojze Bratuž

Združenje cerkvenih pevskih zborov Zveza slovenske katoliške prosvete

vijudno vabijo na slovesnost podelitev 10. priznanja

KAZIMIR HUMAR

GORIŠKI SKUPNOSTI
MARIJINIH SESTER ČUDODELNE SVETINJE OB 70-LETNICI PRIHODA SESTER V GORICO IN 50-LETNICI DOMA MARIJE KRALJICE.

Petak, 9. maja 2014, ob 19. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž
v Gorici

na slovesnosti sodelujejo:
otroški pevski zbor SCGV Emil Komel
iz Gorice

Damijana Čevdek Jug, zborovodkinja
nagovor: prof. Lojzka Bratuž

Kulturni center Lojze Bratuž

SREČANJA POD LIPAMI

Protagonist večera bo
Msgr. Renato Podbersič

Večer bo vodil zgodovinar mag. Renato Podbersič

Sreda, 7. maj 2014, ob 20.30
KC Lojze Bratuž - Gorica

Krožek
Anton Gregorčič

GORICA - Zaključno dejanje obeleževanja 300-letnice punta

Travniška zadušnica

Travniška cerkev je bila polna (zgoraj), škofa (desno) in dirigent Marko Munih (spodaj)

»Spomin na dogodke pred tristo leti nas opominja, da moramo živeti v slogi in spoštovanju do sočloveka,« je ob koncu mase zadušnice za enajst usmrčenih vodij tolminskega punta včeraj v slovenskem jeziku dejal goriški nadškof Carlo R.M. Redaelli in dodal zahvalo »za povabilo na to pomembno slovesnost«. Drugih besed ni izrekel. Zbrano je spremljal obred, ki ga je v nabito polni cerkvi sv. Ignacija na Travniku, lučaj od kraja usmrtnitve v aprilu 1714, včeraj daroval koprski škof Jurij Bizjak. Ob njem so bili še trije slovenski duhovniki, v prvih vrstah pa so izstopali župan Gorice Ettore Romoli, župan Tolmina Uroš Brežan in podžupan Metod Fon, dalje podpredsednik deželnega sveta FJK Igor Gabrovec, upokojeni diplomat Karel Bonutti in pisatelj Saša Vuga. Bolj kot za mesto, ki še vedno prema ve o velikem puntu izpred tristo let, je bila maša zaradi izbire jezika namenjena le slovenskim ljudem.

Poleg dveh škofov je pečat slovesnosti vtisnilo obredo mogočno petje združenih zborov z Opčin, iz Devina, Gorice, Tolminu in Kobaridu pod takirko dirigenta Marka Munija. V cerkvi so bili ljudje z obrestrani meje, njihova zbranost je bila velika, v spomin na puntarje, ki so se uprli za »staro pravdo« in proti krivičnim preganjalcem, pa je sodobno sporočilo vcepli tudi škof Bizjak: »Na enem izmed spomenikov žrtvam prve svetovne vojne je zapisano: "Nasprotinik v boju tukaj počivajo kot bratje." Do stojno in primereno je, da danes molimo tako za poražence kot za zmagovalce.« Smrt vodij tolminskega upora je povezel s svetopisemskimi mučeništvji, s Prešernovim verzom »Manj strašna noč je v črnej zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovni«, pa tudi s Cankarjevim Hlapcem Jer-

nejem in Gradnikovim verzom »Zemlja tuja, zdaj že moja mati ...«.

Preden je škof Bizjak mašo sklenil z obredno molitvijo »Gospod, daj jim večni pokoj, in večna luč naj jimi svetec ter z blagoslovom, je z oltarja spregovoril še etnolog Silvester Gaberšek, član odbora, ki je goriško zadušnico organiziral kot zaključno dejanje obeleževanja 300-letnice punta. Vsem se je zahvalil za prisotnost, zlasti še predstavnikom oblasti, in poudaril v slovenskem in italijanskem jeziku, da je to predvsem priložnost za navezovanje novih odnosov ter za utrjevanje prijateljstva in sožitja. Dodal je še povabilo na druženje v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kjer je Tolminski muzej postavil razstavo o puntu z naslovom »V Gorico po pravico«.

Včerajšnji dogodek je v marsikaterem goriškem Slovencu obudil spomin na podoben obred iz leta 2006, ko sta v travniški cerkvi mašo zadušnico ob 100-letnici Gregorčeve smrti darovala tedanja škofa Metod Pih in Dino De Antoni.

GORICA - Županova zahteva

Usoda deportiranih: »Vlada naj pomaga«

»V prihodnjih dneh bom ministrskemu predsedniku Matteu Renziju poslal pismo z uradno zahtevo, naj vlada prispeva k pojaznitvi usode Goričanov, ki so jih Titove čete deportirale maja 1945.« Tako je včeraj izjavil župan Ettore Romoli v spominskem parku, kjer je pod večer potekala krajska svečanost ob lapidariju, posvečenem krajanom, ki so jih jugoslovenske oblasti deportirale po koncu druge svetovne vojne. »Ne gre za ponovno odpiranje že zaceteljnih ran, toda pošteno je, da svojci teh ljudi zvedo, kje ležijo posmrtni ostanki njihovih dragih. Zato bom vprašal Renzija, naj bo konec molka o tej zadevi,« napoveduje župan.

Obeležje v spominskem parku

DOBERDOB - Jurjevanje

Med skavti dvajset novih članov, pesti jih pomanjkanje voditeljev

Člani Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Goriške, ki se letos spominjajo petdesete obletnice ustanovitve, so se na prvi maj za tradicionalno jurjevanje zbrali v Doberdobu.

Jutranje ure so na travniku ob župnišču posvetili pretežno skavtskim igram; po kosi, ki so ga pripravili starejši skavti z voditelji, pa je praznovanje, ki poteka v znanimenju zavetnika sv. Jurija, doseglo višek z mašo in oblubami novih članov. Letos je v veliko skavtsko družino pristopilo kar dvajset mladih. Zaradi grozčih oblakov maša ni potekala na prostem, temveč v župniški dvorani. Pred samim obredom oblub je načelnik goriških skavtov David Bandelj izrazil veselje nad novimi člani in okroglo obletnico organizacije, obenem pa tudi zaskrbljeno, saj doživljajo goriški skavti zaradi pomanjkanja voditeljev nelahke čase: biti voditelj danes je gotovo zahtevnejše kot nekdaj, je poudaril Bandelj in dodal, da bo v prihodnje zaradi tega morda res težko ohraniti neokrnjeno delovanje.

Skavtski zbor v Doberdobu

FOTO L.K.

JAZBINE - Razstava na kmetiji Komjančevih

Čas dvoglavega orla

O prvi svetovni vojni in Karlu Broschu, telefonistu cesarske vojske, v različnih jezikih in brez vsake retorike

Od velikih projektov do drobnega dogajanja. Okrogla obletnica prve svetovne vojne vdira v krajevni vsakdan. Tokrat na Jazbine, kjer so prvega maja odprli razstavo posnetkov, ki upodabljajo avstrijskega narednika, Dunajčana Karla Broscha, v različnih vojnih okoliščinah v vlogi telefonista cesarske vojske.

Na dvorišču kmetije Aleša Komjanca se je v četrtek v sončnem vremenu zbral okrog štirideset ljudi štirih narodnosti oziroma uporabnikov štirih različnih jezikov. Slišati je bilo slovenčino, italijančino, nemščino in furlančino. Prva svetovna vojna je daleč za nami in nekoč sprte skupnosti, katerih pripadniki se niso bojevali strogo ločeni po državnih armadah, temveč dokaj premešani in v obrambo različnih interesov, se z veliko lahkoto povezujejo v poenoteno radovednost in skupne svečanosti.

Razstava na Jazbinah sestavlja skoraj trideset okvirjev s posnetki, posvetitvami, razglednicami in kraljevsko cesarskimi ikonami. Za dvema vitrinama sta tudi uniformi, nameščeni na dve lutki: avstrijska in italijanska. Podnapisi so v italijanščini, a prireditelj je poskrbel tudi za slovenščino, ki na slovesnosti ni še utegnila biti nameščena. Na samem gradivu prevladuje nemščina, nekaj je tudi slovenščine.

Pobuda bi lahko ostala na ravni prijateljskih odnosov med Komjančevim družino in avstrijskim družinskim parom Hlavac (mož Franz je Broschov vnuk), ki stalno živi v Furlaniji in je o slednji v nemščini napisal zanimivo monografijo - v načrtu je podrobno opis briškega ozemlja -, a vso zadve so uspeli ovrednotiti s sodelovanjem goriškega združenja Gruppo Isonzo. Njegov predsednik Bruno Pascoli je, po trijezičnem pozdravu gostitelja Roberta Komjanca in žene, podčrtal društveno vlogo, ki se osredotoča na razumevanje izvora goriške sedanjosti.

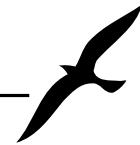
Predsednikov poseg je izvenel povsem pristno, brez vsake retorike, ki navadno spremja vse, kar je v zvezi s prvo svetovno vojno. Orisal je multietnični pristop dunajske uprave pri vodenju države, za razliko od tistega, kar je v teh krajih sledilo med svetovnima vojnoma. Zanimiva je bila razlag o novačenju fantov, ki so služili tri dolga leta, v naslednjih sedmih ali devetih letih pa so morali po štirinajst tednov na dodatno usposabljanje. Na podlagi zrebanja so služili v skupnih enotah ali pa v opredeljeni avstrijski oziroma opredeljeni madžarskih. Pier Paolo Coceani je podal zgodovinski strokovno poročilo o poteku vojn, o streških jarkih in po-

Na odprtju razstave pri gostoljubnih Komjančevih

sebe o telefonistih, kakršen je bil Karl Brosch, ki se je večino časa boril na vzhodni fronti, na koncu pa bil tudi pri Kobaridu in šel do Piave. Tam so ga zajeli in vrnili se je šele po enem letu (tudi Italija ni ujetnikov vračala prav hitro ...). Sicer pa je razlagal šla od atentata v Sarajevu preko italijanske izdaje in priključitve Antanti do ofenziv na soški fronti. Zaradi Italije se je Avstrija moral vojskovati med kladivom in nakovalom; na koncu je klonila. Program je popestrila glasba v sestavi violine in solo pevke. Potekala je v duhu vsebine razstave: od cesarske himne preko donavskih valov do melodij, ki so značilne za čas dvoglavega orla ...

Razstava bo odprta do polovice junija. Ogled je mogoč z napovedjo po telefonu 0481-391228; 25. maja, na dan Odprtih kleti, pa bo vstop prost. (ar)

VIPAVA - Saga Bajcovega rodu

Ko so dvignili rampe, »šli smo vsak v svojo smer brez pozdrava«

Potem ko je Magda Rodman Bajcova iz Vipave v dveh knjigah »Življenje ob trti in kršinu« zbrala kar 44 živiljenjskih zgodb starosvetnikov iz Vipave in okolice, da bi nam povedala, kako so njeni rojaki »delali, mislili, molili, se ženili in trpeli v obeh svetovnih vojnah, zaporih in taboriščih«, nas je lani presenetila z novo knjigo »Moj dom in moj rod«, ki že v samem naslovu pove, komu je namenjena. In ko smo segli po več kot 400 straneh obširne knjige, ki jo je lepo oblikovala Tanja Žvokelj, smo imeli pred seboj sago Bajcovega rodu.

Prvi rod naj bi zasnovala zakonca Simon Bajc, rojen leta 1787, in Ana Kugovšek, rojena leta 1785; prvotna domačija Bajcovih s hišno številko 149 se je takem stoljetij spreminala, toda tu živita danes skupaj z možem Marjanom Rodmanom Magda rojena Bajc in sin Janko z družino. Koliko rodov Bajcovih se je v stoletjih razpršilo širom primorske zemlje in na tuju! S trdovratnim, potrežljivim večletnim raziskovanjem po arhivih, župniščih, šolah in muzejih, z brezstevilnimi obiski in pogovori je avtorica dokazala, da »vsako zapisano osebno pripovedjo ostaja človek v določenem času in prostoru«.

Najstarejša prednika iz četrtega rodu, ki ju je Magda sama poznala, sta bila v ipavski župniški knjigi zapisana staro oče Janez (1880-1960) in njegova sestra Marija (1879-1962), ki jo je Magda imenovala teata Micka. Bila je prava lepotica in, ko se je poročila z Nacetom Mohorčičem iz Škocjana, sta si ustvarila dom v Barkovljah. Vsak dan je teta Micka vozila prodajat s »korejto« svojo zelenjavo na Ponterošu. Vedno se

je lepo nosila, kot prava tržaška gospa. Z njo se je Magda po dolgih letih srečala pod mostom v Rožni Dolini v Gorici, ko so obmejne oblasti dvignile rampe. Ob stražarju s puško so si sorodniki izmenjali le nekaj besed, dosti želja je ostalo neizrečenih. Magda zapise: »Oboji smo šli, vsak v svojo smer brez pozdrava, z žalostjo v srcu in s solzami v očeh.«

Starem očetu Janezu, ki je s prvo ženo Ivanka Hrovatin in drugo Jožefo Petrič ter sedmerimi otroki nadaljeval četrti rod izvirne vipavske veje, je avtorica posvetila veliko pozornost. Z očetom Žanetom in

Družina je morala pripraviti poslednje slovo za mladim Dragom štirikrat, ker so se karabinjerji in kvesturini zbalci množice pogrebcev

mamo Olgo so živelni pod isto streho: od rojstva do smrti trdo življenje kmeta, saj sta se starega očeta hudo dotaknili obe svetovni vojni. Kot zaveden Slovenec je bil pri tujih oblasti zapisan kot slovanofil, upornik in leta 1942 konfiniran na otok Ustica ter naslednje leto skupaj s 500 interniranci odpeljan v taborišče Chiesanuova pri Padovi. Njegov prvorojenec Drago Bajc, rojen leta 1904, pesnik, novinar in organizator TIGRA na Vipavskem, je umrl tragične smrti 25. oktobra 1928. Ob stoletnici rojstva je leta 2004 izšel v Vipavi ponatis njegove pesniške zbirke s pomenljivim naslovom »Dre-

župniški kandidati za občinski svet na petkovi predstavitvi

DOBERDOB - Na občinskih volitvah bo nastopila Lista za Doberdob

»Trenja ne peljejo nikamork«

V programu županskega kandidata Alda Jarca tudi pozornost za društva, spodbujanje ustanovitve jusov ter skrb za naravno in zgodovinsko kulturno dediščino

»V primeru zmage bomo z opozicijo sodelovali in ji prisluhnili. Iz dosedanja prakse upravljanja občine, ko vladajoča stran ni upoštevala nobenega od opozicijskih predlogov, sem lahko ugotovil, kako zgrešen je tak način vodenja občine. Naš program predvideva sodelovanje z opozicijo, trenja ne pripeljejo nikamor,« je ob petkovi predstavitvi Liste za Doberdob dejal županski kandidat Aldo Jarc in poudaril: »Listo smo zasnovali zelo široko, zato na njej ni strankarskih simbolov. Naši kandidati so občani vseh vasi in zaselkov v doberdobske občini. Mnogi med njimi so zelo aktivni v naših društvih.«

Lista je upravni program predstavila v sejni dvorani doberdobskega županstva. Jarc je z vsemi kandidati podrobnejše orisal programske smernice. Prva točka posveča pozornost prebivalcem doberdobske občine ter neposrednemu stiku med občani in občinsko upravo, »ki je doslej na predloge Doberdobcev večkrat odgovarjala z odgovori tipa »ni mogoce« ali »ni predvideno«. Poseben poudarek je bil namenjen vlogi društev, ki da so pravo srce vaških skupnosti, in spodbujanju ustanovitve jusov, ki bi lahko učinkovite reševali težave posameznih zaselkov (npr. Jamlje). Druga točka vnaša tematiko naravne in zgodovinske kulturne dediščine od vzdrževanja in aktivnega poseganja v Doberdobsko jezero s preprečevanjem širjenja invazivnih rastlinskih vrst do valorizacije kraških kalov in vodnjakov ter aktivnega pristopa k obeleževanju stoletnice prve svetovne

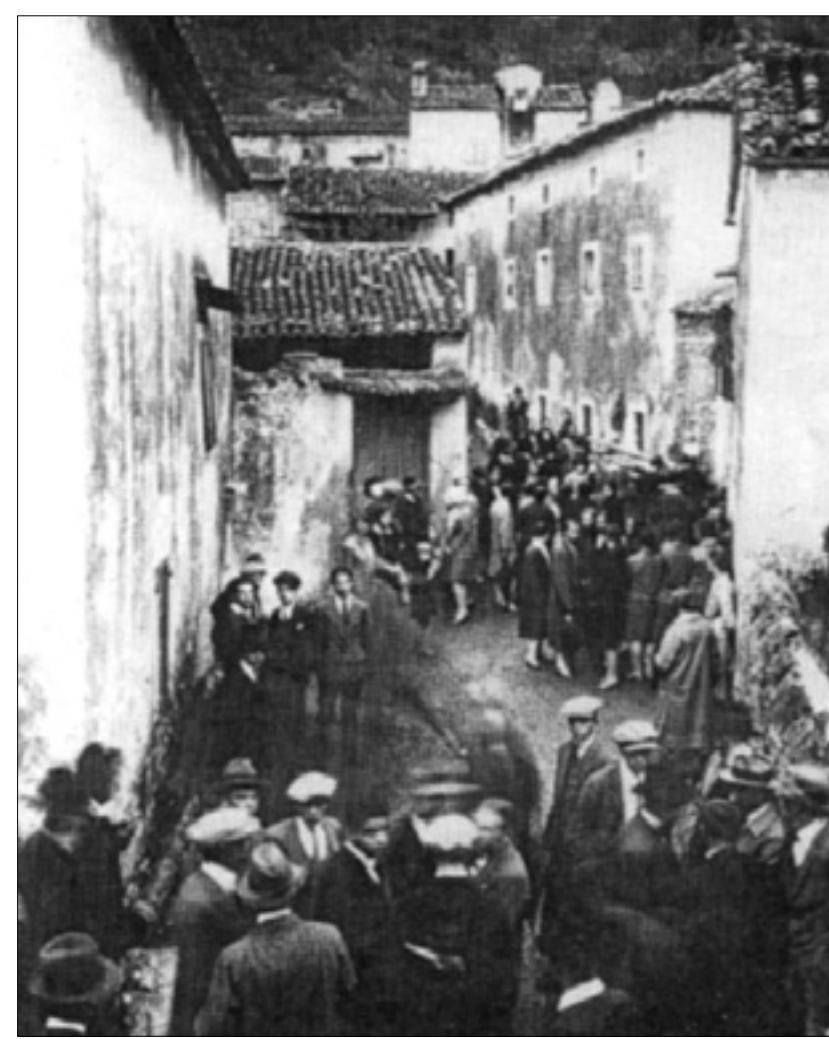
Županski kandidat Aldo Jarc in kandidati za občinski svet na petkovi predstavitvi

BUMBACA

vne, ki naj bi ga zdajšnja uprava zanemarila. K temu je treba dodati turistični in kmetijski potencial za ovrednotenje krajevnega gospodarstva. Obsežno poglavje je zadevalo javna dela v občini. Kandidati za občinski svet so bili zelo kritični »do dolgotrajne in potratne obnove šolskih prostorov.« Kritike je izzvala tudi problematika kamnoloma pri Devetakih. Pogodba s podjetjem Granulati Calcarej je bila po njihovem mnenju sklenjena »diletantsko: »Predvideva namreč

izkopavanje 3 milijonov kubičnih metrov kamna, ne da bi natančno določila način in roke za plačilo odškodnine.«

Posebno pozornost bi Lista za Doberdob namenila tudi omejitvi hitrosti po cestah. Več pozornosti je treba nameniti mlajšim, digitalizaciji (predvsem pri lajšanju dela javnim ustanovam in malim podjetnikom) ter vzpostavljanju tesnejših vezi s sosednjimi občinami (Ronke, Miren-Kostanjevica, pa tudi Sovodnje in Števerjan).

Ljudje čakajo na pogreb Draga Bajca pred njegovo hišo

FOTO VENO PILON

GORICA - Gostinci Pomlad tudi na krožniku

V maju dvanajst kulinaričnih dogodkov

Pomladanski recepti in zelišča bodo protagonisti dvanajstih kulinaričnih večerov, ki jih v mesecu maju prireja goriško združenje gostincev »Gorizia a tavola«. Po uspehu pobud, s katerimi so prispevali k promociji goriške rože, so se tokrat upravitelji gostiln in restavracij dogovorili, da organizirajo tudi pomladanski niz dogodkov, med katerimi bodo okusne hode in odlčna vina spremljale kulturne točke na temo prve svetovne vojne (prebiraje odlomkov proznih del, recitali pesmi, srečanja...).

Niz, ki sta ga včeraj ob udeležbi župana Ettoreja Romolija, odbornice Arianne Bellan in predsednika Trgovinske zbornice Gianluce Madriža predstavila predsednik združenja »Gorizia a tavola« Antonio Devetag in upraviteljica lokalna Rosenbar Michela Fabbro, se bo začel že danes ob 13. uri v gostilni Sabotino, 7. maja ob 20. uri pa bo na vrsti Rosenbar. Sledile bodo večerje v gostilnah Tre Amici (8. maja), Primožič (9. maja) in Valdirose (10. maja), kosila v gostilnah Ca' di Pieri (10. maja) in Hendrick's (11. maja) ter večerje Pri Luni (15. maja), Turiju (16. maja), Majdi (17. maja) ter v gostilnah Vecia Gorizia (21. maja) in Saporì dell'Impero (22. maja).

VOLITVE 2014 Nove oblike zaposlovanja

Občinska enotnost iz Sovodenj z župansko kandidatko Alenko Florenin ob letošnjem prvem maju sporoča: »Huda finančna in ekonomska kriza globoko zaznamuje tudi naše območje, saj je v teh letih več podjetij s sedežem v naši občini zanključilo z dejavnostjo. Tradicionalne gospodarske panege, od tovarn do trgovinskega sektorja, so izgubile tržišče in postale nezanimive. Zaskrbljeni smo nad možnostjo, da lahko veliko naših občanov ostane brez službe, zato je potrebno, da vsi skupaj poiščemo nove oblike zaposlovanja, ki morajo sloneti na specifični teritorija. Zavzeti se moramo za pridobitev evropskih sredstev, ki omogočajo razvoj kmetijskih dejavnosti, od gojenja goriške vrtnice do oljkarstva, vinogradništva in živinoreje, ki naj jih odlikujejo sodobni gospodarski prijeti v sozvočju z naravo. Širitev obrtnic na Malniču bo ob ponovnem svetovnem gospodarskem pospešku omogočila nastevitev novih obratov, pri čemer bodo imela prednost domača podjetja oz. podjetja, ki zaposlujejo domače prebivalstvo. Obrtnikom, kmetom in ročnemu delavstvu nasploh je treba povrniti ugled, ki si ga zaslужijo.«

Kmetijstvo v korist teritorija

»Sovodenjski teritorij potrebuje več pozornosti in stalno oskrbo, kar mu bo omogočeno le, če bodo v gospodarske dejavnosti vključeni domačini, ker prostor najbolje pozna. Vas Sovodnje, klub nekaterim velikim strukturnim posegom, ima še vedno nekaj res lepih naravnih okolij, zlasti ob Soči in Vipavi, a se žal pozna, da so bili ti kraji v vseh teh letih zapuščeni in zanemarjeni,« pravi županski kandidat stranke Slovenske skupnosti (SSk) v Sovodnjah Julian Čavdek, ki si je s kandidatom za občinski svet Igorjem Tomsicem včeraj ogledal kraje med rekom ter stanje t.i. Špika, kjer se Vipava izliva v Sočo. Kandidata pravita, da »mora občina Sovodnje zastaviti vse sile, da se oživi kmetijska dejavnost, kar bo prineslo tudi potrebno pozornost in oskrbo. Za oživitev kmetijstva pa je nujno potrebna infrastruktura za namakanje. Kmetijstvo omogoča razvoj in utrjuje identitetno teritorija. V današnji gospodarski krizi pa lahko oživitev v razvoju kmetijstva omogoči tudi nova delovna mesta, še posebno za mlade. Ssk se bo za to zavzemala,« napovedujeta kandidata.

A2A bo spet obratovala

Tržiška termoelektrarna bo z jutrišnjim dnem ponovno obratovala, sporočajo iz družbe A2A. Vzdrževanje in preglevanje blokov, ki delujejo na premog, se namreč v teh urah zaključuje, zato bo s prihodnjim tednom tovarna lahko ponovno začela proizvajati električno energijo.

Godbe brez meja

Na Trgu Libertà v Turjaku bo danes potekalo peto čezmerno srečanje mladinskih godb, ki ga prireja filharmonično društvo iz Turjaka. Od 17. ure daže bo nastopilo pet skupin iz Slovenije in iz Italije, med katerimi so dijaki glasbene šole Pihaalnega orkestra Kras.

Mlakar v »Sljehniku«

Jutri, 5. maja, ob 20.30 bo v goriškem Kulturnem domu šesta predstava v okviru gledališkega festivala Komigo 2014. Na vrsti bo komedija »Sljehnik« v postavitevi SNG Nova Gorica in v režiji Vito Tauferja. V glavnih vlogah nastopa Iztok Mlakar.

Člani UTE razstavljajo

V dvorani večnamenskega centra v Ulici Baiamonti v Gorici bodo jutri, 5. maja, ob 17. uri odprli razstavo slik, ki so jih izdelali udeleženici slikarskih delavnic univerze za tretje starostno obdobje UTE. Na ogled bo vsak dan med 9. in 12. uro ter med 15. in 19. uro do 10. maja.

Na vrsti so sladice

Na Trgu Republike v Tržiču se bo danes nadaljevala prireditev »Terre di magici saporì«. Priznana kuhanja Riccardo Rizzello in Gianluca Petruno se bosta posvetila sladlicam: ob 10. uri bosta predstavila recepta za češnjev štrudelj in »pinco«. Na Trgu Republike bosta tudi tekmovanje v izdelavi tort ter prikaz priprave testa za njo in krompirjeve kifeljce.

Anarhisti v Tržiču

V dvorani občinske knjižnice v Tržiču se bo jutri nadaljeval niz srečanj na zgodovinsko temo. Ob 18. uri bo Luca Menghesso predstavil svojo raziskavo o anarhistih v Tržiču z naslovom »Il ferro e il vino. Gli anarchici a Monfalcone. La nascita del cantiere navale e le prime lotte sindacali e politiche.«

Prost vstop v muzeje

Kot vsako prvo nedeljo v mesecu bo tudi danes vstop v Pokrajinske muzeje v Gorici prost. Muzejske zbirke v grajskem naselju bodo na ogled med 9. in 19. uro, palača Attems Petzenstein pa med 10. in 17. uro.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVIDENTI, Ul. Oberdan 3, tel. 0481-531972.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
BRAČAN (FARO), Ul. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V MARIANU
CINQUETTI, Ul. Manzoni 159, tel. 0481-69019.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701.

DEŽURNA LEKARNA V ŠTARANCANU
SAN PIETRO E PAOLO, Ul. Trieste 31, tel. 0481-481252.

Gledališče

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ
bo nastopil v Mladinskem centru Vrtojba 11. maja ob 17. uri s komedio »Skupno stanovanje«.

TEČAJ JAMARSTVA PRVE STOPNJE

Pod zemljo s Kraškimi krty

Kraški krty prirejajo tečaj jamarstva prve stopnje, ki je vključen med pobude posoške jamarske šole, pri dejavnostih katere sodelujeta še društvo Seppenhofer iz Gorice in speleološke skupine A.d.F. iz Tržiča. Tečaj se bo začel v četrtek, 8. maja, ob 20.30 in se zaključil z večerjo v jamarski koči na Vrhu v soboto, 7. junija. Namenjen je vsem, ki imajo vsaj štirinajst let in bi radi odkrili lepote kraškega podzemlja. Teoretski del tečaja bo potekal ob četrtekih z začetkom ob 20.30 na sedežu speleološke skupine v Ulici Valentinis 134 v Tržiču, praktični del pa predvideva niz nedeljskih ogledov jam; zbirališče za ekskurzije bo na sedežu jamarjev v Tržiču ob 8.30. Za informacije in vpisovanje naj se interesenti obrnejo na tel. 333-1635865, na voljo imajo tudi naslov elektronske pošte info@scuolaspeleoisontina.it in spletno stran www.scuolaspeleoisontina.it.

Program tečaja glede na obravnavane teme bo naslednji: 8. maja jamarska organizacija v Italiji, jamarska oprema; 15. maja jamarska tehnika, priprava na spust v jamo, varnost, vsedržavna gorska in jamarska reševalna služba; 22. maja osnove geologije in krasoslovja; 29. maja fotografiska tehnika, tehnike merjenja v jami; 5. junija osnove biologije, ekologije in okoljevarstva. Praktični del tečaja pa predvideva štiri ogledi jam: 11. maja jama Cacciatori ali jama Ercole; 18. maja jama Nemic ali jama Monte dei pini; 25. maja jama v Hribi ali jama Gabrovizza; 1. junija jama v Padričah ali jama Impossible.

Ob prijavi, najkasneje do 8. maja, morajo udeleženci predstaviti zdravniško spričevalo za aktivno, netekmovalno športno udejstvovanje in poravnati strošek za tečaj (100 evrov, za študente 30-odstotni popust), ki vključuje uporabo opreme, učno gradivo, zavarovanje in letno vpisnino v Italijansko speleološko združenje (SSI). Število tečajnih krov je omejeno.

ŽePZ iz Ronk

vabi na

koncert MePZ iz Bilj

pod vodstvom Joška Ušaja
Cerkev sv. Nedelje v Ronkah
danes, 4. maja, ob 11.00

VSLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU NOVA GORICA: 8. maja ob 17. uri »Zajtrk« (Simona Hamer, Ajda Valc). 9. maja ob 10. uri in 18. uri »Rokovnjaci« (Miha Nemeč, Nejc Valenti, Niet); ob 20. uri »Hamlet« (William Shakespeare); informacije na blagajna.sng@siol.net in po tel. 00386-3352247.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.00 - 17.30 - 21.00 »The Amazing Spider-Man 2: Il potere di Electro«.
Dvorana 2: 16.00 - 18.00 »Violetta - Backstage Pass«; 20.00 »Il centenario che saltò dalla finestra e scomparve«.
Dvorana 3: 15.00 - 16.50 »Rio 2 - Missione Amazzonia«; 18.30 - 20.10 - 22.10 »La sedia della felicità«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.00 - 17.40 - 21.00 »The Amazing Spider-Man 2: Il potere di Electro«.
Dvorana 2: 16.00 - 18.00 - 20.00 »Violetta - Backstage Pass«; 22.00 »Grand Budapest Hotel«.
Dvorana 4: 15.00 »Rio 2 - Missione Amazzonia«; 17.15 - 19.50 - 22.10 »Un fidanzato per mia moglie«.
Dvorana 5: 15.00 - 16.30 »Nut Job - Operazione noccioline«; 18.10 - 20.10 - 22.10 »La sedia della felicità«.

JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 21.00 »The Amazing Spider-Man 2: Il potere di Electro«.
Dvorana 2: 17.40 »Violetta - Backstage Pass«; 20.00 - 22.10 »Il centenario che saltò dalla finestra e scomparve«.
Dvorana 3: 17.45 »Rio 2 - Missione Amazzonia«; 20.30 »Peter Gabriel - Back to Front«; 22.10 »La sedia della felicità«.

JUTRI V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.40 - 21.00 »The Amazing Spider-Man 2: Il potere di Electro«.
Dvorana 2: 17.00 - 20.00 »Violetta - Backstage Pass«; 22.00 »Nymphomaniac vol. 1« (prepovedan mladim pod 18. letom).
Dvorana 3: 17.30 »Rio 2 - Missione Amazzonia«; 18.00 - 20.00 »Il centenario che saltò dalla finestra e scomparve«; 22.00 »Grand Budapest Hotel«.
Dvorana 4: 17.15 - 22.10 »Un fidanzato per mia moglie«; 20.30 »Peter Gabriel - Back to Front«.
Dvorana 5: 17.30 »Nut Job - Operazione noccioline«; 20.10 - 22.10 »La sedia della felicità«.

Razstave

»ARHITEKTURA KRASA« je naslov skupinske fotografiske razstave, ki jo bodo odprli v petek, 9. maja, ob 18. uri v galeriji Modras v Doberdobu. Sledila bo degustacija tipičnih pridelkov v organizaciji konzorcija Collio Kras.

V ŠPORTNU KULTURNEM CENTRU DANICA na Vrhu je v mesecu maju vsako nedeljo od 9. do 12. ure na ogled razstava z naslovom »Odšli so brez slave in spomina«. Za skupine je možen tudi ogled po predhodnem dogovoru po tel. 333-8725493 (Viljena).

Šolske vesti

MLADINSKI DOM GORICA (Ul. Don Bosco 60 v Gorici) prireja odprtva vrata od 5. do 9. maja, ko bodo lahko učenci 4. in 5. razredov osnovne ter 1. in 2. razredov srednje šole brezplačno obiskovali posloški pouk v popoldanskih urah, da spoznajo in preverijo, kako poteka življenje v Mladinskem domu. Po domeni je možen tudi samo enkratni obisk. Kdor se vpíše za sezono 2014-15 lahko zastonj obiskuje pouk do konca šolskega leta; informacije po tel. 0481-536455, 0481-280857, 331-6936603, 366-6861441; mladinski-dom@libero.it.

MLADINSKI DOM GORICA (Ul. Don Bosco 60 v Gorici) prireja pripravo na maturo 2014 za tretješolce v Mladinskem domu; potekala bo v dveh delih: od 5. do 30. maja, od 17. ure do 18.15, bo vsak dan na vrsti eden izmed glavnih predmetov (slovenščina, angleščina, italijanščina, matematika, nemščina). Posebna pozornost bo posvečena pripravi na test INVALSI. Drugi del bo pa potekal od 3. do 6. junija, od 15. do 18. ure, z dvema enotama na dan; informacije po tel. 0481-536455, 0481-280857, 331-6936603, 366-6861441; mladinski-dom@libero.it.

POKRAJINSKE LESTVICE UČNEGA OSEBJA - POKRAJINSKI URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da je bil 16. aprila 2014 na spletni strani www.scuola.fvg.it (Scuole in lingua slovena - natečaji in lestvice) objavljen odlok o posodobitvi pokrajinskih lestvic (»graduatorie e esaurimento«) za slovensko učno osebje. Posodobitev zadeva le osebje, ki je v omenjene lestvice že vključeno. Vlogo morajo preko spletja (www.istruzione.it ISTANZE ON LINE) predstaviti vsi, tudi tisti, ki so le pogojno vpisani in sicer do 10. maja ob 14. uri. Podrobnejše informacije na že navedeni spletni strani Urada za slovenske šole.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško prireja 27. in 28. junija dvo-dnevni avtobusni izlet, namenjen ogledu pomembnega mesta Parme in zelo zanimivih gradov v okolici. Vpisovanje čimprej na društvenem sedežu na Korzu Verdi 51 v Gorici ob sredah od 10. do 11. ure; informacije po tel. 0481-532092 (Emil D.). Na račun 100 evrov.

SPDG obvešča člane, da bo 66. občni zbor društva v sredo, 7. maja, ob 19.30 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicu v prostorih Kulturnega doma v Gorici. Obračun 2013 in predračun 2014 sta na razpolago na spletni strani. Odbor društva prosi člane, ki še niso poravnali letošnje članarine, naj to opravijo pred začetkom skupščine.

JUTRI V GRADIŠČU: 11.00, Anna Favaro vd. Collodet (iz goriške splošne bolnišnice ob 10.30) v cerkvi Sv. Duhu in na pokopališču.

Pogrebi

SPDG obvešča, da sta za izlet v Pireneje od 17. do 24. junija prosti še dve mestni; tel. 0481-882079 (ob urki kosila). **KRUT** obvešča člane, da se zaključuje vpisovanje za skupinsko bivanje v Talaso Strunjani od 11. do 21. maja z individualno

V skladu s 6. členom Statuta Slovenskega planinskega društva Gorica in sklepni 11. seje izvršnega odbora (dne 02.04.2014)

skliscujem

66. REDNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA GORICA,

ki bo v sredo, 7. maja 2014, ob 19.30 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju

v prostorih Kulturnega doma Gorica, via/ul. Brass 20, 34170 Gorizia/Gorica.

Prelog dnevnega reda:

01. Otvoritev Občnega zбора
02. Izvolitev organov Občnega zбора
03. Predsedniško poročilo
04. Poročila dejavnosti
05. Blagajniško poročilo
06. Poročilo nadzornega odbora
07. Diskusija
08. Sprejem Obračuna 2013 in Predračuna 2014
09. Volitve novega odbora
10. Pozdravi gostov
11. Razno

Gorizia/Gorica, 03. april 2014
Predsednik Slovenskega planinskega društva Gorica

Andrej Rosano

prilagojenim paketom za zdravje oziroma dobro pocutje. Podrobnejše informacije in prijave v goriškem uradu, Korzu Verdi 51/int., tel. 0481-530927, krut.go@tiscali.it, ob torkih od 9. do 12. ure ali na sedežu v Trstu, Ul. Cicerone 8, tel. 040-360072, krut.ts@tiscali.it.

Mali oglasi

PRODAJMO v Soški dolini v vasi Morško obnovljeno samostojno kmčko hišo s parkom 1.200 m²; tel. 347-2448231.

Prireditve

KATOLIŠKA KNJIGARNA vabi na kavo s knjigo v četrtek, 8. maja, ob 10. uri. Gost bo literarna zgodovinarica Ana Toroš, avtorica knjige »O zemlja sladka: kamen, zrno, sok - Alojz Gradnik ter romanski in germanski svet.«

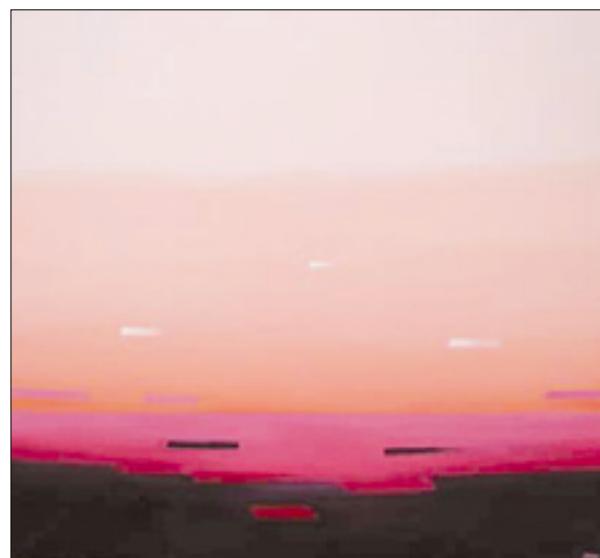
INTERVJU - Deziderij Švara osemdesetletnik in šestdeset let predan slikarstvu

»Moj duh je razpet med morjem in nebom«

Jutri v galeriji Sala del Giubileo na tržaškem obrežju razstava njegovih marin

Deziderij Švara in njegovi sliki Globine 1 in Pristan 3

Med zemljjo, morjem in nebom, tako nas nagovarja Deziderij Švara v ciklusu novejših slikarskih del, olj večjega formata, ki bodo od jutri na ogled v galeriji Sala del Giubileo na tržaškem obrežju. Praznovanje umetnikove osemdesetletnice v znamenju ustvarjalnosti ponuja vpogled v zadnji ciklus marin, v katerem se zrcali vsa dosedanja bogata in plodna umetnikova likovna izkušnja.

Človek širokih obzorij, čustveno bogat in komunikativni, Švara je vpet v kulturno dogajanje in Trstu in rad potuje. Srečala sva se v ateljeju, kjer je vedno prijeten vonj po sveži barvi in novo platno v delu na večjem slikarskem stojalu.

Skoraj sestdeset let predanosti likovnemu ustvarjanju, kaj te je vodilo po tej poti?

Začel sem slikati pri treh letih, ko sem se v ricmanjski cerkvi zagledal na stropno fresko. Ko sem po maši prišel domov, sem kar našel kos oglja v ognjišču in začel kratkomalo risati stenske risbe in bil seveda za ta svoj podvig primerno kaznovan. Čeprav je bila revščina in ni bilo sredstev in sem pri svojih štirinajstih že moral delati, sem v prostem času stalno ustvarjal. Slikar Riccardo Tosti me je sprejel v svoj atelje ter me naučil slikarskih veščin. V petdesetih letih sem začel razstavljal, slikar in umetnostni kritik Milko Bambič si je razstavo mojih del ogledal, napisal kritiko in me tudi spodbudil, naj naprej študiram ter poglobim različne vidike vezane na umetnost, da bom napredoval. V naslednjih letih sem posvečal tako več časa učenju kot slikanju, pogostoma kar v nočnih urah ter s pridobljenim znanjem diplomiral na Umetnostnem liceju v Benetkah ter kasneje opravil še habilitacijo za poučevanje. Nalepel sem nato na težave in ni bilo možnosti, da bi se zaposlil kot profesor, tako sem nadaljeval s svojo zaposlitvijo na tehničnem področju.

Kakšno je bilo vzdušje med umetniki v Trstu, ko si se začel likovno udejstvovati?

Začel sem slikati leta 1958. Doraščal sem v tržaškem okolju v stiku s tržaškimi umetniki, Spacalom, Černigojem, Cesarjem in imel stike Saksido in poznal škedenjskega umetnika Lukečiča, gojil sem stike tudi z italijanskim likovnim svetom. Razstave sem imel redno na tržaškem, goriškem, nato po Italiji, v Benetkah na začetku ter pozneje še v Milanu, Veroni Samostojno sem vzporedno razstavljal še v Sloveniji, v Ljubljani, Celju. Pogosto sem se udeleževal likovnih kolonij, ki so bile zanimive prilike za širše poznavanje umetnosti in umetnikov: v Sloveniji, Makedoniji, na Dunaju v Avstriji, poleg bližnje Istre. Za kraje obdobje sem se odselil v Pariz in Karibe v srednji Ameriki, kjer sem nadaljeval slikati in razstavljal, kar mi je omogočilo kulturno rast

in stik s toplim, barvitim svetom, vse to je vplivalo na nadaljnji razvoj.

Kaj pa tvoj pristop do ustvarjanja?

Začetek je bil figurativen, kar je v redu, kot je potrebno za literata obvladati pisanje, poznavanje not za glasbenika, podobno je za slikarja obvladanje likovne govorice. Tehnika je pomembna tako za spoznavanje okolja kot tudi za izražanje. Se najmanjši listek, ki ga upodobiš terja poglobitev s strani ustvarjalca, to omogoča razvoj civilizacije in kulture. V tem smislu je tudi slikarstvo najzvestejše zrcalo kulture. Dovolj pomisli na buren napredek 20. stoletja z najrazličnejšimi načini izražanja. Od figurativnosti sem kmalu prešel k abstrakciji, ker mi dovoljuje, da prihaja do izraza moja prava narava, čutenje in duhovna razsežnost.

Kaj ti pomeni narava?

Rojen sem v čudoviti vasici med tržaškim zalivom in morjem, v Ricmanjah, še je živ spomin na trenutek, ko je mati odprla okno, v njenem naročju sem zagledal lesketanje, vprašal, kaj je to, povedala mi je, da je morje. To me je pogovjevalo in še zdaj v zrelih letih občudujem vso naravo, morska gladina pa mi pomeni največ, kot bi lesketanje odgovarjalo na

moja vprašanja. Morje me vodi v cel svet, kjer se ga dotaknem, objema cel svet. Morje sestavlja voda, ki je še vedno nekaj materičnega, nad obzorjem pa je nebo, ki si ga predstavljam kot kraj naše duhovnosti, moj duh je razpet med morjem in nebom.

Kaj je umetnost?

Težko opredeljiva, največja umetnost je življenje samo, zato ne dvomim o tem, da se rodimo vsi umetniki, vsem je dano dobro in slabo. Z doraščanjem nekateri ne gojijo tega svojega potenciala, drugim pa to danost razvijejo, poglobijo in izrazijo. Meni pomeni umetnost prehod med materijo in duhovnostjo. Likovni svet ima veliko prednost zaradi neposrednosti univerzalnosti govorice, ki je povsod enako berljiva. Kar razlikuje umetniško delo je način upodobitve. Sodobna umetnost se pogostoma opira na koncept, idejo ali na poseganje v prostor z instalacijami. Pri ustvarjanju sem ostal zavezан na tradicionalno vlogo umetnosti in njene trajnosti v času, ki jo omogočajo grafike, ilustracije, slike. Sodobni čas nas preko televizije, svetovnega spletja in mobijev vodi v virtualni svet, kjer imamo nedvomno hitrejši dostop do in-

formacij, vendar preti nevarnost, da se tu izgubimo in deluje na nas disperzivno.

V pondeljek bo ob 18. uri odprtje tvoje 81. samostojne razstave, kaj ti ta razstava pomeni?

Razstava je sinteza mojega odnosa do življenja, sveta, narave. Znanje ni dovolj, pomembno je priti do spoznanja, ki nas vodi v bistvo stvari. V zrelih letih povzemam prehodeno pot. Morje doživljjam kot prispevko svobode, daje mi občutek neskončnosti in harmonije.

Ob razstavi je izšel katalog, s polglobljenim strokovnim tekstom umetnostnega zgodovinarja Saše Quinzija, ki bo jutri spregovoril tudi ob odprtju, pomenljivi so citati, ki si jih izbral, ganljive so tudi besede, tvoji verzi:

SPOZNANJA
Le luč
je vir resnice
in vsega dobrega...

Samo ljubezen
je vir sprejemanja
in odpuščanja...

Jasna Merkù

**IZGUBA - V 86. letu
Umrl dramatik
in pisatelj
Žarko Petan**

Po hudi bolezni je v petek v 86. letu starosti preminil režiser, dramatik in pisatelj Žarko Petan. Za dramatika in režiserja Dušana Jovanoviča bo ostal v spominu kot dragocen mentor, ljudje pa se ga bodo spominjali kot zabavne, duhovite in zelo karizmatične osebe. Petan je bil stalni režiser v ljubljanski Drami, ki jo je nekaj časa vodil kot ravnatelj, ter več kot 20 let stalni režiser Mestnega gledališča ljubljanskega. V 90. letih je bil nekaj časa generalni direktor RTV, poznan pa je bil tudi po aforizmih.

Petan se je rodil 27. marca 1929 v Ljubljani. Prvih deset let je preživel na Hrvaškem, pretežno v Zagrebu, do konca druge svetovne vojne v Trstu, pozneje pa v Mariboru, kjer je končal srednjo šolo. V Ljubljani je leta 1957 diplomiral na Ekonomski fakulteti, leta 1977 pa še na Akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani. Leta 1959 je bil na vojaškem sodišču v Beogradu obsojen na sedem let zapora, a so ga leta 1961 zaradi pomanjkanja dokazov oprostili. Kot je nekoč dejal, so takrat nastali prvi aforizmi. »V letu in pol, kolikor sem bil zaprt, sem se jih učil na pamet, ker nisem imel papirja.«

Kot režiser se je v domačih in tujih gledališčih podpisal pod 120 predstav, odmevna so bila predvsem dela modernih dramatikov, kot so Jovanović, Primož Kozak, Eugene Ionesco. Uveljavil se je tudi kot literat. Njegov opus je izjemno obsežen. Osrednja elementa njegovega pisateljevanja sta humor in satira. Poleg aforizmov, ki jih je napisal skoraj 10.000, je pisal tudi romane, novele, gledališke, radijske in televizijske igre, pesmi in eseje. Petanova dela so bila prevedena v 27 jezikov, samostojno je izšlo 40 njegovih knjig, zastopan je v številnih tujih antologijah.

Z svoje delo je prejel vrsto pretežno tujih nagrad. Med slovenskimi je nagrada Prešernovega skladala leta 1966, zlati red za zasluge leta 2004 ter nagrada mesta Maribor - Glazbenega dela za živiljenjsko delo leta 2007. (STA)

RAZSTAVA - V prostorih pomorskega kluba Sirena v Barkovljah

Tahi izviri in umetniška obrt

Razstava povezuje slike umetnice Loredane Verni in raznolike izdelke sedmerice »Včerajšnjih deklet«

V Pomorskem klubu Sirena v Barkovljah so včeraj odprli razstavo ročnih del sedmih spretnih žena in razstavo slik tržaške umetnice Loredane Verni. Na mizah je mogoče občudovati izdelke domače in umetnostne obrti, njihove avtorice pa so združene v skupino Včerajšnja dekleta, v kateri so se znašle Donatella Iseppi, Nerina Ferfoglia, Mariuccia Guglielmo, Laura Zuliani, Raffaella Pisoni, Vida Pahor in Beti Starc. Med razstavljenimi izdelki je mogoče občudovati poslikano svilo in keramiko, vesenine, izdelke iz porcelana ter mnogo drugih dekorativnih pa tudi povsem uporabnih izdelkov. Spretna dekleta so dokazala, da razstavljeni izdelki ostajajo ženska domena, z razstavami pa želijo to rokodelsko tradicijo prenašati na naslednje robove, ki bi se lahko na ta način učili izdelovati kakovostne izdelke.

Razstavo slik in ročnih del je včeraj popoldne uradno odprla Nadja Kralj, ki je prepričana, da z razstavo domačih in umetnostnih obrti pomembno prispevamo k ohranjanju lokalne kulturne dediščine. Poleg tega je poudarila tudi, da je razstava slik, ki bo na ogled do 15. maja, ročna dela »Včerajšnjih deklet« bodo sicer na ogled samo še danes, odlično vabilo ljudem, da spoznajo opus tržaške umetnice Loredane Verni, ki je svojo umetniško žilico začela uporabljati šele pred nekaj leti. Kot je dejala Kraljeva, umetnica redno sledi tečajem in delavnicam,

Razstavljeni
umetnine in
obrtniški izdelki
ter njihove
marljive
ustvarjalke na
sedežu kluba
Sirena

FOTODAMJ@N

ki jih vodi priznani tržaški slikar Franco Chersicla, ob tem pa je tudi spomnila, da je umetnica sodelovala na različnih skupinskih razstavah. Pripravila je tudi kar nekaj samostojnih razstav, slike, ki so razstavljeni v Sirenini društveni dvorani, pa so uokvirjene v sklop na naslovom Tahi izviri. Ta dela so že naletela na odličen odziv med občinstvom, je poudarila Nadja Kralj in dodala, da je razstava Tahi izviri ravnopravščina za Pomorski klub Sirena, kjer je voda zelo pomemben element. Na razstavi so sli-

ke, pri katerih je umetnica uporabila risalno oglje, zanimiv segment razstavljenih slik pa je, da je na planini Loredana Verni upodobila krajino v različnih odtenkih in različnih linijah, ki odlično upodabljajo umetničino domišljijo in umetniški talent.

Kot rečeno bo razstava ročnih del Včerajšnjih deklet na ogled samo še danes, razstava slik Loredane Verni pa bo na ogled do 15. maja. Pomemben pa je tudi podatek, da so razstavljeni eksponati tudi na prodaj. (sč)

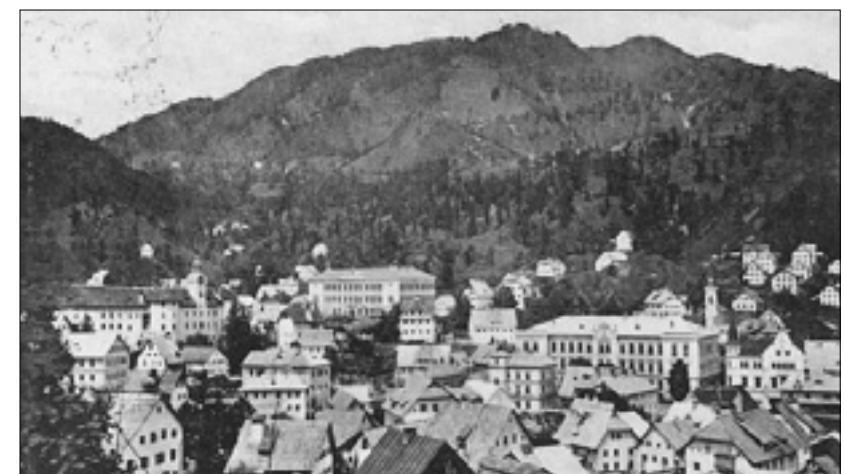
OB PONATISU »PRIMORSKE PREŠERNOVE ZDRAVLJICE« (PREDSTAVITEV BO 8. MAJA V MUZEJU V KOPRU)

Kako sem postal Slovenec

DUŠAN FORTIČ

Na fotografiji levo naslovica brošure; desno avtor tega prispevka med NOB in pogled na Idrijo v času fašizma

Muzejsko društvo Škofja Loka in Knjižnica Ivana Tavčarja sta letos izdali faksimile »Primorske Prešernove Zdraljice«, ki jo je leta 1944 izdelala tehnika IX. Korpusa NOVJ »Partizanski dnevnik«. Knjižica je v originalu izšla ob tedanji stoletnici Prešernove Zdraljice, ilustriral pa jo je umetnik Dore Klemenčič - Maj. Predstavili jo bodo v koprskem Pokrajinskem muzeju v četrtek, 8. maja ob 18. uri. Iz nje objavljamo zapis tedanjega urednika Partizanskega dnevnika Dušana Fortiča.

Josip Vidmar mi je nekoč v osebnem pogovoru poudaril, da je narodnoosvobodilni boj kultura, veliko kulturno dejanje. Slovenski osvobodilni boj je bil v resnicu boj za obstanek slovenskega naroda, pred genocidom, ki sta ga namenila Slovencem fašizem in nacizem, in kultura je bila njegovo najmočnejše obrambno sredstvo. Narod brez kulture, brez lastnega jezika ni svoboden, je obsojen izginotju. Brez narodne zavesti je nemoten v svojem prizadevanju za narodni obstanek in razvoj, in kultura mu zagotavlja njegovo prihodnost.

Italijanski fašistični okupator je v svojem prizadevanju za asimilacijo Slovencev pod Italijo najprej prizadel slovensko šolo in javno uporabo slovenščine: »Qui si parla sol tanto italiano!«. Osebno, rojen v Idriji, ki je po rapalskem paktu leta 1920 prišla pod italijansko okupacijo, sem šestletni deček moral obiskovati italijansko osnovno šolo. Italijanska učiteljica nas je zmerjal, ker nismo razumeli italijanščine in nam vsiljevala svojo gvorico. Vendar sem ji lahko tudi hvaležen, ker me je nekote naredila zavednega Slovenceva. To pa je bilo nekako tako:

Bil sem v drugem razredu osnovne šole, ko je učiteljica med poukom vodila ves naš razred na igrišče v Mejco izven mesta. Ko nas je uredila v dolgo vrsto, je za celo kolone izbrala mene in mi dala v roke italijansko zastavo. Seveda sem se otroče počutil ponosenega, da bom z zastavo v roki korakal čez celo mesto. Pa se je izšlo drugače. Pred našo hišo, mimo katere smo korakali, je stal moj oče ... In ko sem se vrnil domov, me je vzel v roke in me temeljito našeškal: »Da si boš zapomnil, ti si Slovenec in tuje zastave ne boš nikoli več nosil!«

Od takrat sem se zavedel, da sem res Slovenec.

Da bi se tak tudi razvial, me je oče leta dni kasneje poslal v Ljubljano, da sem na Vrtači nadaljeval šolanje v slovenski šoli. Pri

mojem stricu, znanem slavistu profesorju dr. Ivanu Prijatelju na Mirju v Ljubljani so me sprejeli za svojega in mi nudili več, kot je vplival na moj razvoj celo gimnazija!

Idrije seveda nisem pozabil. Idrija je imela prvo slovensko gledališče, prvo realko, dala je veliko uglednih imen slovenske kulture in znanosti. Spomnimo se prve protestantske skupnosti z vsemi obogettivami življenja in slovenstva Idrijčanov. Skratka v tej Idriji se je po italijanski okupaciji in fašizmu 1922. leta naenkrat pojavila tuja šola, pouk v tujem jeziku. Zamisli si, kako je bilo to na silje sprejeto v povsem slovenskem mestu!

Še več! Že od prvih dni italijanske vojaške okupacije 1918. leta in rapalske zasedbe leta 1920 se je s fašizmom stopnjenovalo na silno raznarodovanje s prepojedno slovenskih osebnih imen in javne uporabe slovenskega jezika. Zavedne Slovence, ki so se temu nasilju upirali, so neusmiljeno preganjali, pretepali, mučili in na posebnem fašističnem sodišču obsojali na najvišje kazni –tudi smrtni! Obveljal je zakon genocidnega nasilja, ki se mu je tudi moj oče, zaveden Ti-grovec uprl in bil skupaj z družino pregnan v Jugoslavijo.

Ireditični voditelj, fašist in Mussolinijev osebni svetovalec za vprašanja Julijanske krajine in poitaljanjenje vzhodne meje Italo Sauro (v Trstu ima njegov oče, nič slabši irendentist, ugleden spomenik) je svoj fašistični nauk izpovedoval z zahtevo za razlastitev in pregona Slovencev in Hrvatov iz njihovih krajev. Po njegovem bi morali strokovne delavce in rudarje preseljevati na področja daleč od kraljestva, kmečke družine v Zahodno Afriko. Drugi fašistični voditelj in ideolog, Angelo Scocchia, pa je trdil, da za poitaljanjenje ne zadostja vsiljevati italijanskega jezika, potrebna je radikalna sprememba etničnega sestava prebivalstva! Kot primer je navajal rudnik v Idriji, kjer do 1919. leta ni bilo nobenega živega Italijana, in zahvalje obvezno zamenjavo slovenskih rudarjev z italijanskimi. Razen tega je terjal razlastitev 500 slovenskih hiš. Fašistična ideologija je veljala in se uresničevala za vso okupirano Primorsko in Istru! Eden čaščenih italijanskih pesnikov, Gabriele D'Annunzio, je proglašal, da mora vsakemu italijanskemu naboju ustrezati en mrtev Slovenec ali Hrvat!

To je bila kultura okupatorja! Zakaj sem posegel nekoliko dlje v čas, ki sem ga doživel kot otrok in doraščajoči del družine in družbe dolga desetletja nazaj? Odgovor je razviden iz dejstev in dogajanja, ki je oblikovalo mojo narodno bit in zavest, v prvi vrsti moje slovenstvo. Postal sem mu zvest ob vseh priložnostih, ki so pogojevale moje odloči-

tve in rešitve. V tem smislu sem mnogo kasneje, ko sem prevzel vodstvo televizije, uvažal slovenizacijo tega novega medija in Tv filma, ki sta orala nelahko pot v slovensko kulturo.

Toda ustvarjalna vzpodbuda moji pripravnosti slovenstvu je bil še posebej čas, ki sem ga doživel v partizanih med Primorskimi Slovenci od Blegoša in Nanosa do Soče in Slovenske Benečije. Vsak korak po poteh in krajinah, kjer se je slovenska beseda morala skraviti pred njenimi zatiralcji, je pomnil njeni osvobajanje.

»Prsi uporne, kako hrepenele ste.
dihati svobodni zrak iz gozdov;
in ve pesti, kako si želete ste
stresti raz sebe prekletstvo okov«,

je takrat zapisal Lev Svetek-Zorin v prvi verziji svoje pesmi Vstajenje Primorske, ki sem jo objavil 1944. leta v partizanski brošuri »Vstajenje Primorske« sedaj ponarodele primorske himne. Vloga in pomen Partizanskega dnevnika, glasila IX. Korpusa NOV in POS, edinega svobodnega protifašističnega dnevnika v okupirani Evropi, ki je začel izhajati 24. novembra 1943. leta v vasi Zakriž nad Cerknem, kakor tudi poslanstvo partizanskih učiteljev, sta bila izjemna kulturnega pomena na Slovenskem Primorskem, ker sta z vračanjem slovenske besede narodnostno povezovala in osveščala Primorske Slovence! Da Partizanski dnevnik ni bil samo dnevni časnik, marveč tudi odprt kulturni glasnik, dokazujejo mnogi njegovi dodatki in prilogi, kot je bila predvsem Prešernova Zdraljica 1944. leta! Takrat še ni bil uveljavljen 8. februar za Prešernov dan kot slovenski praznik, kar je mene dostikrat motilo, da je praznik dan smrti in ne rojstva. Saj je partizanstvo in njegovo slovenstvo vendar uveljavljalo v vseh pogledih rojstvo novega. Partizanski liki slovenskih pesnikov Prešerna, Cankarja in Gradnika, Kosovelja so bili od vsega začetka NOB simboli borbene in kulturnega značaja NOB, tako kot mi je 60 let kasneje zatrdil Josip Vidmar, da je NOB kultura, kulturno dejanje

Moj nagib, da sem vzel s seboj v partizane v rdeči ovitek vezane Prešernove Poezije, izdajo Akademiske založbe iz 1939. leta in ki mi jo je posvetila za maturo teta Malič Prijateljeva, je bila simbolična odločitev pripravnosti narodnoosvobodilnemu boju. S seboj sem jo zvesto nosil vsa svoja partizanska leta skupaj s puško in omiljeno partizansko zvezdro! Še več! Bila mi je v veliko uteho, ko sem potreboval Prešernovih čustvenih napovedi ali borbenih nabojev! Rdeča knjižica, ki je prepotovala z menom celo Gorenjsko, Primorsko in Belo Krajino, je bila moja svetinja, ki bi jo branil do zadnjega. Še danes se

čudim, kadar jo imam ob sebi, kako je zdržala vse napore pohodov in hajk, pa tudi begov. Prešerna sem občutil kot napoj, ki prima moč in upanje, veselje in srečo!

Ko smo sredi 1944. leta pri Partizanskem dnevniku izdali in v Tehniki Drago z matricami na ciklostilu tiskali Prešernovo Zdraljico, je vse nas, ki smo prispevali temu slavnostnemu dejanju, posvečenemu Prešernovemu spominu, spregetel poseben navdih! Mene pa še posebej, in sem si za spomin na ta dogodek odtnisl iz že iztrošene in raztrgane, zadnje matrice Prešernov portret ter ga prenesel na zadnjo stran moje rdeče knjižice.

To je bila partizanska kultura!

Tam v Spodnjih Novakah v hiši in bunkerju pri Jernačevi v grapi, po kateri je tekel bister potok, se je konspirativno nastanila Tehnika Drago. Drago je bil partizan Prešernove brigade, ki se je septembra 1943. vracača s Turjaka, kjer se je bila bitka za njegovo osvojitev, in se ustavila na novem področju Primorske in Gorenjske. V bližini, višje proti Dolnjim Novakom, je bila v težko dostopni soteski Pasice v največji tajnosti zgrajena in je delovala tudi Bolnica Franja. Meni ostaja v posebnem spominu, ker sem takrat kljub njeni nedosegljivosti in konspiraciji neke noči uspel spoznati od blizu njeni skrivališče. Na začetku leta 1944 je Franji grozila nevarnost, da jo Nemci odkrijejo. Nemška patrulja se je namreč nepričakovano pojavila vrh soteske, kjer se je skrivala bolnica. Izdan je bil ukaz, da se bolnica na hitro izprazni in umakne. Za hiter umik in prenos ranjencev je bila Franji potrebna dodatna pomuda in to je bila lahko le Tehnika Drago, Partizanski dnevnik v bližini desetih kilometrov. Pravzaprav jaz osebno sem se do nedostopne bolnice in barak ranjencev mukoma v temi, sredi skal, kamenja in deroče vode vzpenjal do ranjencev in je trajalo kar nekaj časa. Enega med njimi so mi zgoraj naložili na hrbel in sem se z njim, njegovimi ranami in seveda težo odpravil navzdol po deročem potoku do mesta, kjer so jih prevzemali drugi in jih odpravili na nov skriven prostor. Ker napada Nemcov ni bilo in Franja ni bila odkrita, se je naslednji dan operacija ponovila v obratni smeri.

Ranjenec, ki sem ga nosil na ramenih je bil, zanimivo, pomočnik komisarja Prešernove brigade Karapandža – Matjažek, zdet z dumdomko pod Blegošem. Tudi ko je ozdravel, ga nisem nikoli več videl. Partizanski dnevnik in tehnika Drago in Poljanah pri Jernačetu sta postala zaradi bližine Cerknega sčasoma preveč izpostavljeni. Nemški vojaški in SS izpadli, ki so pogosto prihajali z postojanke v Idriji, so bili nevarni tudi za

svobodno ozemlje, ki se je ustvarilo v Cerknem. V zapuščeni italijanski kasarni so bili priložnostno, glede na varnost, večji shodi, v kulturno-prosvetnem domu, sredi mesta pa partizanski mitingi in tečaji. Enega izmed teh je februarja 1944. napadala močna nemška kolona posadke iz Idrije in je padlo 47 tečajnikov. Takoj zatem smo se morali preseleti višje v Labinje pod Cimprovko. Od tam je bila bližje kurirska javka TV 35 v Novakih, ki je dnevno skrbela za prenos Partizanskega dnevnika na Primorsko in Gorenjsko, pa tudi varovanje je bilo boljše. Oktobra 1943. leta je XXXI. divizija IX. Korpusa v naskoku prebila utrjeno nemško-italijansko mejo med Gorenjsko in Primorsko. Simbolično so bori 16. brigade razrezali več deset kilometrov žične ovire, očistili mejo min, razbili devet obmejnih postojank. Ko so se močne nemške kolone premikale z Gorenjsko na Primorsko, je bil umik na Cimprovko najbolj varna in hitra rešitev. 6. Junija 1944., na dan zavezniške invazije, ko smo pred nemško nevarnostjo spet prebili dve noči v zavetju skalovja Cimprovke, so nas domačini spodnjih vasi presenetili z bučnim zvonjenjem in potrkavanjem, obveščali so nas o zavezniški invaziji! Seveda nevarnosti še niso konec, pa tudi vojne ne.

Ko sem odhajal od Jernačevih, sem vprašal staro gospodinjo: »Mat, ki ba patle, ka ba kanc vajšče? Abenu ne! – Kaj bo, mati, ko bo konec vojske? Nič ne bo, je odgovorila. Še smo se premikali iz kraja v kraj do prave tiskarne na Vojskem, tudi v grapi, ki je danes kulturno zgodovinski spomenik. Je pa blizu na Vojsčji grobišče borcev, ki so zadrževali zadnji umik enot nemške armade z Balkana in zagotavljali pohod za osvoboditev Trsta. Žal je v tem boju padel prvi urednik Primorskega dnevnika, profesor Martin Kokalj. Na Vojsčici je njegovo zadnje partizansko domovanje. Slava mu!

Pot Partizanskega dnevnika in vsega, kar je več kritičnih in bojevitih let združeval in predstavljal s Prešernovo Zdraljico, ki sem jo poskušal deloma predstaviti kot del partizanskega bojevitega patriotizma. Ni zmagre brez boja in ni boja brez žrtev. In svede boda je Edina.

Naj zaključim s še eno mislijo Josipa Vidmarja ob njegovem citatu iz Zdraljice:

... da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak

»To je resnična revolucionarno demokratična misel, ki je kakor marsikatera Prešernova zdržala sto let in v njih velike svečne pretrese, ki je veljala v našem osvobodilnem boju in ki velja še danes.«

Stodesetletnica Slovenskega planinskega društva Trst

Levo počitek po smučanju leta 1935, prvi levo spodaj je Pinko Tomažič; na sliki spodaj pa skupinska slika s pripravljalnega izleta na Učko leta 1902; levo spodaj markiranje poti po Krasu v začetku prejšnjega stoletja

Na sliki levo člani SPDT na odpravi na Anapurno; zgoraj Sonja Mašera na otvoritvi Vertikale na Tromeji; desno Zorko Jelinčič na markacijski akciji na Volniku; spodaj desno prizor iz raziskovanja podzemlja jamarskega odseka

močkov, še Ferdo Bidovec, Zvonimir Mišoš, Franjo Marušič, Pinko Tomažič, Tezej Šavron, Blažinovi Just, Dolfo, Pina, Miran in mali Sandi, pa še mnogi drugi.

Pustila pod pretvezo, da opravlja protidržavno dejavnost. Tržaški planinci se niso vdali, kljub težkim razmeram so ponovno ustanovili, tokrat samostojno, Planinsko društvo; a že leta 1927 je bilo dokončno nasilno razpuščeno.

Po tem dogodku so tržaški planinci svojo dejavnost nadaljevali v ilegalu. Proti koncu dvajsetih let prejšnjega stoletja sta se izoblikovali tajni skupini Štempiharji in Magnamonti. Prva je bila bolj dejavna na kulturno pohodniškem področju; kljub strogim prepovedim in tveganju aretacij so se tržaški planinci, z obveščanjem od ust do ust, podajali na bližnje hribe in na šmučarske izlete. Druga skupina je bila izrazito športno planinska, ukvarjala se je predvsem z alpinizmom. Njihov duhovni vodja je bil vsestranski športnik, alpinist, gledališki igralec, slikar in scenarist Jože Cesar. V dolini Glinščice so ob njem merili moči, in to kar tako brez vrvi in drugih pripo-

ti ruševine in popravljati škodo, skratka začeti znova, je prevladala tudi volja po obnovitvi planinskega društva. Že marca 1946 se je ustanovil pripravljalni odbor in 5. maja istega leta je bil ustanovni občni zbor Planinskega društva Trst. Prvi povojni predsednik, Zorko Jelinčič, si je močno prizadeval, da bi utrdil planinsko prisotnost na celotnem tržaškem ozemljju. Nastajale so nove podružnice v bližnji in daljni okolici Trsta. Po razmejitvi tržaškega ozemlja pa je meja ločila med seboj povezane društva in podružnice Planinskega društva v Trstu so postale samostojna društva, kot npr. Obalno planinsko društvo Koper.

Slovensko planinsko društvo Trst, tako se je društvo preimenovalo leta

Na sliki zgoraj utrinek z izleta po tržaški okolici pri Banih leta 2002; spodaj skupinska slika učiteljev smučanja

V kozmopolitskem Trstu, ki ga je označeval cvetoč pomorski promet, pa tudi razvijena trgovina in nastajajoča industrija, se je sredi 19. stoletja razvilo bogato gospodarsko in politično življenje, vzklila je živahnna kulturna dejavnost. Tudi slovenski živelj je pridobil svojo veljavo v mestnem tkivu. Zbiral se je v čitalnicah in kulturnih domovih, izdajal je svoj časopis. V tem vsestransko kulturno bogatemu vzdušju se je porodila zamisel, da bi po zgledu ljubljanskega, tudi v Trstu ustanovili planinsko društvo, čeprav je Trst odmaknjen od gorskega sveta. Cilj nastajajočega društva je bil predvsem ljubezen do narave, spoznavanje naravnih danosti in gorskoga sveta. Pomembno je bilo tudi njegovo narodnoobrambno poslanstvo, saj z uporabo slovenščine pri označevanju gora in poti ter s preprečevanjem uporabe italijanskih in nemških počačenih poimenovanj slovenskih krajev, deluje kot branik slovenskega jezika.

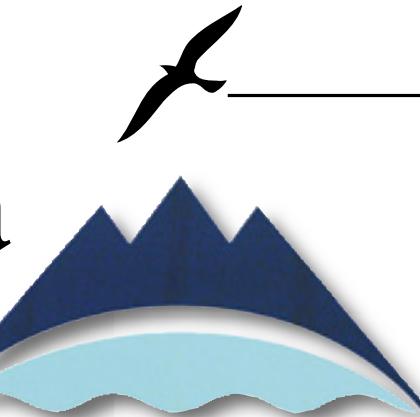
Pobudniki planinskega društva so priredili na prelomu med 19. in 20. stoletjem vrsto izletov v bližnjo okolico, v Brkine, na Nanos in v Julijce. Sledil je postopek za ustanovitev društva in ustavni občni zbor Tržaške podružnice matičnega Slovenskega planinskega dru-

štva iz Ljubljane je bil na sporedu 7. maja 1904.

Takoj se je začela živahnna društvena dejavnost. Sledili so si planinski izleti, kulturni večeri, markiranje poti in steza po Krasu in v Istri ter preučevanje kraškega podzemlja. Leta 1906 je podružnica prevzela v oskrbo prestižno jamo Dimnice pri Sliyju ter jo lepo uredila za ogled, pozneje je upravljala še Divaško jamo. Leta 1912 je izdala zemljevid Okrožja Trst s slovenskimi krajevnimi imeni, ki ga je izdelal društveni član Alojz Knafelc. V načrtu je imela tudi postavitev planinske koče na Črni prsti.

Prva svetovna vojna je močno ohromila društveno delovanje, povzročila je ogromno škodo na planinskih poteh in gorskih postojankah. Po vojni, v novi državni stvarnosti, je nastal tudi problem povezanosti z matičnim društvom v Ljubljani. Tržaški planinci so se z zanosom lotili obnove podružnične dejavnosti, prirejanja izletov in popravljanja škode. A fašistična oblast je vedno glasnejše zavirala njihovo dejavnost, nasilje je doseglo svoj višek 13. julija 1920 s požigom Matičnega doma. Podružnica je tako izgubila vse: sedež, inventar in arhiv. Tako ohromljeni Podružnici je pozneje le uspelo skromno obnoviti dejavnost, a irendistični napadi so se stopnjevali. Leta 1923 je fašistična oblast društvo raz-

naprej posvečalo raziskovanju skrivenega kraškega podzemlja, pri čemer so domači jamarji, posebno zadnja leta, zelo uspešni. S svojimi raziskavami so močno obogatili poznavanje tržaško-socerbskega Krasa. Pomembno vlogo v društveni dejavnosti imajo nadalje zimski športi, predvsem smučanje s priejemanjem zimskih športnih iger in FIS tekem, turna smuka, deskanje in tek na smučeh. Alpinizem ima od vsega začetka v društvu posebno mesto. Po izrednih uspehih jugoslovenskih himalajskih odprav in njihovi osvojitvi najvišje gore sveta, Everesta, je tudi zamejske alpiniste zajela mrzlica osvajanja tujih gorstev. Lucijan Cergol in Igor Škamperle sta se kot prva opogumila in se pridružila slovenski himalajski odpravi „Anapurna 83“. V počastitev društvene 80-letnice so nato člani društvenega Alpinističnega odseka organizirali odpravo na Južno Anapurno. Poseben podvig je uspel leta 1986 Dušanu Jelinčiču, ki je osvojil 8047 metrov visok Broad Peak in je kot prvi alpinist v deželi Furlaniji Julijski krajini stopil na vrh osemisočaka. Nekaj let pozneje je društveni Alpinistični odsek organiziral mednarodno alpinistično odpravo na Everest imenovano „Sagarmatha 90“. Odprava je bila uspešna, saj so zakonca Štrempfeli ter Janez Jeglič s šerpo osvojili vrh. Naša članica Tatjana Grgić pa je kot prva ženska v deželi Furlaniji Julijski krajini dosegla na gori višino 7300 metrov. Tudi v naslednjih letih so se nekateri člani Alpinističnega odseka uspešno udeleževali odprav v tuja gorstva; naštevanje vrhov, na katere so stopili tržaški planinci, pa bi bilo predlgo. Spomnimo le, da je stoltnico društva Dušan Jelinčič proslavil z osvojitvijo 8035 metrov visoke gore Gasherbrun 2. Pojavili so se novi izzivi, nove plezalne tehnike, športno in ledno plezanje, panogi v katerih se je odlikoval predvsem Erik Švab, ki je leta 1998 opravil vzpon s prostim preplez-

Levo zgoraj proslava ob 30-letnici pobratenja SPDT in društva Integral iz Ljubljane, na kateri je bil prisoten tudi tedanj minister za Slovence po svetu dr. Žekš; levo slika iz trekingu po Monvisu; zgoraj tečaj plezanja v Glinščici; spodaj prizor s plezalnih uric

1954, je nadaljevalo svojo dejavnost v duhu planinske etike in v kasnejših letih vsestransko razvilo svojo dejavnost ter kreplilo svojo prisotnost v zamejskem prostoru. V ospredju je bilo planinstvo, izleti po bližnji in širši okolici, pohodi v domača in tuja gorstva vse do zahtevnejših trekingov. Nastale so nove planinske poti, ki povezujejo kraje, kjer izven državnih meja živimo Slovenci; najprej Vertikala (1975), ki se vije po poteh in vrhovih vzdolž državne meje od Tromeje na Peči do doline Glinščice in naprej do morja, Čezmejna pot posvečena dr. Sonji Mašera (2007), ki gre od Orleka preko Banovskega hriba do Barkovelj, pa še krožna planinska pot v dolini Glinščice poimenovana po Vekoslavi Slavec. Večino pozornosti je društvo od povojnih let

njenem ene najtežjih smeri na svetu, na deviški vrh Tsaronoro v Madagaskarju.

Društvo goji vse od svojega nastanka tudi bogato kulturno dejavnost, prireja predavanja, razne prireditve, posvete, občasno izdaja tudi publikacije. Vseskozi se udeležuje srečanj in goji prijateljske stike s sorodnimi društvami, posebno s PD Integral iz Ljubljane, s katerim ima izredno bogate odnose. Nastala je tako tudi ideja o pobratenju, ki sta jo takratna predsednika Pino Rudež in Miha Primic udejanila leta 1980 s podpisom pergamentne listine v koči na Planini pri Jezeru.

Največ truda so tržaški planinci vseskozi vlagali v delo z mladino, kar je tudi danes primarna društvena naloga. Mladim skušamo posredovati idejo pl-

ninstva, ki ni zgolj rekreacija ali krepitev mišic, ampak je prepletanje gibalnih aktivnosti z željo po spoznavanju naravnega okolja, njegovih zanimivosti, lepot in kulturnega bogastva, z željo po druženju, po spoznavanju ter spoštovanju človeka in njegovih potreb. Mladim skušamo prikazati planinstvo kot način življenja.

Z otrokom primernimi sprehodi v naravo predvsem pa s „planinsko šolo“, tedenskim bivanjem v gorskem svetu na Planini pri Jezeru, teh je bilo že preko deset, skušamo v mladih vzbudit živ odnos do narave in do gora, željo po uživanju ob vsem tem, kar je lepo. Med premagovanjem naporov, spoznavanjem gorskega sveta, njegovih lepot, prepoznavanjem nevarnosti, ki jih gora skriva, ter med sproščeno igro z vrstniki se utrijevajo v krepi otrokova osebnost.

Otrokom, ki jih privlačujejo plezalne veščine, pa nudimo „plezalne urice“. Na društveni umetni plezalni steni v Bavorovici in v naravnih plezalnih vrtcih si tako mladi planinci prisvajajo tehnike plezanja. Ta tip vadbe nudi otroku večje ravnotežje, uči ga ročnosti, predvsem pri pravilni vozovlji, natančnosti, preudarnosti, samokritičnosti in odgovornosti.

Mladini je dalje namenjena tekma v orientacijskem teku po kraški gmajni. Pobuda, ki je namenjena učencem vseh šol s slovenskim učnim jezikom v deželi Furlaniji Julijski krajini, bo letos doživel svojo deveto izvedbo. To športno pa-

nogo, ki povezuje fizično dejavnost v prosti naravi s spoznavanjem teritorija in praktično orientacijo v naravi, je društvo vedno gojilo. V preteklosti je prirejalo predvsem društvene tekme in igre povezane z društvenimi prazniki. Ker gre za popolno aktivnost, pomembno za skladnejšo rast mladega človeka, a je bila žal ta panoga do nedavna pri nas malo poznana ali morda podcenjena, smo jo skušali približati tudi mestni mladini, ki ima običajno manj prilike za direkten stik z naravo. Pobuda je naletela na pozitiven odziv na šolah, predvsem tržaške se redno udeležujejo tekmovanja. Lansko leto se je za nagrade potegovalo preko 400 tekmovalcev.

110-letna zgodovina Slovenskega planinskega društva v Trstu je bogata, pestra in raznolika. V tradicijo dolgoletnega dela so vrščeni rezultati vseh generacij tržaških planinov.

vzponi in padci, izjemni dosežki, nasilne razpustitve, ilegalno delovanje, ponovni dvig in razvijano delovanje. Za doseženo gre priznanje vsem, ki so soustvarjali zgodovino, zvestim članom, vestnim, skrbnim in premočrnim upraviteljem ter predsednikom, ki so z velikim čutom odgovornosti načelovali društvu. Pretekli uspehi morajo biti društvu dodatna spodbuda za aktivnejše sedanje in bodoče delo. Da bo lahko še naprej prenašalo vrednote planinstva, mora ostati društvo agilno, živo, pozorno, vedno v koraku s časom in vpeto v stvarnost, ki ga obdaja.

Na slikah levo in levo spodaj utrinka iz planinske šole na Planini pri jezeru; na slikah desno in spodaj prizora iz tekmovanja v orientiringu

Pred letosnjimi volitvami Evropskega parlamenta

Evropski poslanci pred novimi vsebinskimi izzivi, črnoglede napovedi pa so videti pretirane

Kaj lahko pričakujemo od volitev Evropskega parlamenta? Odgovor na to zagonetno vprašanje je poskušal podati svetovalec v kabinetu generalnega sekretarja Evropskega parlamenta Philipp Schulmeister. Govoril je na nedavni skupščini zveze manjšinskih dnevnikov Midas in Bruslu, torej novinarski publiku, ljudem, ki se veliko ukvarjajo s politiko.

Svoj poseg je razdelil v dva dela. Prvi del je bil pretežno tehnične narave, saj je zadeval predvsem spremembe, ki bodo veljale za prihodnje volitve in ki temelijo na prepričanju, da mora biti Evropski parlament bliže volivcem kot doslej, drugi del pa je bil izrazito politične narave, saj je v njej, m Schulmeister govoril o predvidevanjih, kako in s kakšno večino bo lahko deloval prihodnji Evropski parlament.

Če začнемo pri prvem vprašanju, je treba začeti pri splošnem prepričanju, da Evropski parlament nima specifičnih pristojnosti, skratka, da ne sprejema zavezujoče zakonodaje, kot to velja za vse državne parlamente. To seveda delno drži, zdaj pa prihaja do pomembnih sprememb.

Glavna sprememba zadeva volitve Evropske komisije. Doslej so predsednika in člane Evropske komisije predlagale države članice; komisarji so se morali sicer predstaviti parlamentu in prejeti soglasje pristojnih delovnih teles, ki pa razen v redkih primerih ni bilo vprašljivo. Pravzaprav je Evropski parlament doslej zavrnil samo eno imenovanje, to je imenovanje kandidata Berlusconijeve vlade pred desetimi leti, tedanjega poslanca Buttiglioneja, ki se je na zaslišanju zapletel z zgodbijo o človekovih pravicah in s strogo katoliškimi stališči, ki jih poslanci, v velikem številu protestanti iz srednje in severne Evrope, niso sprejeli.

Velika novost je, da so zdaj politične skupine že predstavile svoje kandidate za predsednika komisije. Za ljudsko stranko, socialiste, liberalce, zeleni in levico je znano, koga bodo v

Pod naslovom palača Evropskega parlamenta v Strasbourg; spodaj Philipp Schulmeister

primeru zmage predlagali za predsednika komisije, pri čemer je treba dodati, da imajo zeleni trenutno dva kandidata. To je prvič v zgodovini Evropske unije, da bodo volivci pred volitvami vedeli, kdo so dejansko kandidati za predsednika komisije. Druga novost je, da se bo moral predsednik Evropskega sveta Van Rompuy posvetovati z Evropskim parlamentom, preden predlaga kandidata za predsednika komisije. Doslej so kandidata določili predsedniki vlad in držav članic ter postavili Evropski parlament pred izvršeno dejstvo, ki so ga poslanci samo potrdili. Tretja novost je, da bodo na to poslanci izvolili predsednika komisije; šlo bo torej za pravo glasovanje, za katero bo potrebna absolutna večina članov Evropskega parlamenta.

To pa je samo postopkovna novost, za katero ni gotovo, da jo bodo volivci posebej cenili. Pomembnejše so druge novosti, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe in se sedaj že uveljavljajo v parlamentu. Po novem namreč parlament glasuje o zakonodaji, sprejema torej odločitve in javnost je s temi odločitvami seznanjena. Med zadnjimi odločitvami naj navedemo nova dolčila o gostovanju mobilne telefonije, po kateri od 15. decembra prihodnjega leta ne bomo več plačevali dragih telefonskih storitev, če bomo iz katerekoli države članice Evropske unije telefonirali v svojo državo. Določilo pa

se ne omejuje na telefon ampak zadeva tudi prenos podatkov. Ta postopek velja sedaj za vse sklepe: okolje, urbanistika, kmetijstvo, zaposlovanje, banke, o vsem tem se morajo izreči poslanci. Večkrat je bilo poudarjeno, da bo ta postopek poslej dokončno uveljavljen, verjetno tudi s spremembami evropske pogodbe, ampak pomembne odločitve so bili že predložene v oddobritev parlamentu, kot na primer nedavni sklepi o bančni uniji.

Novost prihaja tudi iz vrst političnih strank. Kot rečeno, so glavne politične stranke že izbrale svoje kandidate za predsednika komisije. Izbrale so jih na osnovi svojih statutov, edino Zeleni so to naredili s spletnimi primarnimi volitvami, na katerih pa je bil odziv dokaj skromen. Telo pomembna pa je skupna deklaracija, ki so jo sprejela vodstva Evropske ljudske stranke, Socialistov in demokratov ter Liberalnih demokratov, torej treh največjih skupin v sedanjem (in verjetno tudi prihodnjem) Evropskem parlamentu, da se zavezujejo, da po volitvah teh kandidatov ne bodo zamenjali.

Skratka, Evropski parlament postaja zrelejši kot doslej, odgovornejši in s temi spremembami napoveduje nove reforme, ko bodo parlamentu in preko njega volivcev zagotovile večje možnosti odločanja.

Seveda, veliko bo treba še narediti; med drugim pri volilni zakonodaji, ki se zdaj razlikuje od države do države in kjer lahko državljanji glasujejo samo za kandidate svoje države. Tako bodo za kandidata socialistov Martina Schultzja dejansko lahko volili samo Nemci, za kandidata Evropske ljudske stranke, za kandidata Evropske ljudske stranke Jean-Clauda Junckerja pa samo Luksemburžani.

Še zanimivejši pa je bil drugi del predstavitve, ki je zadeval predvidevanja volilnih izidov. Danes ima v Evropskem parlamentu, ki šteje 750 poslancev, največ poslancev Evropske ljudske stranke, skupaj 274, sledijo socialisti in demokrati s 194 poslanci in liberalni demokrati z 84 poslanci. Zadčani imajo 58 poslancev, levica 53, konzervativci (ti so se po zadnjih volitvah ločili od Evropske ljudske stranke 57, evroskeptikov je 32, ostali so nepovezani poslanci).

Projekt sofinancira Evropska unija v okviru programa Evropskega parlamenta na področju komuniciranja. Evropski parlament ni bil vključen v pripravo ter ni v nobenem primeru odgovoren za informacije ali mnenja, ki jih vsebuje ta projekt, ki za Evropski parlament niso zavezujoča. V skladu z veljavno zakonodajo so avtorji intervjujane osebe, založniki oziroma odgovorne osebe ustanov, ki oddajajo programe edini odgovorni za vsebino. Evropski parlament zato ne more biti tožen za morebitno posredno ali neposredno škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanjtu tega projekta.

Kaj to pomeni? Ali bo tak Evropski parlament upravljiv? Kljub strahu, ki se vsepovsod pojavlja, je odgovor pritrilen.

Tu je treba vedeti, kako deluje Evropski parlament. Predlogi, ki jih obravnava, gredo skozi dolg in zapleten postopek delovnih teles, preden o njih odloča skupščina na plenarnem sasedanju. Pri drugem branju, to je pri končni odločitvi, je potrebna absolutna večina, to je 376 glasov.

Če zdaj pogledamo, kaj se je dogajalo v zadnjem mandatu, bomo ugotovili, da številke niso dopuščale veliko možnosti. Res je imel tabor od desnice do Evropske ljudske stranke na paripju večino, vendar do takih preglastovanj ni prišlo. Dejansko je Evropski parlament sklepal z »institutionalno večino«, ki so jo sestavljali ljudska stranka, socialisti in demokrati ter liberalni demokrati. Skupaj imajo 492 poslancev. Ta večina je bila edina realno možna, lahko tudi brez liberalcev.

Postopki v parlamentu so seveda kompleksni in študija o poteku zadnjega mandata daje zelo pomemben in nič kaj predvidljiv rezultat. Slednji zadava število amandmajev, ki sta jih predstavili skupini ljudske stranke ter socialistov in liberalcev in so bili v postopku sprejeti. Socialisti in demokrati so bili uspešni s 84 % amandmajev, ljudska stranka pa z 90 % amandmajev. To pa kaže na veliko parlamentarno delo usklajevanja ter sodelovanja med »večino« in »opozicijo«, pri končnih glasovanjih pa so oboji glasovali za odločitev.

Pričakovati je, da se to ne bo bistveno spremeni. Ta institucionalna večina bo namreč še vedno obstajala in bo tudi edina možna, številčno in politično; v prihodnjih letih torej ne predvidevajo velikih sprememb. Evropski parlament, v katerem je dejansko že obstajala velika koalicija, bo s svojim delom nadaljeval kot doslej. To bo lahko delal tudi zato, ker se politične oziroma strankarske strasti iz posameznih držav ne selijo v Bruselj oziroma Strasbourg, ker se tam poslanke in poslanci pogovarjajo in dogovarjajo ter ker strankarske vezi niso tako izključajoče kot na domačih tleh.

Sestava Evropskega parlamenta

Stranke	Sedanje stanje	Napovedi 2014
Evropska ljudska stranka	274	227
Socialisti in demokrati	195	209
Liberalni demokrati	84	56
Zeleni	58	51
Levica	35	53
Konservativci	57	40
Euroskeptiki	31	29
Skrajna desnica		35
Nepovezani, ostali		50

POMLADNI ČAS ŽAROV, RAŽNJEV IN PIKNIKOV

Večni čar ognjenega zublja

TONI GOMIŠČEK

Prvi maj. Jutranja budnica z godbo na pihala, dober zajtrk za moč, potem pa hajd nekam ven. V naravo! Na piknik! Tja, kjer se v senci mlajev že kadi z žarov in ražnjev, kjer se sladkobni vonj pečenih piščancev meša z bolj rezkim vonjem zažganega loja, ki kaplja iz čevapčičev na goreče oglje, kjer te sline tako obilno zalivajo, da ža komaj čakaš, kdaj boš zagrzel v toplo, prijetno dišeče, hrustljavo zapečeno, sočno in, seveda, od rešetke in ognjenih zubljev zaznamovano meso. Prvinskemu nagonu lovca je zadoščeno. Namesto s kopjem ali lokom in puščicami hodimo po sestru v denarnico, zasledovanje plena smo zamenjali s čakanjem v vrsti pri blagajni, napotest med pripravo na strel s prerivanjem ob razdelilnem pultu. In potem se lahko, s porcijo v roki, ob natrpani gasilski mizi predamo ugodju pripadnosti plemenu, ki s skupno pojedino ob zaključku uspešnega lova utruje medsebojne vezi. Torej ni ogenj sam, ampak sedenje ob njem in pečenje mesu v njegovih zublih najvažnejši izum v zgodovini človeka! Je tista »iskra«, ki nas je iz tekmecev za vsak zalogaj spremeniла v družbo, ki zna ob hrani skupaj uživati.

Predpostavko, da smo se ljudje prav s pečenjem oddaljili od naših prednikov, ki so se zadovoljili z uživanjem surove hrane, je med prvimi razvil francoski antropolog Claude Lévi-Strauss in jo predstavil v knjigi Le Cru et le Cuit (1964). Narsal je (prvinski) kulinarični trikotnik, pri čemer je v posamezne kote postavil surovo, obdelano in gnojočo (fermentirano) hrano, kot glavna načina obdelave hrane pa je na vedel kuhanje (posrednik topote ognja voda) in pečenje (posrednik topote zrak). S cvrtjem in novimi načini priprave hrane je trikotnik postal kvadrat in nato večotnik, kar ni toliko važno kot Lévi-Straussova ugotovitev, da je neposredno pečenje nad ognjem, torej dobesedno v njegovih zublih, bolj moška zadeva, kuhanje v kotliču ali kakki drugi posodi, ki zadržuje vodo, pa ženska. In, kot nadaljuje, je pečenje ritual, namenjen veliki skupini, kuhanje v loncu pa naj bi zadovoljilo predvsem potrebe posamezne družine! Seveda lahko sprejmemo pomisleke feministik, da hočejo moški s tem izkazovati svojo dominantno družbeno vlogo, medtem ko ženskam dovolijo le vladanje v okolicu domačega štedilnika. Ker pa je Lévi-Strauss obenem pripomnil, da je kuhanje nadgradnja peke nad ognjem, bi lahko tudi rekli, da nam ženske velikodušno in občasno dovolijo nekaj primitivnega veselja s pripravo hrane na žaru ali ražnu, sicer pa nas k lonom (kot višji obliki kulinarične kulture) bolj poredko pripustijo!

Žar je torej nekakšen peskovnik za velike dečke! Edini pravi je seveda tisti z živim ognjem pod rešetko in tak velja za nepogrešljivega na velikih prireditvah, dobrodošlega na vrtnih zabavah in priročnega za pripravo jedi na pikniku, vendar se mu tudi mnogi vrhunski šefi ne odpo-

vedujejo na račun vročih kamnitih ali nerjavnih jeklenih plošč. Ogenj je ogenj. Enkraten, vedno drugačen, dokaj svojeglav, nenadomestljiv. Temu pravemu božanstvu kulinarike strežejo po svetu na različne načine. Prav je, da vsaj nekaj glavnih spoznamo, saj se vedno lahko naučimo še kaj novega za popestriti ponudbo iz domačega – peskovnika. Kaj torej mečejo na žar Argentinci in kaj Florentinci, kaj obračajo Nemci in kaj Belokranjci, če bo prostora dovolj, pa še kakšen nasvet za domačo rabo.

ARGENTINA: PARILLA IN ASADO

V Argentini se lahko pohvalijo s štirimi glavami goveje živine na prebivalca, glavna pasma pa je angleški angus, ki so ga tja zanesli otoški mesni mešetarji, da bi jim gauchos v neskončni pampi pocenili gojili živali. Tako takrat kot zdaj najboljši deli mesa potujejo v hladilnicah na vse konce sveta, medtem ko doma ostajajo manj vredni kosti, v prvi vrsti rebra in »peti kvart« (drobovina, žleze, pljuča...). In prav ti so osnova za argentinski asado, h kateremu ponudijo omako chimichurri, pravljeno iz sesekljanega peteršilja (ali koriandra), dobre misli (origana), česna, oljnega olja in kisa.

Izvirni asado je nekakšno razpelo, pravzaprav dvojni križ, na katerega je asador, torej tisti, ki je vodil pripravo in peko, razgrnil nalomljena rebra, nato pa zapičil en krak križa v zemljo in zraven zanetil ogenj. Potem je to razpelo počasi obračal, da se je meso lepo zapeklo na obeh straneh. Argentinci uporabljajo za žar sveže meso, ki ga asador posoli z debelo soljo v trenutku, ko zaneti ogenj. V pampi, kjer ni bilo dreves, so kurili s suho travo, nanjo naložili posušene kravjake, pa tudi kosti, saj daleč naokrog ni bilo primerenega grma, kaj šele drevesa. Ko v Argentini danes pečejo meso v domačem krogu se bolj odločajo za parillo (žar), na katerega obvezno sodi tudi kaka klobasa, zlasti morsilla (kravica), goveja čревa, kosi piščanca, v žerjavico vtaknejo še kak krompir, feferon ali čebulo, na žaru pa popečejo prej skuhane storže koruze. To pa zato, ker se večji kosi mesu pečejo ure in ure, druščina, ki se zbirja, pa rada kaj sproti prigrizne. In popije: asadorju pripada za vsako uro peke liter rdečega vina, mešanega s sodavico, pravi Fabian Carignan, ki kuharško kariero, začeto v Santa Feju, nadaljuje v Italiji.

FLORENTINEC

Ko Stefano Bencista (Antica Macelleria Falorni iz Greve in Chianti) pripravlja florentinski zrezek, ničesar ne prepusti naključju. V eni torbi prinese drva, v drugi meso, v tretji, manjši, sol, poper in ekstra deviško oljčno olje. Žar najprej temeljito očisti, nato zakuri ogenj. Les, ki ga prinese, je primočno star in pravilno suh, vendar čvrst, brez napadov trohnobe. V njegovi mešanici drv so kosi drena, rdečega drena, črnicevja in hrasta, zraven pa mora biti tudi malo brinovega lesa.

Ko se drva spremenijo v žerjavico, Stefano določi primerno višino rešetke in vrže nanjo meso. »Sono pezzi di culo, di schiena e di collo,« naznani, pri čemer je vsak »k« izgovorjen kot »h«. Z razliko od Argentinov si Toskanci najboljše dele goveda prihranijo zase. In da bi bili še boljši, jih ovijajo v mrežico in tudi do dva meseca zorijo pri nizki temperaturi. Tradicija zahteva uporabo goveda pasme chianina, ki ima lepo marmorirano teksturo (z mastjo prepredeno mišičevje), ker pa je temnejše barve od drugih mesnih pasem, daje pogosto vtis prepečenosti, čeprav se je šef držal zapovedi 3 krat 5 minut: pet minut v pokončni legi s kostjo nad žerjavico, nato pa še pet minut na vsaki strani. Mesoj naj bi šele takrat in glede na lastno željo posolili s solnim cvetom, in samo če čutimo potrebo po še kakem drugem dodatku, ga tudi malo popopramo in pokapljammo z oljčnim oljem. To pa je tudi vsa spremljava, ki jo dober florentinec potrebuje. No ja, vrček chiantija tudi sodi zraven!

NEMŠKI RAŽEN

Mario Schakaleski iz Tühringenja je pravi potupoči kuhar. Sejme po evropskih mestih obiskuje v večnadstropnem ražnjem, na katerem se lahko istočasno obrača več kot sto krač ali kosov svinjskega vratu. Vse, ki poznajo vsaj uvod v pričočnik Žar za telesane, zmoti predvsem skladovnica drv, ki jih uporablja, saj nikjer nihče ne omenja belo brezo kot primeren les. »To je običajen les v naših krajih, na vzhodu Nemčije,« utepeljuje svojo odločitev za uporabo lesa, ki ima dobrih deset odstotkov nižjo kalorično vrednost od bukve. Toda zagotovo daje ravno pravšnjo moč žerjavici, nad katero se počasi pečejo porcijski kosti mesa. Krače, vrat in druge kose mesa najprej dva dni marinira v temnem pivu in začimbah kot so sol, poper in majaron, na ražnju pa jih vrti od poldruge ure do dveh ur. Meso naj bi potem vsaj pet minut počivalo v zaprti posodi, nakar ga, po nemšku, ponudi s kuhanim kislim zeljem in črnim kruhom s kuminom. In s pivom, seveda.

BELOKRAJNSKI JAGENJČEK

Jagnjetina in ovčetina sta v Sloveniji le redko na jedilniku. »Jagenjček, pa tudi odojek, se morata peči na mehkem ognju,« pravi Andrej Balkovac, kralj ražnja iz Maglega Nerajca pri Črnomlju. Pravi ogenj dobi z lesom bukve in gabro; po pol ure, ko se iz lesa ne dimi več, pristavi meso. Najraje uporablja jagenjčke belokrajnske pramenke, ki jih pred peko posoli z nejodirano debelo soljo. Jagenjček ne potrebuje nobene druge in dolgotrajne marinade: stari pastirji vedo celo povedati, da mora živalca videti zanetiti ogenj, na katerem se bo vrtela! Vrteči se mora počasi, v eni minutu petkrat, čas peke približno 12-kilogramskega jagenjčka pa je 3 ure. Kup žerjavice pri prvi in zadnji nogi naj bo večji, sredi trupa pa je skorajda ni. Najboljša priloga je mlada čebula, poleti tudi paradižnik. Po-

znavalci se pri delitvi zarebijo za plečka in rebra, medtem ko neuki hočejo stegno.

NASVETI OD TU IN TAM

Barbecue, grill, parilla, žar ... kamor koli gremo, bomo lahko jedli meso z žara. Ali si ga pripravili sami. Med potepanjem na Madeiru sem najprej pomisil, da so tako verni, da imajo na vsakem parkirišču kapelico, kasneje sem ugotovil, da gre za zidane žare. Otočani obožujejo jedi z žara, predvsem govedino, pečeno v velikih kostih na dolgem jeklenem nabodalu, in ribe. Nabodalom pravijo po domače espetada, s tujko tudi kebab, in zdi se mi, da nikjer nisem jedel sočnejšega mesa.

V Turčiji koščke jagnjetine (ali ovčetine) oblikujejo v nekakšno štruco in po vezejo s črevi ter pečejo nad ognjem. Kot prilogo ponudijo bolj ali manj pekoče omake, kisle kumarice in – jogurt. Orake so tudi obvezni dodatek h kebabu, pa naj gre za tistega iz junčjega ali za onega iz piščančjega mesa.

V srbskih pleskavicah in čevapčičih naj bi bilo 2/3 junčjega in 1/3 svinjskega mesa, tej zmesi pa je potrebno po prvem mletju dodati 1,6 % soli, 1,5 % ledu, nekaj popra in 2 % moke. Ta zmes naj počiva vsaj pol dneva, nakar jo še dvakrat damo skozi mesoreznico, da potržemo vse kite in žilice in da se vse sestavine zares dobro premešajo. Med zadnjim ročnim gnetenjem, kateremu sledi zgolj še peka, moramo za pripravo pleskavic dodati še 1,5 % drobno sesekljane čebule; če bi jo dali prej, bi mala začela greniti.

Na Balkanu velja, da je za žar najpričneješi les vinske trte, meso goveda starejši pasem in svinje mangulica. V Piemontru hvalijo govedo pasme fassone, ki je nekoč veljalo za dobro vprežno živilo, danes pa ga cenijo zaradi okusnega mesa. Američani postavljajo pri lesu na prvo mesto hikorijo, kmalu za lesom tega počasi rastega listavca pa les sadnega drevja (sliva, hruška, jablana). Z lastnih izkušenj dodajam še česnjo in kaki. Nikoli pa ne bom pozabil muk s pripravo žerjavice na Zelebnostkih otokih, kjer se je les hitro vnel, razvil močne zublje, nato pa je bil že pepel. Mogoče bi morali uporabiti nasvet mojstrova ameriškega žara, da lahko les včasih tudi navlažimo, ker tako meso tudi malo zadičimo. Oglej je zato včasih smotrna rešitev, saj dlje časa drži žerjavico in torej toplo, vendar so arome pečenja nad zublji in žerjavico pravih polen pristnejše.

Sicer pa tudi pri pečenju na žaru velja tista večna: vaja dela mojstra. Enkrat bomo zanetili prevelik, drugič prešibek ogenja, že tretjič bo pravšnji. Premalo pečen kos mesa lahko vedno še enkrat postavimo na žar, preveč pečenemu pa sočnosti ne moremo več vrniti. Tudi sol lahko vedno dodamo, odvzamemo pa nikoli. V dobrì družbi in s kopico prijateljev, ki so voljni pomagati pri ugotavljanju, če so piščančje perutničke že dovolj pečene, ni peka na žaru nikoli dolgočasna. Končno je to zaključna faza druženja na lov, ko samo še uživamo v delitvi plena. Pa četudi je iz najbližje mesnice.

Slike Toni Gomišček in Aleš Srnovršnik

Da gredo nekje na volitve za sestavo parlamenta in izbiro predsednika je povsem običajno. Če pa gre za Južno Afriko, vedno znova stopa v ospredje lik Nelsona Mandele, očeta maveričnega naroda. Oče je že nekaj mesecov med pokojniki. Vsa miselno njegovi nasledniki niso več obvezani, da pred velikimi odločtvami pokleknejo pred Madibo in ga vprašajo za nasvet. To je sicer počenjal njegov prvi naslednik Thabo Mbeki, ker je bil Mandela še pri močeh. S slabšanjem zdravja se je Mandelovih naukov lahko izogibal sedanji predsednik Jacob Zuma. Mimo imen, ki so nastopale v južnoafriški politiki, pa je v njej v prvi vrsti vedno bil aparat daleč večinske stranke African National Congress (ANC). Njegovo vodstvo se je istovetilo z vlado.

Med predsednikovanjem Zume se je monolitska figura te stranke, ali bolje gibanja, nekoliko razmajala. Brez trdnega vodstva, s številnimi primeri odstopanja od nekdanjih načel, s spremembami nekdaj očitno socialističnih načel in s posledičnim materialnim grabežem in razraščanjem korupcije, pa je postala apriorna vodilna vloga ANC vprašljiva.

Je celo dovolj elementov, ki bi lahko napajali dvome o veličini Mandele. Je bila njegova »pot do svobode« (naslov avtobiografske knjige) res veliko dejanje? Mandela je bil pragmatik. Napajal se je z življenskimi izkušnjami in z zgodbami preprostih ljudi. Njegov velik mentor je bil Walter Sisulu, nikoli dovolj izpostavljen v odnosih z rasističnimi oblastmi. V zakulisju je zelo močno vlogo igrala struktura komunistične partije s solidno podlogo na delavskem razredu, predvsem na mogočnem sindikatu rudarjev.

V svoji celici na Robben Islandu in v zadnjih letih jetništva na omejeni prostosti si je Mandala verjetno ustvaril točno sliko o potencialu revolucije. Njegovo načelo »one man - one vote« (en človek - en glas) je podiralo vsako teorizacijo nadaljnega izključevanja ali omejevanja enakovrednosti med belci in črnimi. Proti načelu ni moglo obstajati nobeno orožje.

Med Mandelo in njegovo ozko ekipo ter domaćim narodom pa je zevalo globoko brezno, polno neizobraženosti, nestrokovnosti. Skratka primitivnosti. Kako napolnitvi to global in na novi površini doseči svobodo? Najlažji način je bila uporaba populističnih gesel in podajanja oblub (izobrazba, stanovanja, delovna mesta, pitna voda, razdelitev zemlje), ki so od zunaj že nekaj let pred padcem apartheidu izgledale neuresničljive v časovno kratkem obdobju. Da to brezno obstaja, se je Mandala zavedal. Saj je sam med jetništvo na Robben Islandu kot izobražen človek na skrito med prisilnim delom v kamnolomu prirejal učne ure. Formula se je glasila »each one teach one« (vsakdo, ki nekaj zna, uči nekoga drugega). In učili se niso visoke matematike ali filozofije, temveč predvsem pisanja in branja. Prvoborci boja proti apartheidu so bili v velikem številu na začetku nepismeni! Oče domovine si je verjetno ob tem mislil: »Počakati, da bodo vsi lepo izobraženi, torej nekaj desetletij, ali pričakovati zgrabit?«. In jo je zgrabil. Kar je bilo logično, teoretsko upravičeno in politično pravilno. Zmagli Mandeli je v znatni meri botrovalo novo svetovno ravnotežje izpred četrtnine stoletja. Zmaga pa še zdaleč ni bila popolna. Na papirju je bilo vse izravnano, materialni in imovinski odnosi pa so ostali na svojih mestih. Belci se še danes bojijo za svojo osebno varnost, bojazen pa plahni. V zmanjševanju razlik med zatiralcimi in zatiranimi je bila umetnost nove garniture in merilo za ocenjevanje njene učinkovitosti. Rezultate je v zadnjih letih močno krojila drugačnost afriškega človeka, družbeni ustroj, ki je daleč od naših merit. Rekli bi lahko, da je v črni Afriki (ne samo v južni) težko graditi z našimi kriteriji, ko ni na razpolago ustreznega človeškega materiala.

V letih se je ob misli, da se bodo vse obljube uresničile samodejno, mar-

PRED PARLAMENTARNIMI VOLITVAMI V JUŽNI AFRIKI

Okrnjena moč vladajoče ANC in izziv Demokratične zveze

BRUNO KRIŽMAN

Levo sedanji predsednik države Jacob Zuma (ANC) s soprogo, spodaj njegova izzivalka Helen Zille (DA) (v sredini), desno ples ob proslavi obletnice prvih svobodnih volitev v Južni Afriki

ANSA

sikaj sprevrglo. Kot skoraj povsod na črni celini, se je postrevolucionarni natelet spremenil v lenivost. Da so ideje komunističnega gibanja izginile z dnevnih redov, je bilo predvideno v nenapisanih dogovorih, sicer pa so sami komunisti v 90. letih doživeli po svetu toliko samomorilnih izkušenj, da so dvakrat premisili preden bi v dogajanje vključili scenarije iz svoje preteklosti. V domači črnski družbi so se znašli najbolj spretni. Kot povsod v vzhodni Evropi. Ne najboljši! Najbolj spretni.

Zrasel je nov sloj, ki je presegel klasičnega srednjega in se približuje merilu premožnejšega. Zavladala je neoliberalistična ekonomija. Marsikaj se dosegla samo s podlogo znanja, sposobnosti in spremnosti in ne avtomatično z ustrezno barvo kože.

Vsekakor ne gre vseh pozitivnih dosežkov zmetati med sметi. Ljudske gradnje niso dosegle milijonskih številk, vendar pa izboljšujejo stanje barakarskega prebivalstva, veliko boljši je šolski sistem, pravosodje je zadovoljivo. In mnogo drugega. Velike množice dnevno opažajo, da res ni več rasnega razločevanja. Morda to zaznavajo samo površinsko, ne pa globlje. Sproščeno vzdušje je namreč omečalo trdoto mladih afrikanerjev, ki na črnopolte rojake po novem gledajo neobremenjeno.

Nova medrasna razmerja, opustitev jurističnih načel in nesposobnost sedanjega vodstva pri reševanju materialnih potreb tvorijo debatno podlago za volitve. Izvolili bodo 400 članov parlamenta, ti pa bodo iz svoje sredine izbrali predsednika za štiriletni mandat. O tem, da bo ANC ostal prva stranka, ni nobenega dvoma. To pa ne pomeni, da bo res zmagal. Predvidoma bo šlo za Pirovo zmago. Krepiti se namreč (neizraženo) prepričanje, da so stvari tekelj bolj urejeno kar med dobo apartheidu. Na voljo je celo stranka, ki je svoj čas združevala - mi bi jim tako rekli - na predne belce.

Bila jih je peščica in rasisti so jih načrtno preganjali. Democratic Alliance (ali demokratična zveza) je že na prejšnjih splošnih volitvah dosegla 17 odstotkov glasov, kar pomeni, da je zanoj volilo tudi veliko črnopoltih državljanov. 7. maja bodo Južnoafričani izbrali 200 članov parlamenta preko vse-državnih list, nadaljnih 200 pa izvolili na listah v 9 upravnih pokrajinalah. Predsednik po ustavnih določilih voli vlad.

Na volitvah iz katerih izhaja sedanja skupščina, je ANC zbral 65,9 odstotkov glasov ali 4 manj kot štiri leta prej. Demokratična zveza je nabrala 16,7 odstotkov ali 4 več kot v prejšnji izkušnji.

Mimo teh dveh akterjev bodo parlament naskakovale še druge skupine. Tretji po številu zbranih glasov je bil na prejšnjih volitvah Congress of the People, ki se smatra za manj grobo inačico ANC. V glavnem gre za elito, ki nekako lebdi nekaj centimetrov nad tlemi. Že v prejšnji izkušnji je skoraj izginila Inkatha Freedom Party, zulujskega veljaka (kralja) Mangusutha Buthelezi. Stranka je v zadnjem letu doživel celo razkol, ker je Buthelezi (86 let in pri slabem zdravju) ni hotel izpustiti iz rok. Mož je med apartheidom predstavljal znaten izziv Mandeli, podpirale (niti ne preveč priskrbito) pa so ga rasistične oblasti.

Kar tri stranke izhajajo iz nekdanjega monolita ANC. V njihovih uspehih ali neuspehih bo moral ANC iskati razlagi za svoj izkupiček. Vse tri predstavljajo izrazito levicarsko naravnost in se napajajo z idejami in retoriko komunistične partije, ki je bila sestavni del ANC. South Africa First (najprej Južna Afrika) združuje veterane oborožene skupine ANC Umkhonto We Sizwe (kopje naroda). Workers and Socialist Party sloni predvsem na podpori rudarskih delavcev, katerih zavest se je močno okreplila potem, ko je policija ne-

kajkrat z orožjem nastopila proti njim in jih več desetin tudi ubila. Najbolj zna-

na med levicarskimi skupinami pa je Economic Freedom Fighters, ki je na volitvah za sedanji parlament dosegla 3,7 odstotkov glasov in prava ni prestopila. Še vedno jo vodi Julius Malema, ki ga je ANC pred leti izključil iz svojih vrst. Malema se zavzema za korenite posege: belcem bi morali brez odškodnine odvzeti neskončne površine pašnikov in obdelane zemlje. S takimi idejami je Malema pred leti okoli sebe zbiral velike množice brezposelnih mladih. Kasneje so prišli na dan njegovi grehi: razudzano osebno življenje, cel vozni park luksuznih avtomobilov, prava kraljevske rezidenca. To ni šlo skupaj z deklaracijami. Koliko ljudi bo sledilo njegovi paroli »one white - one bullet« (krogla za vsakega belca) je težko določljivo. Predvidevanja se nagibajo k izginotju iz političnega odra.

Še vedno prisotna bojazen belcev se strankarsko izraža v Front National. Ti nostalgiki so na strani nekdanjega reda in zagovarjajo referendum o svoji samostojnosti. Po zgledu »voortrekkerjev« iz 19. stoletja, ki so iz pokrajine Cape Towna odnesli šila in kopita in v notranjosti dežele ustanvili samostojni republike Oranje in Transvaal, bi se jim dodelila primerna površina, ki bi postala njihova stvar. Gre za izrazito folklorni pojav.

Pravi izziv za Jacoba Zuma predstavlja Democartic Alliance (DA), ki jo vsa ta leta vodi energična Helen Zille, rojena v Južni Afriki nemškim staršem. Poklicno je bila Helen Zille (1951) novinarka in je v času najhujšega rasističnega terorja razkrila podrobnosti o ujetju, mučenju in usmrtnosti z obešanjem aktivista Steva Bika, enega največjih ikon južnoafriške politične dediščine. Helen Zille je zaradi tistih vesti pretrpela marsikaj, v novi dobi pa postala županja Cape Towna in mesto vodila tako uspešno, da so ji leta 2008

podelili naziv najboljše županje (župana) na svetu.

V zadnjih tednih se v Južni Afriki vrstijo volilni shodi in na tistih DA nastopa vedno več črnopoltih državljanov. Helen Zille ne bo dosegla polnega volilnega uspeha. Tabu barve kože je še vedno prevelika ovira za avtomatsko podporo. Razmerje 66:17 iz prejšnjih volitev pa se bo zanesljivo končno spremenilo zaradi absolutnega napredka DA in zaradi odpada, ki ga bodo ANC povzročile tri oporečniške stranke. Najbolj drzna predvidevanja omenajo vladanje neke koalicije in ne monopolne vloge ANC.

Jacobu Zumi očitajo nesposobnost, po novem pa tudi nezakonito črpanje javnega denarja za izgradnjo zasebne rezidence kraljevskega nivoja.

Prav zadnje kronike večkrat izpostavljajo sodno obravnavo proti znanimu invalidnemu tekaču Oscarju Pistoriusu, obtoženemu umora partnerice. Posebno oster do Pistoriusa je tožilec, ki je belec. Do časa tega pisanja Pistorius še ni priznal umora, večkrat pa se je znašel v skoraj brezizhodnem položaju. Morebitna zmaga tožilca bi bila - v slučajno istočasni volilni bitki - voda na mlin za Helen Zille. Prikazala bi sposobnost belcev, da znajo sami obračunati z grehi iz svojih vrst. Ovređotila bi nepristransko sodstva, ki je doslej večkrat delovalo po navodilih nepisanih priporočil o narodni spravi.

Marsikaj sedaj aktualnega sta v Južni Afriki že v prejšnjih letih obelodila Joe Slovo in njegova hči Gillian. Slovo (rojen v Litvi) je bil po zmagi Mandeli na volitvah leta 1994 minister v prvi vladi nove dobe. Njegova nedokončana avtobiografija izpostavlja marsikater problem, ki je na površje prišel z zamikom poldrugega desetletja. Gillian Slovo je napisala knjigo o sodni izravnavi krivic iz časa apartheidu. Knjiga z naslovom »Red dust« (rdeč prah) je doživel vela tudi filmsko obdelavo.

SLOVENIJA - Po razkolu v stranki Pozitivna Slovenija je prišlo do vladne krize

Bratuškova napovedala odstop Predčasne volitve že 22. junija?

Koalicjski partnerji odločitev podpirajo, Janković ne - Opozicija: Pričakovano, a prepozno - Skrajšati roke za razpis volitev?

BRDO PRI KRAJNU - Alenka Bratušek bo jutri uradno odstopila kot predsednica slovenske vlade. Na včerajnjem srečanju s prvaki strank vladne koalicije - Socialnih demokratov, Državljanske liste in Demokratične stranke upokojencev - Igorjem Lukšičem, Gregorjem Virantom in Karлом Erjavcem se je namreč strinjala, da so za državo najbolje čim prejšnje volitve, po možnosti že pred poletjem. Za opozicijo je bila odločitev pričakovana, a prepozna, medtem ko z njo ni zadovoljen prvak Pozitivne Slovenije Zoran Janković.

Bratuškova je napovedala, da bo jutri predsednika republike Boruta Pahorja in predsednika Državnega zborna Janka Vebra obvestila o odstopu. Poudarila je, da panika ni potrebna, saj da so stabilizirali javne finance, tudi ocene gospodarske aktivnosti so boljše od napovedanih. Po njeni oceni bi bil prvi možen datum volitev že 22. junij, odločitev pa je v rokah poslancev, katere je pozvala, naj se odrečo predlaganju mandatarja. Pahor se je te možnosti že odpovedal.

Po Lukšičevem mnenju je odločitev Bratuškove za odstop v danih razmerah edina prava, aktualna vlada po njegovi oceni Slovenijo pušča v bistveno boljši kondiciji kot prejšnja. Za Erjavca je odločitev Bratuškove odgovorna in obstajajo vse možnosti za izvedbo volitev pred parlamentarnimi počitnicami, vse pa je zdaj odvisno tudi od poslancev. Virant pa je ponos glede opravljenega dela namignil na možnost, da je do zrušenja vlade prišlo zaradi uspešnega boja policije proti korupciji.

Z odločitvijo Bratuškove nasprotno ni bil zadovoljen predsednik PS Zoran Janković, ki na sestanek na Brdu pri Kranju ni bil povabljen, v pismu Bratuškovi pa je med drugim zapisal, da želite po predčasnih volitvah v stranki nimajo, če pa se bo zanje izrekle ostale koalicjske stranke, pa podpira izvedbo pred parlamentarnimi počitnicami, že junija.

Na napoved Bratuškove se je na Twitterju odzval tudi prvak SDS Janez Janša. Potopili so ladjo in sedaj bezijo z nje, še prej pa bodo poskrbeli zase, je zapisal, medtem ko so iz SDS sporočili, da so v tem hipu edina stranka v državi, ki je programsko in kadrovsko pripravljena na volitve, ki pa bodo prispe prepozno.

Z Novo Slovenijo je odločitev Bratuškove pričakovana, a bi moralo to storiti že takoj po kongresu PS, če bi resnično želeta pripeljati državo na volitve še pred poletnimi počitnicami, saj se je zdaj ta možnost zelo zmanjšala oz. je skoraj nična.

Po odstopu Alenke Bratušek, ki ji ana-

litika Matej Makarovič in Miro Kline napovedujeta politični konec, lahko morebitne nove predloge za predsednika vlade vložijo predsednik republike, poslanske skupine ali najmanj deset poslancev. Če DZ ne izvoli nova mandatarja oz. če ni predlogov zanj, predsednik republike v 30 dneh razpusti DZ in razpiše predčasne volitve. Potem mora biti novi DZ izvoljen najpozneje dva meseca po razpustu prejšnjega, predčasne volitve pa se lahko opravijo najprej v 40 dneh od dneva razpisa.

Glede scenarija predčasnih volitev pred poletnimi počitnicami se sicer mnenja pravnikov razlikujejo. Za volitev denimo 22. junija bi namreč morali skrajšati redne roke za razpustitev vlade in razpis volitev. Po mnenju pravnika Mira Cerarja bi se morali glede tega prej posvetovati z ustavnopravnimi strokovnjaki, medtem ko bi bil za ustavnega pravnika Franca Grada dogovor med strankami o krajsanju roka protiustaven in protizakonit. (STA)

Alenka Bratušek z Gregorjem Virantom, Igorjem Lukšičem in Karлом Erjavcem po včerajnjem vrhu koalicjskih partnerjev v Brdu pri Kranju

ANŽE MALOVRH/STA

ČEDAD - Na včerajšnji seji upravnega sveta Tilatti novi predsednik Čedajske ljudske banke

ČEDAD - Graziano Tilatti je novi predsednik Čedajske ljudske banke. Na to mesto ga je upravni svet tega denarnega zavoda imenoval na včerajšnji seji, ki je bila prva po skupščini preteklega 25. aprila, kjer se je po več kot štiridesetletnem vodenju poslovil zgodovinski predsednik Lorenzo Pelizzo.

Z Grazianom Tilattijem prihaja na čelo čedajskoga zavoda v videmski pokrajini in deželi Furlaniji Julijski krajini značna osebnost: gre namreč za predsednika uprave gradbenega podjetja Rinaldo Tilatti in deželnega predsednika združenja obrtnikov Confartigianato, ki, kot piše v sporočilu za javnost, globoko pozna tudi čedajsko banko in njene specifice. V svoji prvi izjavi po imenovanju je Tilatti potrdil nadaljevanje delovanja v smer rasti v avtonomiji, ohranitve krajevnega značaja in vzajemnosti. Banka bo julija letos obhajala 128 let delovanja in je s svojimi 14 tisoč družbenikov oz. delničarji, 600 zaplenimi, 75 agencijami in sedmih pokrajinah in z upravljanjem osmih milijard evrov

Graziano Tilatti
edina neodvisna ljudska banka deželnega interesa v FJK, je dejal predsednik.

V banki so sprejeli tudi triletni načrt delovanja za obdobje 2014-2016, kjer računajo, da bodo dosegli občutljivo raven razvoja in donosnosti že do konca letosnjega leta, pri čemer jim podatki o poslovanju v prvem trimesecu vlivajo optimizem. Pripravljajo se tudi pomembni dogovori, ki bodo banki omogočili, da bo vedno bolj učinkovito odgovarjala na zahteve malih in srednjih podjetij na italijanskem severovzhodu.

TRST - Pobude slovenskega programskega oddelka ob 50-letnici deželnega sedeža RAI

Spomini in odprta vrata

TRST - Tudi slovenski programski oddelek se je vključil v pripravljanje pobud ob 50-letnici delovanja deželnega sedeža italijanske državne radiotelevizije RAI za Furlanijo Julijsko krajino. Jubilej bodo počastili z dnevi odprtih vrat, ki bodo potekali v torek, sredo in četrtek, uvod v to trdneje pa bo predstavljala oddaja Pogled skozi čas, ki bo po Radiu Trst A na sporednu jutri ob 11. uri v sklopu Studia D in bo tokrat priložnostno obarvana. Urednica Luana Grilanc si je namreč oddajda zamisla kot srečanje nekdanjih kolegov, ki so bili prisotni ob otvoritvi novega sedeža 6. maja 1964. Svoje spomine na "star sedež" na Oberdankovem trgu in na novega v Ulici Fabio Severo bodo obujali Marjuča Offizia, Lida Turk, Dorica Žagar, Marjan Slokar in Dimitrij Volčič.

Kot že rečeno, bo oddaja predstavljala uvod v teden odprtih vrat, ki bodo tudi »neposvečeni« lahko obiskali deželnji sedež RAI v Trstu in lahko skupaj z uredniki ustvarjali radijske in televizijske oddaje ter pokukali v zakulisje dela naših radijev in televizijev. Pri tem si bodo obiskovalci lahko ogledali dokumentarce 6. maja,

na četrtek, ki bo na sporedu v torek ob 18. uri, dalje Pisane družine, ki bo na ogled v sredo ob 17. uri ter Televizija radiu hvaležno poklanja, ki bo na sporedu v četrtek ob 18. uri.

Prav tako bo mogoče tudi sodelovati pri snemanjih v oddajah s publiko. Poleg Mladega vala v torek, sredo in četrtek med 15. in 17. uro, bodo na voljo sledeče oddaje: v torek v Studiu B med 8.10 in 10. uro Radioaktivni val, popoldne med 14.10 in 15. uro po Otroški kociček, oddaja in kviz za najmlajše poslušalce. V sredo bo v Studiu B med 14.10 in 15. uro oddaja Iz domače zakladnice, v Avditoriju A pa bodo med 15. uro in 16.30 snemali televizijsko oddajo Mikser. V četrtek bo v Studiu D med 13.25 in 14. uro priljubljena Glasba po željah.

Obisk sedeža bo mogoč med 10. in 12. ter med 16. In 18. uro, obiskovalci pa si bodo lahko ogledali tudi priložnostno razstavo. Obisk v dostop do snemanj in oddaj bo mogoč s predhodno rezervacijo na telefonskih številkah 0407784251 ali 0407784282 ter na naslovu elektronske pošte programi.slo@rai.it.

FJK - Tiskovno sporočilo Gabrovca (SSk)

Dežela: zelena luč za zakon o kmetijstvu

TRST - Deželni odbor je končno le prizgal prvo zeleno luč zakonskemu osnutku, ki uvaja celo vrsto koristnih novosti na področju kmetijstva, gozdarstva in torek upravljana podeželja. Med temi je nedvomno tudi ukrep, ki omogoča in spodbuja vračanje kmetijskim dejavnostim nekdaj opuščenih zemljišč, začenši s paštni. Tako v sporočilu za javnost poudarja podpredsednik deželnega sveta Furlanije Julijske krajine in svetnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec, ki ugotavlja, da naj bi bila po novem pot obnavljanja zaraščenih ali sesutin paštnov bistveno lažja, saj so se v doslej redki pogumni kmetovalci pri tem soočali z neverjetno serijo zapletov in vsakovrstnega zavlačevanja: »Redno negovanje terasastih vrtov, oljčnikov in vinogradov je v interesu vseh, na kar opozarjajo številni primeri zemeljskih usadov, ki ogrožajo tudi varnost prometnic. Zgovern je primer tržaške obalne ceste,« piše Gabrovec.

Zakonski osnutek, ki je sad že leto dni trajajočega prizadevanja in stalnega spodbujanja obeh slovenskih deželnih

svetnikov, začenja svojo pot v raznih posvetovalnih organih in pristojnih komisijah, nакar se bo z njim v začetku junija ukvarjal deželni svet, ko bo zakon sprejet v dokončni obliki, do takrat pa ga bo mogoče še izboljšati, piše Gabrovec, ki dodaja, da bi bilo koristno in pravično, ko bi zakonodajalec načelno upošteval sliko in torek razmah kmetijsko obdelanih površin iz prvih povojnih desetletij, ko se je začel val opuščanja kmetijstva: »kjer je bilo v šestdesetih letih polje ali vinograd, tam naj kmetovalcu omogočimo ponovno obdelovanje zemelje brez vsakega namišljeno narvorovarstvenega pogojevanja,« piše podpredsednik deželnega parlamenta, ki tudi poudarja, da je deželni odbor pred nekaj tedni sklenil, da ustanovi strokovno delovno komisijo, ki naj preuči vprašanje skupne lastnine jušov in srenj. Sklep izhaja iz obvez, ki jih je uprava Serracchianije sprejela v deželnem svetu na osnovi večkratnih dokumentov in resolucij slovenskih svetnikov. Gabrovec k v roku šestih mesecev pričakuje prve konkretnе pozitivne ukrepe tudi na tem področju.

Angel pozabe od jutri na valovih radia Trst A

Roman Angel pozabe, ki ga je v nemščini napisala koroška pesnica, dramaturginja in pisateljica Maja Haderlap, je ob izidu leta 2011 presenetil avstrijsko in slovensko javnost. Prepričljiva (avtobiografska) pričoved o zavedni slovenski koroški družini in njenem prepletjanju z najbolj bolečimi stranimi polpretekle zgodovine, je prejela številne nagrade. Roman so prevedli v slovenščino, v kratkem naj bi izšel tudi v italijansčini, medtem ko so v ljubljanski Drami uspešno postavili na oder njegovo gledališko adaptacijo. Od jutri bodo lahko pripovedi Maje Haderlap prisluhnili tudi poslušalci radia Trst A. Ob 17.30 se bo namreč začel nov niz oddaj Odprta knjiga: v 25 nadaljevanjih, ki bodo na sporedu od ponedeljka do petka, bodo poslušalci spoznavali roman Angel pozabe skozi glas in interpretacijo Lučke Počkaj, tržaške gledališke igralke, ki je že 10 let zaposlena v Slovenskem ljubljanskem gledališču Celje. Pod režijo radijske adaptacije se je podpisal Marko Sošič, pod avtorsko glasbo pa Aldo Kumar.

UKRAJINA - Po vsej državi dvodnevno žalovanje za 40 žrtvami v Odesi

Opazovalci Ovseja na prostosti, v spopadih še desetine mrtvih

Spopadi v Krematorsku in ponovni izbruhi nasilja s številnimi žrtvami v Slavjansku

KIJEV - V nasilju med proruskimi aktivisti in priravnenci ukrajinskih oblasti, ki je v petek zvečer izbruhnilo v mestu Odesa na jugu Ukrajine, je umrlo več kot 40 ljudi. Ukrainska vojska je včeraj razširila vojaško operacijo na vzhodu države, medtem pa so proruski separatisti izpustili pred tednom dni zajete opazovalce Ovseja.

Ukrainska vojska je razširila vojaško operacijo, s katero želi prevzeti nadzor nad mestni na vzhodu države, ki so v rokah proruskih aktivistov, je sporočilo ukrajinsko notranje ministrstvo. »Aktivna faza operacije se nadaljuje. Ne bomo se ustavili,« je zapisal notranji minister Arsen Avakov. Dodal je, da so ukrajinske sile v Krematorsku po noči ponovno prevzele nadzor nad televizijskim stolpom, ki je bil v rokah separatistov. Podatkov o podrobnostih akcije ali žrtvah ni navedel.

Tudi ruski mediji poročajo o spopadih v Krematorsku in okolici. Pri tem naj bi umrla dva človeka, 12 ljudi je ranjenih. Bolnišnični viri sicer navajajo podatke o najmanj 5 mrtvih in 17 ranjenih. Operacija v Krematorsku sledi operaciji v 15 kilometrov oddaljenem mestu Slavjansk, ki jo je ukrajinska vojska sprožila v petek. V spopadih sta bila po podatkih Kijeva sestreljena dva ukrajinska helikopterja. Proruski aktivisti so sporočili, da so bili v Slavjansku ubiti trije njihovi borce in dva civilista.

Tiskovni predstavnik ruskega predsednika Vladimirja Putina, Dmitrij Peskov, je sicer poudaril, da Kremlj nima več vpliva na separatiste na vzhodu Ukrajine. »Rusija je dejansko izgubila vpliv nad temi ljudmi,« je izpostavil in dodal, da separatistov ne bo mogoče prepričati, naj položijo oranje, saj so ogrožena njihova življenja.

Na vzhodu Ukrajine se je medtem razpletala situacija z opazovalci Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse), ki so jih vedel preč kot tednom dni zajeli proruski separatisti. Opazovalci so bili namreč izpuščeni na prostost, je sporočil poseben odposlanec ruskega predsednika Vladimira Putina, Vladimir Lukin. Do zajetja je prišlo 25. aprila v Slavjansku. Separatisti so pridržali osem opazovalcev Ovseja ter pet ukrajinskih vojakov. Izpuščene opazovalce so na kontrolni točki pri Slavjansku včeraj predali generalnemu sekretarju Svetu Evrope Thorbjornu Jaglandu. Nato so jih odpeljali v 90 kilometrov oddaljeni Doneck. Lukin je poudaril, da separatisti zajetih opazovalcev niso izmenjali, pač pa so jih izpustili.

V Slavjansku je po odhodu opazovalcev izbruhnilo nasilje, v katerem je bilo ubitih 15 ljudi. Za nasilje naj bi bili krivi oboroženi napadalci, ki bi po ocenah predstavnikov samoobrambnih sil mesta lahko pripadali ultranacionalističnemu Desnemu sektorju. V vasi Andrejevka na obrobju Slavjanskega so medtem pripadniki Desnega sektora v ločenem incidentu ubili deset ljudi, še 40 so jih ranili. Po navedbah župana Slavjanskega Vjačeslava Ponomareva ni šlo za spopad, pač pa so ekstremisti streljali na neoborožene ljudi na cesti sredi vasi.

Medtem so v Odesi na jugu Ukrajine, kjer je v petkovih spopadih umrlo več kot 40 ljudi, še okoli 200 pa jih je bilo ranjenih, razglasili trdnevno žalovanje. Večino žrtev je zahteval pozig sindikalnega objekta. Pri tem je večina ljudi umrla zaradi zadušitve, nekaj pa jih je umrlo med poskusom pobega pred požarom s skokom skozi okna. V času požara so v stavbi bili proruski aktivisti.

Ukrainski začasni predsednik Oleksandr Turčinov je razpisal nacionalno dvodnevno žalovanje tako za žrtvami nasilja v Odesi kot tudi za ljudmi, ki so v petek umrli pri Slavjansku. Kijev je prepričan, da so za nasilje odgovorni sodelavci nekdanjega predsednika Viktorja Janukoviča. »Provokacije, ki vodijo v nemire, financirajo nekdanji uslužbenci Janukovičeve vlade,« je za-

trdila predstavnica ukrajinske tajne službe SBU Jekaterina Kosareva. Dokazov ob tem ni predstavila. Nekdanja premierka Julija Timošenko je ob obisku Odese odgovornost pripisala Moskvi. »Rusija poskuša z vsemi sredstvi destabilizirati Ukrajinu in preprečiti predsedniške volitve 25. maja,« je menila.

Peskov pa je vso odgovornost za nasilje v Odesi pripisal ukrajinski vladi. Oblasti v Kijevu je ob tem pozval, naj odpovejo za 25. maj načrtovane predsedniške volitve. V luči nasilja so namreč volitve »nesmisel in »najmanj absurdne.«

O krizi v Ukrajini sta po telefonu znotrjava govorila tudi ameriški državni sekretar John Kerry in ruski zunanjki minister Sergej Lavrov. Kerry je ob tem pozval Rusijo, naj preneha podpirati proruske separatiste v Ukrajini. Lavrov pa je pozval ZDA, naj prisnejo na ukrajinske oblasti, da bodo končale vojaško operacijo na vzhodu Ukrajine. (STA)

Osvobojene opazovalce Ovseja je na letališču v Kijevu sprejel premier Jacenjuk ANSA

RIM - Pred sinočnjo nogometno tekmo Napoli - Fiorentina

Trije ranjeni v streljanju

V življenjski nevarnosti 30-letni Neapeljčan - Spopadi z navijači Rome - Kvestura: Drugačni razlogi

Prva pomoč enemu od ranjencev ANSA

RIM - Pred sinočnjo finalno tekmo za italijanski nogometni pokal med Napolijem in Fiorentino je v Rimu prišlo do hudih izgredov s streljanjem, pri čemer so bili ranjeni trije neapeljški navijači. Najhujše je stanje 30-letnega moškega, ki so ga zaradi strelnih ran v prsnem košu s pridržano prognozo sprejeli v bolnišnico Villa San Pietro. Težje je bil ranjen tudi 43-letni Neapeljčan, tretjo, 32-letno osebo pa so sprejeli v bolnišnico Santo Spirito prav tako zaradi ran iz streljnega orožja. S kvesture so sinoči javili, da je do streljanja prišlo iz »drugačnih razlogov« in ne med spopadi med navijači Rome in Napolija, do katerih je vsekakor prišlo v predelu Tor di Quinto in pri stadionu. Izgredsi so se nadaljevali tudi na tribunah stadiona in povzročili zakasnitev tekme. Skupno poročajo o vsaj 10 ranjenih.

Vatikan: komisija o pedofiliji za večjo odgovornost

VATIKAN - Komisija, ki jo je papež Frančišek ustanovil z nalogi preiskati zlorabe otrok v Rimskokatoliški cerkvi, se je po prvi seji zavzela za večjo odgovornost in obljubila, da bodo pri njenih odločitvah vedno v ospredju interesi otrok in prizadetih odraslih. Bostonski kardinal Sean O'Malley je pojasnil, da želi komisija oblikovati jasna pravila, da bodo odgovorni na vseh ravneh odgovarjali za svoje napake, za članico Marie Collins, ki jo je v mladosti zlorabil duhovnik, pa je posebej pozitivno vztrajanje, da mora biti jasno, kdo je odgovoren za zlorabe. Naloge komisije bo predlagati rešitve, ki bi spodbujale »lokalno odgovornost« za zaščito otrok, cilj pa je povečevati zavest o tragičnih posledicah spolnih zlorab in pomanjkljivega odkrivanja ter podpreti tako žrtev kot svojce. (STA)

Iran bo predelal del spornega reaktorja v Araku

TEHERAN - Iran je napovedal, da bo predelal del spornega reaktorja na težko vodo v Araku, ki ga še gradijo. To je potrdil glavni iranski jedrski pogajalec Ali Akbar Salehi. Za mednarodno skupnost Arak predstavlja razlog za zaskrbljenost, ker bi lahko Teheran iz porabljenega goriva reaktorja teoretično pridobil za izdelavo jedrskega orožja primeren plutonij, zato zahod zahteva zaprtje reaktorja ali predelavo v obrat na lahko vodo. Salehi je pojasnil, da bo Arak tudi po predelavi ostal reaktor na težko vodo, vendar bo lahko proizvedel le petino prvotno predvidene količine plutonija. (STA)

Pri Berlusconiju sredi noči pozvonili policisti

RIM - Nekdanji premier Silvio Berlusconi tudi v praksi spoznavata, kako poteka alternativno prestajanje kazni po obsojni zaradi davčne utaje. Prejšnjo noč so na njegova vrata pozvonili možje v modrem - samo da bi preverili, ali je medijiški mogotec res doma. Kontrola na njegovem naslovu v Rimu je bila prva, odkar je milansko sodišče Berlusconiju odobrilo alternativno prestajanje kazni s socialnim delom v domu za ostarele, s katerim bo začel prihodnji petek. To pa ne pomeni, da je v času, ko ne opravlja javnih del, Berlusconi prost. Med 23. uro zvečer in 6. uro zjutraj mora biti namreč voditelj stranke Naprej Italija pridno doma. V Rimu se lahko ob tem nahaja največ tri dni v tednu, sicer pa ne sme zapuščati Lombardije.

AFGANISTAN - Katastrofalne posledice ogromnega zemeljskega plazu

Žrtev naj bi bilo 500

KABUL - Na severu Afganistana se nadaljuje iskanje morebitnih preživelih po zemeljskem plazu, ki je v petek zasul vas Ab e Barik v provinci Badakšan. Afganistanske oblasti ocenjujejo, da končno število smrtnih žrtev ne bo preseglo 500. Doslej so našli okoli 300 trupel, namestnik guvernerja province Badakšan Gul Mohamad Baidar pa je ocenil, da se končno število žrtev ne bo povzpelo nad 500. Prva poročila so govorila o več kot 2000 pogrešanih, Baidar pa je pojasnil, da je šlo pri tem za ocene prebivalcev, ne oblasti.

»Imamo seznam okoli 300 umrlih,« pa je povedal guverner province Šah Valiulah Adib. Kot je še dodal, so zasute hiše pod metri zemlje, zato operacije iskanja ne morejo nadaljevati. »Pripravili bomo molitve za žrtev in območje uredili kot množični grob,« je dodal.

Policija je sporočila, da je vas po plazu zapustilo okoli 2000 ljudi, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Kot so včeraj sporočili iz misije ZN v Afganistanu, je plaz uničil več kot 300 od skupno 700 hiš v vasi. 580 družinam še grozi, da jim bodo plazovi po obilnem deževju odnesli domove. Uničenih naj bi bilo tudi veliko kmetijskih površin. Vas sta v eni urri prizadela dva zemeljska plazova, je pojasnil Baidar. Prvi je zasul številne vaščane, ki so se zbrali v mošejah ob petkovih molitvah, drugi pa tudi ljudi, ki so zasutim hoteli prisločiti na pomoč. Zemeljski plazovi so se sprožili po obilnem deževju v zadnjih dneh.

Nekateri med preživelimi na prizorišču katastrofalnega plazu

ANSA

Pri ocenjevanju škode ter zagotavljanju pomoči z lokalnimi oblastmi sodelujejo tudi predstavniki ZN in sil zvezne Nato. Ameriški predsednik Barack Obama je Afganistanu že ponudil pomoč ZDA ob katastrofi. Afgan-

stanske oblasti so napovedale, da bodo v vas pripeljali okoli 200 ton hrane, oblačil in opreme. Na območju so tudi že vzpostavili poljsko bolnišnico za oskrbo poškodovanih. (STA)

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

20.00 Tv Kocka
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Vabilo v gledališče: Burka o jezičnem dohtarju, sledi Čezmejna
 Tv: Dnevnik Slo 1

Rai Uno

6.30 Show: Uno mattina in famiglia **7.00**
 8.00, 9.00 Dnevnik **10.00** Buongiorno bessere **10.20** A Sua immagine **10.55** Maša **12.20** Linea Verde **13.30** 16.15, 20.00 Dnevnik in vreme **14.00** Talk show: L'arena **16.35** Show: Domenica In **18.50** Kvizi: L'eredità **20.40** Igra: Affari tuoi **21.25** Carosello Reloaded

21.30 Film: La Certosa di Parma **0.05**
 Speciale Tg1

Rai Due

7.00 Serija: Zorro **7.25** Serija: Lassie **8.20** Inside the World **9.05** Serija: Il nostro amico Charly **10.30** Cronache Animali **11.30** Show: Mezzogiorno in famiglia **13.00** 20.30 Dnevnik **13.45** Quelli che aspettano... **15.40** Show: Nicola Savino in Quelli che il calcio **17.10** Športna rubrika **18.10** Rai Sport - 90° minuto **19.35** Serija: Countdown **21.00** Serija: NCIS **21.45** Serija: Hawaii Five-0 **22.40** La Domenica Sportiva

Rai Tre

7.40 Nad.: La grande vallata **8.35** Film: Gli amanti di Toledo **9.55** Dok.: Correva l'anno **10.45** 0.00 TeleCamere **11.10** Tgr Estovest **11.30** Tgr RegionEuropa **12.00** Dnevnik in rubrike **12.25** Tgr Mediterraneo **12.55** Rai Educational **13.25** Fuori Quadro **14.00** Dnevnik **14.30** In 1/2 Ora **15.35** Kilimangiaro Album **15.50** Film: Gli amici del bar Margherita **17.15** Film: Ci sta un inglese, un francese, un napoletano **18.55** 22.45 Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Rubrika: Blob **20.10** Talk show: Che tempo che fa **23.00** Glob - Diversamente italiani

Rai Nedelja, 4. maja
 Rai movie ob 15.10

Cabaret

ZDA 1972

Režija: Bob Fosse

Igrajo: Liza Minelli, Joel Grey, Michael York

Bob Fosse je leta 1972 tudi filmsko priredil zgodbo, ki je pred tem naletela na izreden gledališki uspeh. Posnel je glasbeni film, ki pripoveduje o Sally Bowles, pevki, ki dosega višek slave v Berlinu, leta 1931, se pravi trenutku ko se dolge sence nacizma zgrinjajo nad Evropo. Sally ob podajanju pesmi kot so Money, money, podaja tudi dogajanje tistega zgodovinskega trenutka v Nemškem svetu. Liza Minelli je za ta nastop prejela oskarjevo nagrado, sicer pa jih je celo večer prejel kar osem.

VREDNO OGLEDА

Rete 4

6.45 Media Shopping **7.00** Superpartes **8.55** Dok.: Magnifica Italia **9.25** Dok.: I Santi - Lo splendore del divino nel quotidiano **10.00** Sv. Maša **10.50** 12.00 Pianeta Mare **11.30** Dnevnik **13.00** Ricette all'italiana **13.55** Blue Beach Paradise Story **14.45** Ieri e oggi in Tv **15.05** Serija: Zorro **16.25** Film: La valle dell'Eden **18.55** Dnevnik in vremenske napovedi **19.35** Nad.: Il Segreto **20.30** Nad.: Tempesta d'amore

21.15 Film: I dieci comandamenti **0.00** Film: A Mighty Heart - Un cuore grande

Canale 5

6.00 Pregled tiska **7.55** Promet, vremenska napoved in dnevnik **8.50** Le frontiere dello spirito **10.05** Backstage Furore **10.15** Dok.: La vita dei mammiferi **11.00** Super-cinema **12.00** Melaverde **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** L'arca di Noè **14.00** Film: Il segreto di Thomas **16.30** Film: Rosamunde Pilcher - Il cottage di zia Clara **18.50** Kvizi: Avanti un altro! **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** Paperissima Sprint **21.10** Talent show: Amici **0.20** Resn. show: Grande Fratello

Italia 1

7.00 Superpartes **8.20** Nan.: Till Death - Per tutta la vita **8.45** Film: Scooby-Doo - Abracadabra-Dool **10.25** Film: Nancy Drew - The Mystery in the Hollywood Hills **12.25** Dnevnik in vreme **13.00** Sport Mediaset - XXL **14.00** Grande Fratello **14.25** Film: SOS - La natura si scatena **17.25** Show: Urban Wild **18.30** Dnevnik **19.00** Serija: Così fan tutte **19.50** Film: Il re Scorpione

21.30 Film: La mummia - La tomba dell'imperatore dragone **23.40** Confessione Reporter

LA 7

7.00 7.55 Aktualno: Omnibus **7.30** Dnevnik **9.45** L'aria che tira **11.00** Bersaglio mobile **13.30** Dnevnik **14.00** Kronika **14.40** Film: Assassinio al galoppatoio (krim.) **16.30** Film: La libreria del mistero **18.10** Serija: L'ispettore Barnaby **20.00** Dnevnik **20.30** Domenica nel Paese delle Meraviglie **21.10** Film: Rob Roy (pust.) **0.00** Dok. film: L'angolo buio - La segretaria di Hitler

Tele 4

6.30 18.00 Le ricette di Giorgia **9.45** 19.30 Dnevnik **10.00** Maša **11.00** 23.15 Rotocalco Adnkronos **11.15** Musa Tv **12.30** 19.45 Qui studio a voi stadio **18.20** Tanta salute **19.00** Il caffè dello sportivo **20.00** Qui studio a voi stadio **23.00** Dnevnik **23.30** Trieste in diretta

Slovenija 1

7.00 Risanke in otroške nanizanke **10.55** Na obisku **11.20** Ozare **11.25** Obzorja duha **12.05** Ljudje in zemlja **13.00** Poročila, šport in vremenska napoved **13.25** Slovenski pozdrav **15.10** Film: Nova vojna gumbov **17.00** Poročila, športne vesti in vremenska napoved **17.20** Nedeljsko popoldne z Ulo **18.40** Risanke **18.55** 22.20 Poročila, športne vesti in vremenska napoved **19.25** Zrcalo tedna **20.00** Nad.: Ana Karena **21.20** Intervju **22.45** Predstava: Ne-kropola **23.40** Slovenski magazin

Slovenija 2

8.25 Globus **9.40** Slovenski magazin **10.05** Turbulanca **10.40** Žogarja **11.05** Rad igram nogomet **11.40** Glasbena matineja **13.35** Migaj raje z nami **14.00** Nogomet - Pot v Braziliju, 11. del, pon. **14.35** Nogomet - vrhunci evropske lige **15.15** Nogomet - Prva liga, Maribor - Olimpija, pon. **16.55** Operni film: Pepekla **19.00** Dok. film: Bloški asi **19.50** Žrebjanje Lota **20.00** Glasbeni večer **20.55** Dok. odd.: Žrtve francoske jedrske bombe **22.10** Pesem Evrovizije 2014 - Predstavitev skladb, 2. del **23.10** Kratki film: Ižanska pravda **23.15** Tv-igra: Naše sardine **23.30** Artimija

Slovenija 3

8.45 Kronika **9.05** Dok. odd.: Vzporedna ekonomija 3 **10.20** 12.35, 14.50, 20.25 Na tretjem... **11.20** Intervju z **13.30** Prvi dnevnik **16.45** Država, politika, civilna družba **17.30** Poročila **17.45** Kronika **19.00** Dnevnik **19.55** Sporočamo **20.00** Tedenski izbor **21.10** Tedenski napovednik **21.30** Žarišče Spored se sproti prilagaja dogajanju v Državnem zboru

Koper

13.55 Dnevni program **14.00** 22.30 Čezmejna Tv - Deželne vesti **14.10** Vsedanes - Svet **14.20** Tednik **14.50** Il giardino dei sogni **15.35** Potopisi **16.05** Koncert **17.10** Najlepše besede **17.40** Brinjevka 2014 **19.00** 22.05 Vsedanes - Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Vzhod - Zahod **19.50** Kino premiere **20.00** Vesolje je... **20.30** Istra in... **21.00** Dokumentarec **22.20** Alpe Adria **22.50** Etno Hist(e)ria **0.10** Sredozemlje

Tv Primorka

9.00 11.00, 14.00, 15.00, 17.00 Tv prodajno okno **9.15** 11.30, 14.30, 15.15 Videostrani **16.00** ŠKL **17.30** Fenomen Bruno Groening - 10 let **18.00** Besede miru **18.30** Slap Kožjak in koseska korita **19.00** Pravljica **19.20** Vedno se bom spominjal **20.00** Znanstveni večer **21.05** Med nam **22.05** Glasbeni večer, Tv prodajno okno, Videostrani

POP Pop TV

6.00 Risane, otroške in zabavne serije **10.30** Film: Romanca v Seattlu **12.55** Serija: Nigellissima **13.35** Serija: Kuharski moj-

ster **14.35** Vid in Pero šov **16.20** Film: Dennis pokora 2 **17.40** Serija: Okusi brez meja **18.15** Serija: Ana kuha **18.55** 24UR - novice **20.00** Serija: Znan obraz ima svoj glas **22.40** Film: Solze sreče (i. D. Moore)

Kanal A

6.40 Risanke **7.15** Serija: 20 načinov **8.05** Serija: Uresničite sanje **8.25** Serija: Igrače za velike **9.10** 16.40 Serija: Frendi iz službe **9.40** ŠKL - Šport mladih **10.35** Tv Proda **10.55** Astro Tv **12.00** MotoGP **15.20** Serija: Zvezde na kolesih **15.45** Serija: Dirke na daljinca **17.05** Nad.: Zadnji pristan **18.00** Volan **18.35** Serija: Epizode **19.10** Paži, kamera! **20.00** Serija: Top Gear **21.05** Film: Blitz **22.50** Film: Nevarna tarča

RADIO

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tedenik; 9.00 ; Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00, 10.50, 14.10 Music box; 10.15 Iz domače zakladnice; 11.10 Na božna glasba (pripr. Ivan Florjan); 11.40 Vera in naš čas; 12.00 primorski obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.15 Istrska srečanja; 15.30 Z goriške scene; 16.00 Šport in glasba; 17.30 Z naših prireditiv; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

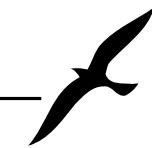
5.00 Jutro na RK; 5.50, 8.45, 9.00 Radijska Konika; 6.40 Pesem tedna RK; 7.00, 9.00, 19.45 Jutranja Kronika; 7.30 Kmetijska odaja; 8.00 Vremenska napoved; 8.30 Jutranjik; 9.10 Prireditve danes; 9.30 Torklja; 10.30 Poročila; 11.00 Primorski kraji; 11.30 Humoristična odd.; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Opoldnevnik; 14.30 Na športnih igriščih; 15.30 DIO; 17.30 Vreme in ceste; 19.00 Dnevnik; 20.00 Okrog osmih; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Crossroads.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.00 Dobro jutro; 7.15, 8.15, 10.30, 12.30, 17.30, 19.30 Dnevnik; 8.00, 14.30 Pesem tedna; 8.30 Il giornale del mattino; 9.00 Vivere il vangelo/Fonti di acqua viva; 9.30 Sonoramente classici; 10.00 Glasba; 10.45 Singla single; 11.00 Osservatorio; 11.35 Ora musica; 12.00, 20.00 Feliz files; 13.00, 20.30 La rosa dei venti/Detto tra noi in musica/La radio a modo nostro/I magnifici 22; 14.00 L'alveare; 15.00 Ferry sport; 17.45 Pesem tedna; 18.00 Album charts; 19.00 Saranno suonati; 21.30 Sonoricamente Puglia; 22.00 Extra extra extra; 23.00 Pic nic electronique; 0.00 Nottetempo.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.0

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

18.40 Čezmejna Tv: Primorska Kronika
20.30 Deželni Tv Dnevnik, sledi Čezmejni TV-Dnevnik SLO 1

Rai Uno

6.45 Aktualno: UnoMattina **7.00** 8.00, 11.00 Dnevnik **9.05** Dok.: I Tg della storia **12.00** Show: La prova del cuoco **13.30** Dnevnik in gospodarstvo **14.10** Verdetto Finale **15.20** La vita in diretta **16.50** Dnevnik in vreme **18.50** Kviz: L'eredità **20.00** Dnevnik **20.30** Igra: Affari tuoi **21.10** Carosello Reloaded **21.15** Film: Biancaneve (i. J. Roberts) **23.25** Talk show: Porta a Porta

Rai Due

6.45 Risanke **8.05** Protestantissimo **8.35** Nad.: Desperate Housewives **10.00** Rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00** Dnevnik in rubrike **14.00** Detto fatto **16.15** Serija: The Good Wife **17.45** Dnevnik in šport **18.45** Serija: Squadra Speciale Cobra 11 **20.30** 23.00 Dnevnik **21.00** Nan.: LOL – Tutto da ridere **21.10** Serija: Rex **23.15** Serija: Intelligence

Rai Tre

6.00 Dnevnik in vreme **6.30** Rassegna Stampa **7.30** Dnevnik – Buongiorno Regione **8.00** Talk show: Agorà **8.40** Film: Tormento **10.00** Mi manda Rai Tre **10.40** Speciale Tg3 **12.00** Dnevnik **12.45** 20.10 Pane quotidiano **13.10** Rai Educational **14.00** Deželni dnevnik in Dnevnik, sledijo rubrike **15.10** Serija: Terra Nostra **16.00** Dok.: Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **19.00** 0.00 Dnevnik, Deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Variete: Blob **20.35** Nad.: Un posto al sole

21.05 Report 23.00 I visionari

Rete 4

6.10 Media Shopping **6.25** Serija: Chips **7.20** Serija: Miami Vice **8.15** Serija: Hunter **9.40** Nad.: Carabinieri **10.45** Ricette all'italiana **11.30** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Nad.: Detective in corsia **12.55** Nad.: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg distretto 21 **16.35** Nad.: My Life **16.50** Serija: Il comandante Florent **18.55** Dnevnik **19.35** Nad.: Il Segreto **20.30** Nad.: Tempesta d'amore **21.15** Quinta colonna **23.55** Aktualno: Terra!

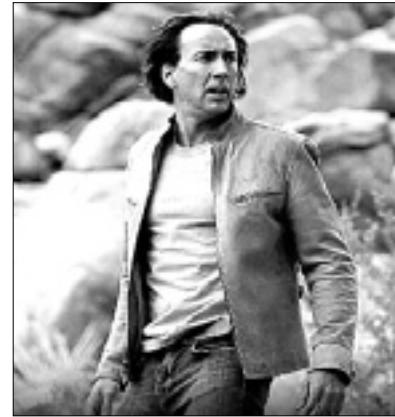
Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved, borza in denar **8.45** Show: Mattino cinque **11.00** Aktualno: Forum **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** Nad.: Beautiful **14.10** Nad.: Centovetrine **14.45** Talk show: Uomini e donne **16.15** Nad.: Il Segreto **16.55** Talk show: Pomeriggio cinque **18.50** Kviz: Avanti un altro! **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** Show: Striscia la notizia - La Voce dell'irruenza **21.10** Grande Fratello

Italia 1

7.00 Nan.: Friends **7.30** 15.20 Show: Vecchi bastardi **8.30** 16.15 Show: Urban Wild **9.40** 17.15 Shwo: Come mi vorrei **10.20** Serija: Dr. House – Medical division **12.10** Cotto e mangiato – Il menu del giorno **12.25** Dnevnik in šport **13.40** Resn. show: Grande Fratello **14.10** 18.05 Risanka: Simponovi **14.35** Dragon ball Saga **18.30** Dnevnik **19.20** Serija: C.S.I.

21.10 Film: Next (akc., i. N. Cage, J. Moore) **23.05** Tiki taka – Il calcio è il nostro gioco

La 7

7.00 7.55 Omnibus **7.30** Dnevnik **9.45** Coffee break **11.00** L'aria che tira **13.30** 20.00 Dnevnik **14.00** Kronika **14.40** Serija: Le strade di San Francisco **16.40** Nad.: Il commissario Cordier **18.10** Serija: L'ispettore Barnaby **20.30** Otto e mezzo **21.10** Piazzapulita

Tele 4

7.00 8.30 Deželni dnevnik **7.25** Aktualno: Salus Tv **7.40** Dok.: Il museo storico navale di Venezia **8.05** Dok.: Italia da scoprire **12.45** Aktualno: Musa Tv **13.00** Ricette di Giorgia **13.20** 17.30 Dnevnik **13.45** Qui studio a voi stadio **18.00** Trieste in diretta **19.30** 20.30 Dnevnik **20.00** Happy Hour **21.00** Il caffè dello sport **22.30** Il caffè dello sportivo **23.00** Nočni deželni dnevnik in vremenska napoved **23.30** Film: I girasoli

Slovenija 1

6.15 Utrip **6.30** Zrcalo tedna **6.55** Dobro jutro **10.40** Obzorja duha **11.15** Pogled na... **11.50** Dok. serija: Village Folk **12.00** Ljudje in zemlja **13.00** 15.00 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.35** Polnočni klub (pon.) **15.10** Dober dan, Koroška **15.40** 18.40 Otroški program: OP! **16.45** Dobra ura **17.00** Poročila, vremenska napoved in športne vesti **18.30** Infodrom **18.55** 22.40 Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti **19.30** Slovenska kronika **20.00** Tednik **21.00** Studio city **22.00** Odmevi **23.05** Umetni raj **23.40** Kniga mene briga

Slovenija 2

7.00 Otroški program: OP! **9.10** Otroški kanal **10.00** Zabavni kanal **11.15** Dobro jutro **14.30** 19.05, 23.25 Točka **15.40** Na lepši **16.15** Intervju **17.20** Dok. serija: Kitajska – dežela zmag in vrenj **18.10** Dober dan, Koroška **18.40** Prava ideja! **20.00** Nad.: Dedičina Evrope **21.45** Nad.: Zločini v Walesu **0.10** Zabavni kanal

Slovenija 3

6.00 9.00, 21.55 Sporočamo **6.40** Poslanski premislek **6.45** Svet v besedi in sliki **8.00** 9.30, 10.30 Poročila **9.05** Ozadja **9.40** Tedenski izbor **10.25** Iz dnevnega reda DZ, DS, EP **13.00** Tedenski pregled **13.15** Uttrip **13.30** Prvi dnevnik **14.00** Seje delovnih telles: 2. Javna predstavitev mnjenj Ustavnih komisij in Odpora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, prenos **17.50** 19.45, 21.45 Kronika **19.00** Dnevnik **19.50** Slovenska kronika s tolmačem **20.00** Aktualno **21.30** Žarišče **Spored se sproti prilagaja dogajanju v Državnem zboru**

Koper

13.55 Dnevni program **14.00** 23.20 Čezmejna Tv – Deželne vesti **14.20** Vsedanes – Vzgoja in izobraževanje **14.50** Ciak Junior **15.20** Etno Hist(e)ria **16.00** Vesolje je... **16.30** Tednik **17.00** Tg dogodki **17.25** Istra in... **18.00** 23.00 Športel **18.35** Vremenska napoved **18.40** 22.40 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vsedanes – Tv dnevnik **19.25** Šport **20.00** Sredoziemje **20.30** Artevisione **21.00** Meridiani **22.15** Kino premiere **22.30** Športna mreža **23.45** Infokanal

Tv Primorka

8.35 9.00, 11.00, 14.00, 15.00, 17.00 Tv prodajno okno **8.45** Pravljica **9.15** 17.30 ŠKL **10.15** 11.30, 14.30, 15.15 Videostrani **18.30** Orjaške krastače **19.20** Mozaik za gluhe in naglušne **20.00** Znanstveni večer **21.00** Dedičina sončnih bogov **21.30** Felemen Bruno Groening – 10 let **22.00** Glasbeni večer, sledita Tv prodajno okno in Videostrani

Rai Ponedeljak, 5. maja
Rai 1, ob 21.15

Biancaneve

ZDA 2012

Režija: Tarsem Singh

Igrajo: Julia Roberts, Lily Collins, Armie Hammer, Sean Bean, Nathan Lane in Mare Winningham

Še ena filmska predelava pravljice bratov Grimm.

Lepa Julia Roberts igra tokrat hudočno kraljico, ki nikakor ne prizanec Sneguljčici in sedmim palčkom in revno paštoriko zadržuje na dvoru. Uboga Sneguljčica, ko dopolni osemnajsti rojstni dan zbeži iz gradu in sreča princa v precej hudem položaju.

Neusmiljeno kraljico Sneguljčicin pogum zelo razjezi in zato ukaže služabniku, da jo odpelje globoko v gozd in jo prepusti zverem.

Sneguljčica pa se zateče k palčkom, kjer bo doseglj tisto samostojnost, ki ji bo omogočila, da se bo uprla kraljici in pridobila prinčeve ljubezen.

VREDNO OGLEDNA

Primorski dnevnik

Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio

Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014 230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,

Partizanska 75, Sežana,

tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE

Oglasovalna agencija Tmedia s.r.l.

www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6

TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI

Šport

Šmilak še vodi, danes še kronometer

FIBORUGU - Slovenec Simon Šmilak (Katjuša) je tudi po četrti etapi dirke po Romandiji v Švici obdržal skupno vodstvo. Pred zaledovalcem Britancem Chrisom Froome (Sky) ima sicer le sekundo naskoka. Danes bo ravno Froome imel priložnost za napad na končno zmago, saj se bo dirka končala s kronometrom v dolžini 18,5 km v okolici Neuchatela. Včeraj je zmagal Švicar Michael Albasini (Orica-GreenEdge, na fotografiji ANSA), ki je na 174 km dolgi krožni preizkušnji s startom in ciljem v Friborgu dosegel še tretjo etapno zmago na dirki.

Bolzan kandidat za Volvo Ocean Race

LISBONA - Med osmimi kandidati za nastop na znameniti regati okoli sveta Volvo Ocean Race je po več letih spet Italijan. To je jadralec iz Romansa Alberto Bolzan, ki je bil med drugim krmar Esmit Europe 2. Zanj se zanima ekipa Alvimedica, ki jo vodita Američana Towill in Enright. Ekipa želi zbrati na krovu večino jadralcev pod 30 letom. Regata obkroži svet v devetih mesecih, jadrnice plujejo čez tri oceane, mimo petih celin in 11 držav.

BAVISELA 2014 - Danes start maratona, polmaratona in družinskega teka

Rekordne številke

»NAŠ« NASVET - Pred današnjim maratonom

Kako preteči 42 km brez bolečin in truda

Walter Rupel

obdobje, ko tečem od 80 do 100 kilometrov na teden. Pretečno tečem vedno po Napoleonski cesti, ker sta tam tudi pipi z vodo.

Kolikokrat tedensko pa tečete?

Ko imam čas. Približno petkrat tedensko zjutraj, preden grem v službo. Letos sem pretekel že dva polmaratona, januarja pa Lanaro Granfondo (32 km).

Od kdaj pa redno tečete in tekujete?

Med član društva Generali od leta 2002, bolj resno pa treniram kakih pet let. Srečeval sem se, zdaj sicer nekoliko manj, s skupino zelo dobrih tržaških tekačev, ki so skupino poimenovali Calzini sbusai. Preden sem jih spoznal, sem maraton tekel v več kot štirih urah, po letu dni treninga z njimi pa sem tekel v Trstu skoraj uro manj. (V.S.)

Med tekači, ki bodo tekli najdaljšo razdaljo – 42,192 kilometrov – bo danes tudi Prosečan Walter Rupel (avgusta bo dopolnil 50 let). V domačem mestu, kjer je pretekel svoj prvi maraton, bo tekel danes že devetič. Od leta 2003 stalno teče, pred tem je rekreativno igral nogomet, še prej pa je tudi kolesaril. Maraton je pretekel tudi v Berlinu, zadnjič pa se je z maratonsko razdaljo spopadel v Turinu novembra letos: skupno je pretekel že petnajst maratonov. Pri napovedih in nasvetih za tržaški maraton je bil sicer zelo previden, saj meni, da bo modroval potem, ko bo pretekel skozi cilj. Maratonci bodo startali danes ob 8.30 z Gradišča.

Ali je trasa tržaškega maratona zahtevna ali sodi Maraton Evrope, kot ga poimenujejo, med lažje maratone?

S psihološkega vidika je gotovo v Trstu lažje, saj ne teče dvakrat po isti trasi kot naprimer v Ljubljani. S tehničnega vidika pa je težko, saj med Štivanom in Obalno cesto se cesta kar dviga. Obenem pa moramo upati, da ne bo vroče.

Kaj poje tekač pred maratonom?

V zadnjem tednu je priporočljivo jesti pašto, na dan tekme pa zjutraj piško te in med, ki je baje za moč boljši od marmelade.

Ali je dobro, da tekač popije kaj tudi pred startom?

Nekaj že, a ne preveč. Navadno si prinesem kaj s sabo in popijem pred startom. Med tekom pa ne pijem na vsaki postojanki, večinoma samo na koncu. Izjema je seveda, če je vroče, takrat pijem več.

Ali se tekač pred maratonom more ogreti?

Osebno ne tečem veliko, čim manj, le toliko, da se ogrem, saj me potem čaka kar veliko kilometrov.

Koliko kilometrov pa pretečete zadnji teden pred maratonom?

Tudi čim manj. Moj cilj je, da pretečem 42 kilometrov brez bolečin in truda. Prav zato je važna pripravljalno

BAVISELA - Iskrice

Tudi Egipčani, ki sanjajo o maratonu v Palestini

Današnjih tekov se bodo udeležili tudi številni tekači in tekačice iz tujine. Najbolj številčna skupina prihaja iz Egipta, od koder je v Trst prišlo 46 tekačev skupine Maadi Runners, s sedežem v Kairu. Poleg Slovencev, Hrvatov in Avstrijev bo nekaj Nemcev, Kanadčanov, Američanov in Palestinci. Tekačka skupina Maadi Runners želi v prihodnje organizirati maraton v Palestini. Na startu polmaratona v Devinu bo tudi predsednik tržaške pokrajinske atletske zveze Fidal Emiliano Edera. Silvano Gherdina se lahko pohvali, da je bil na vseh 21. izvedbah družinskega teka. Na startu bo tudi letos. Za varnost bo skrbelo okrog 600 prostovoljcev.

Vrsta za vpisovanje na Velikem trgu

ORIENTACIJSKI TEK

Tudi tekmovalci Gaje

V okviru Bavisele so včeraj organizirali tudi orientacijski tek po mestnih ulicah, na katerem so nastopili tudi nekateri tekmovalci gospaško-padriške Gaje, ki so dosegli dve prvi in eno drugo mesto.

Orientacijski tekači po tržaškem mestnem središču

FOTODAMJ@N

Ulica dei Montecchi 6

tel. 040 7786350

faks 040 7786339

sport@primorski.eu

Nedelja, 4. maja 2014

23

Primorski
dnevnik

NOGOMET Po sramoti na Olimpicu, Napoli prvak

RIM - Sinočna finalna tekma državnega pokala na rimskej Olimpicu se je zaradi izsiljevanja navijačev Napolija (zaradi popoldanskih nerodov v rimskem mestnem središču, trije navijači Napolija so bili huje ranjeni) začela s 45-minutno zamudo. Naslov italijanskega pokalnega prvaka so osvojili nogometni Napolija, ki so s 3:1 premagali Fiorentino (strelca Insigne 2, Mertens in za Fiorentino Vargas).

ZNOVA V A-LIGI - V B-ligi je Palermo po zmagi proti Novari (0:1) pet krogov pred koncem sezone že napredoval v A-ligo.

UDINESE DOMA - 36. krog: danes 15.00 Catania - Roma, Chievo - Torino, Genoa - Bologna, Parma - Sampdoria, Udinese - Livorno, 20.45 Milan - Inter; juntri 19.00 Lazio - Verona, 21.00 Juventus - Atalanta.

V SLOVENIJI - 31. krog: Celje - Kopar 2:3, Domžale - Krka 0:0, Gorica - Zavrč 4:0, Maribor - Olimpija 2:0.

VSTOPNICE - Od včeraj so v Ticket Pointu na korzu Italia na voljo vstopnice za odbojkarsko tekmo svetovnega pokala med Italijo in Iranom, ki bo 30. maja v Trstu.

Marquez isče »poker«

JEREZ - Španec Marc Marquez, ki s tremi zmagami na uvodnih treh dirkah sezone svetovnega prvenstva prepričljivo vodi v elitnem razredu motoGP, je tudi na četrti postaji v Jerezu na dobrti poti do uspeha. V včerajšnjih kvalifikacijah si je zagotovil prvo startno mesto, za popolno špansko prevlado pa sta poskrbela še Jorge Lorenzo in Dani Pedrosa. Rossi bo dirko začel v drugi vrsti. V razredu moto2 bo današnjo dirko s prvega mesta začel Finec Mika Kallio. Avstralec Jack Miller (KTM) pa bo s prvega mesta začel preizkušnjo v najšibkejšem razredu moto3.

V odločilni tretji finalni tekmi ženske A2-lige so tržaške košarkarice SGT Calligaris v domačem PalaRubiniju premagale Torino s 50:44 in se uvrstile v A1-ligo. Po 20 letih bo tržaški klub spet igral v najvišji državni ligi

FOTODAMJ@N

NAMIZNI TENIS

Italija boljša od Slovenije, uspešna tudi Ridolfijeva

Italijanska namiznoteniška reprezentanca je napredovala v ligo prvakov, kjer nastopajo samo najboljše reprezentance. Na ekipnem SP v Tokiju je v četrtnfinalu najprej premagala Slovenijo, nato še Češko. Slovenija, ki ni mogla računati na nosilca igre Bojana Tokića (zaradi zdravstvenih težav), je po porazu z Italijo ohranila mesto v drugi kakovostni skupini. V ženski konkurenči pa bosta Italija in Slovenija tudi naslednje leto igrali v drugi kakovostni skupini. Včeraj so Italijanke (med njimi tudi Luisa Ridolfi) premagale Wales s 3:2, izgubile pa s Švicico s 2:3.

LIGA PRVAKINJ - Finale zaključnega turnirja: danes Budućnost - Györ. Polfinala: Budućnost - Vardar 22:20, Györ - Midtjylland 29:26.

HOKEJ NA ROLERJIH - Prva polfinalna tekma play-offa A2-lige

Za uvod gladka zmaga

Polet Kwins je zasluženo premagal Modeno - Povratna tekma bo v soboto v Modeni

Polet Kwins ZKB - Invicta Modena 10:2 (4:0)

Poletovi strelci: Fabietti 3, D. Battisti 2, De Iaco 2, Degano, Kididou, Grusovin. Polet: Galessi, Mojmir Kokorovec, Poloni, De Iaco, Fabietti, G. Cavalieri, Degano, Mariotto, S. Kokorovec, Grusovin, Hididou, Mitja Kokorovec, Monteleone, P. Cavalieri, Battisti, trener Rusanov.

Kot je bilo pričakovati, so Poletovi hokejisti sinoči v prvi polfinalni tekmi ob bučnem navijanju povsem nadigrali Invicto iz Modene. Rusanovi varovanci so seveda favorizirani tudi na drugi tekmi, v soboto v Modeni. Poletovci so začeli bliskovito in že po dveh minutah vodili z 2:0 z goloma Bat-

tistija in Degana. Nakar so malce popustili, da bi spet proti koncu polčasa poostričili tempo igre, dosegli še dva zadetka spet z Battistijem in De Iacom ter že po prvem delu tekme zapečatili zmago. Premoč Poletovih hokejistov se je nadaljevala tudi v drugem delu. Gostje so sicer dosegli dva zadetka, razigrani poletovci pa kar šest. »To-krat smo zmagali brez težav, na drugi tekmi v soboto pa ne bo lahko. Njihovo igrišče je zelo majhno in se je težko premikati. Oni so nanj seveda navajeni, mi pa bomo morali igrati zelo oprezzo in brez podcenjevanja, če hočemo zmagati in se že po drugi tekmi uvrstiti v finale,« je po srečanju dejal Poletov kapetan Samo Kokorovec. (Iako)

KOŠARKA - Deželna C-liga

Breg spet uspešen, Bor v play-outu

Goriziana - Breg 77:85 (19:29, 41:44, 55:69)

Breg: M. Grimaldi 15 (1:2, 4:7, 2:5), Tul ny, Coretti nv, Crismani 6 (-, 3:4, 0:3), Semec 0 (-, 0:2, -), Spigaglia 2 (2:2, 0:2, -), Cigliani 14 (1:2, 2:4, 3:6), Mattiassich nv, Kos 2 (-, 1:7, 0:2), Gori 25 (4:4, 3:6, 5:7), A. Grimaldi 21 (5:6, 8:11, 0:2). PON: Grimaldi M. (34'), Grimaldi A. (37'). Izključen: Cigliani 38'. Trener: Vatovec.

Breg je osvojil drugo zmago v štirih dneh in zasluženo premagal v gosteh Goriziano. Tekma je bila napeta od prve do zadnjih minute. Že v prvi četrtini si je igralec Goriziane Rosso prislužil tehnično napako, v trejti sta jo sodnika dosodila Bregovi klopi. V 38. minutah pa sta bila izključena zaradi skorajšnjega pretepa Cigliani in Nanut (kateri je le-tos že izpustil veliko tekem zaradi raznoraznih izključitev). Ravno Nanut je bil neresljiva uganka za Bregovo obrambo, saj je odlično razigraval soigralce, sam pa je dosegel 33 točk in ravno po njegovi zaslugu se je Goriziana večkrat približala varovancem trenerja Vatovca. Ti so namreč tako po prvi kot po tretji četrtini že vodili z desetimi oz. štirinajstimi točkami naskoka, Goriziana pa se je (predvsem po zaslugi conske postavitev v obrambi) vedno približala. Zadnji pri rezultatu 74:77 v korist Brega. Tedaj pa je stopebil v ospredje Gori (MVP srečanja s petindvajsetimi točkami ob odličnih odstotkih), ki je z dvema zaporednima trojkama zapečatil končnega zmagovalca. Poleg zmage so lahko številni in glasni Bregovi navijači, ki so bili prisotni v Gorici, zadovoljni zaradi povratka Spigaglie, ki je daljši odstotnosti zaradi poskodbe stopil na igrišče. (av)

Bor Radenska - Corno di Rosazzo 60:80 (17:18, 37:38, 50:57)

BOR: Madonia, Kocijančič, Meden 13 (1:1, 6:8, 0:8), Contento 8 (-, 4:7, 0:1), Babich 9 (2:2, 2:2, 1:8), Bevitori 4 (2:2, 1:4, 0:1), Vettori, Favretto 14 (8:8, 3:7, 0:1), Pizziga 5 (1:2, 2:5, 0:1), Pertot (-, 0:1, 0:2), Daneu 7 (-, 2:7, 1:2). Trener: Oberdan.

Končna razlika je za Bor Radensko prehuda kazen. Svetovirančani so se proti trdživemu nasprotniku, ki zaseda drugo mesto na lestvici, upirali prve tri četrtine, v zadnjih desetih minutah pa je Corno di Rosazzo dokazal, zakaj sodi v sam vrh deželne C-lige. V vrstah igrata tudi Tonetti in Piccini, ki sta še lani igrali v državnih divizijskih in torej dejata ritmu igre povsem drugi izgled in item: skupaj sta da več kot polovico vseh točk. Corno pa se pri Sv. Ivanu ni izkazal, saj je bila igra v prvem delu vseskozi posejana s številnimi napakami, kar so borovci s pridom izkoristili. Tudi ko je Corno povedel 19:29, je Bor - sicer brez kapetana Boleja - reagiral, prav tako je razliko 39:49 v tretji četrtini predvsem z dobro obrambo razpolovil (50:54). V končnici pa je Boru zmanjkal moč, nasprotnik pa je znal zadeti vse pomembne koše in v manj kot minuti visoko povedel. Bor je po več kot tridesetih minutah boja obnemel, delni izid zadnjih petih minut je bil 0:12.

Niko Daneu (Bor Radenska) FOTODAMJ@N

Klub porazu pa je Bor Radenska že matematično dosegel uvrstitev v play-out. Zasledovalec Monfalcone je izgubil proti San Danieleju (97:85) in tako matematično izpadel, Bor pa bo tako zagotovo igral v play-outu. (V.S.)

STRELSTVO - Nastopi v FJK in Sloveniji

Puške so čedalje bolj zanimive tudi za nežni spol

Društvo lovcev Doberdob združuje vse slovenske strelce iz FJK, tudi iz Benečije

Sportni odsek Društva slovenskih lovcev Doberdob, organizira razna tekmovanja in sodeluje na tistih v Italiji in Sloveniji. Veliko zanimanja velja za strelenje na večje razdalje, od 150 m tja do 300 m in več: v ta namen uporabljajo primerna vojaška vadbišča. Omenimo naj tekmovanje na vojaškem strelščiku Mlake pri Vipavi, kjer se je naša ekipa solidno uvrstila na razdalji 100 in 300 m. Na tekmovanju, ki ga je organizirala Italijanska lovška federacija iz Trsta, pa so naši tekmovalci v raznih disciplinah zasedli več drugih in tretjih mest.

Društvo slovenskih lovcev Doberdob je v začetku aprila organiziralo že tradicionalno pristreljevanje risanic, ki je bilo tekmovalnega značaja. Tekmovanje se je odvijalo v kraju San Vito al Torre, na strelščiku Al Vecchio Confine: ta kraj je namreč primerno opremljen za športno dejavnost in varen. Letos se je prvega tekmovanja udeležilo 56 strelcev, med temi več kot 20 strelcev našega društva, ki ima to posebnost, da je dejavno v vseh treh pokrajinh, njegovi člani prihajajo torej tudi iz Benečije. Strelci so se pomerili v več lovskih in športnih kombinacijah. Za lovsko panogo so postavili tarče na razdalji 100 m: ta disciplina žanje veliko zanimanja, saj jo lovci zelo cenijo. Druga linija je lovска na treh položajih: stre-

lja se vedno na 100 m, prvi strel prostoročno, drugi z naslonom ob kolu in tretji leže z naslonom na nahrbtniku. Ta disciplina je zelo zahtevna, saj prostoročen strel na tarčo na 100 m dokazuje strelčevu spretnost in koncentracijo. Športna linija obsega strelje na 150 m: tu pridejo v poštev tudi primerne športne puške. Te so lahko težke tudi preko 5 kg, premer cevi pa se sega preko 2 centimetrov: ob strelu se cev manj strese in segreje, zadetki pa so natančnejši. V poštev pridejo zadetki od 28 točk do največ 33 točk. To se pravi, da na razdalji 150 m si strelci sledijo po načelu luknja v luknjo ali največ centimeter okoli. Strelcu so na voljo tudi dobrni in zmogljivi strelni daljnogledi od 8-kratnih povečav tja do 25 in več. Športnik, ki cilja na dober rezultat, mora sam pripraviti izstrelke, primerno za vse vremenske razmere, temperaturo in vlagu: pri večjih razdaljah je treba upoštevati tudi bočni veter.

V zadnjih letih se uveljavlja tudi športna linija, kjer lahko kot puške uporabimo bivše vojaške risanice vseh znakov ali pa lovsko puško brez strelnega daljnogleda, le z muho, kobilico ali dioptrrom. Preidemo sedaj na strelce in tudi na strelke, ki so čedalje bolj prisotne in zagrizevane, sodelujejo na teh disciplinah: rezultata so vidni, saj pogosto dosegajo lepe uvr-

stite. Tako je bilo tudi na prireditvi našega društva: vremenske razmere so bile ugodne z delno oblakostjo. Predsednik društva Paolo Hlede je nadziral potek vpisovanja ter pravilno ravnanje z orožjem ob strelni liniji in na strelščiku. Odborniki so medtem pripravili nagrade za zmagovalce. Po šesturnem pokanju so strelske referenti pregledali tarče in jih ocenili: na tarci so upoštevali zadetke in milimetrskie razdalje med enim strelom in drugim, saj so nekateri dosegli isti rezultat. Pokrovitelji tekmovanja so bili: Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZŠSDI), Zadružna banka Doberdob in Sovodnje, lovška trgovina Fontana v Visu in lovška trgovina Nord est v Gradišču ob Soči. Zmagovalce sta nagrajila predsednik Hlede in športni referent Štoka.

Lovsko društvo, edino tudi z lastnim lovskim pevskim zborom, šteje sicer 116 članov, vsi so slovensko govor-

Domači šport

DANES

Nedelja, 4. maja 2014

NOGOMET

ELITNA LIGA - 16.00 v Tolmeču: Tolmezzo - Kras Repen

PROMOCIJSKA LIGA - 16.00 v Križu: Vesna - Torviscosa; 16.00 v Trstu, Ul. Petracco: Trieste Calcio - Juventus

1. AMATERSKA LIGA - 16.00 v Dolini: Breg - Ponziana; 16.00 v Beljanu: Begliano - Primorec; 16.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Mariano

2. AMATERSKA LIGA - 16.00 v San Giovanniju al Natisone: Centro Sedia - Zarja

3. AMATERSKA LIGA - 16.00 na Opčinah: Opicina - Mladost; 16.00 v Štarancanu: Staranzano - Primorje

DEŽELNI NARAŠČAJNIKI - 10.30 v Vidmu, Ul. Don Bosco: Bearzi - Kras

NARAŠČAJNIKI - 10.30 v Podgori: Juventina - Cervignano; 10.30 v Tapoljanu: Aquileia - Sovodnje

NAJMLAJŠI - 10.30 v Štandrežu: Juventina - Isontina; 10.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Gradisca

KOŠARKA

UNDER 14 DEŽELNI - 11.00 v Dolini: Breg - Azzurra; 18.00 v Trstu, Caprin: Libertas TS - Kontovel

ODOBJKA

UNDER 18 ŽENSKE - 18.00 v Trstu, 1. maj: Zalet Barich - OMA

UNDER 16 ŽENSKE - 10.00 pri Brščikih: Zalet Kontovel A - Olympia; 17.00 Azzurra - Zalet Kontovel A (polfinalna faza)

UNDER 15 MOŠKI - 10.30 v Prati: Prata - Sloga Tabor; 10.30 v Teoru: Stella Volley - Olympia

TENIS

ŽENSKA C-LIGA - 9.00 v Remanzaccu: Remanzacco - Gaja

JUTRI

Ponedeljek, 5. maja 2014

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA (Tolažilna skupina) - 20.15 v Gorici, UGG: Dinamo - Dom

ODOBJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA - 20.45 v Ronkah: ACLI Ronchi - Govolley

Obvestila

AŠZ DOM GORICA vabi na mesec odprtih vrat: vadba v mesecu maju bo brezplačna za vse, ki bodo želeli poskusiti minibasket, basket ali cheerleading. Micro-minibasket (letniki 2004 in mlajši); torek in sreda od 16.30 do 17.30 in petek od 16.00 do 17.00; Under 12 (letniki 2002-03): torek in sreda od 17.30 do 19.00 in petek od 17.00 do 18.00; cheerleading (vadba je namenjena dekleton osnovne šole): pondeljek od 16.00 do 17.30 in četrtek od 16.30 do 18.00; informacije pri AŠZ Dom, tel. 0481-33288, domgorica@gmail.com in Andrej Vremec, tel. 338-588958, marinandrej@alice.it.

reči, med njimi je kakih 12, ki se s tekmovalnim strelenjem ukvarjajo bolj pogosto.

Lovske risanice z optiko na 100m:

1.

Ivano Valentinuz 30 točk;

2. Walter Cramesteter 29 točk;

3. Fabio Merlini 29 točk.

Lovske risanice, trije položaji na 100m: 1. Roberto Metlikovec 29 točk;

2. Claudio 2. Grillo 28 točk;

3. Valentina Pecchiar 27 točk.

Lovske in vojaške risanice brez optike na 150 m: 1. Romeo Mian 30+1 točka;

2. Gianluca Legissa 28 točk;

3. Francesco Zorgnotti 26 točk.

Društvena lestvica DSL Doberdob lovška 100m: 1. Sergij Štoka 29 točk;

2. Roberto Metlikovec 29 točk;

3. Aleksander Harej 29 točk.

ŽENSKA C-LIGA - Po porazu na furlanskem gostovanju

Drugo mesto pod vprašajem

V Pordenonu je Zalet gladko izgubil - Odločilna bosta prihodnja zadnja dva kroga

Bulloneria Friulana - Zalet 3:0 (25:20, 25:19, 25:18)

Zalet: Babudri 17, Crissani 0, Cvelbar 0, Grgić 2, Gridelli 9, Štoka 7, Prestifilippo (L) 1, Balzano 4, Costantini, Gruden, Kojanec 0, Preprost, Škerl (L 2). Trener: Edi Bosich.

Iz Pordenona se Zalet vrača z gladkim porazom, ob zmagi Est Volleya pa so naše igralke, vsaj zaenkrat, izgubile tudi drugo mesto na lestvici.

Poraz je bil tokrat, žal, povsem zaslužen, saj so zaletovke odigrale eno svojih slabših letošnjih tekem. Od rok jih ni šlo nič, še zlasti v obrambi, kjer so naše igralke običajno zelo borbene. Tokrat ni bilo tako, zelo povprečna obramba pa je naši ekipi velikokrat preprečila protinapade, s katerimi bi

lahko ugnale zelo razpoložene domačinke. Tudi napadalke niso bile razpoložene, če izvzamemo Fulvio Gridelli in še zlasti malodane neustavljevijo Tanno Babudri (na arhivskem posnetku).

Vsi trije seti so si bili na las podobni: do približno petnajste točke sta si bili ekipi povsem enakovredni, nakar so prevzele pobudo domačinke, katerim se zaletovke enostavno niso več zmogle zoperstavlji in zmaga je pač pripadla Pordenončankam.

V prihodnjih dveh kolih čakata Zalet dve tekmi na domačem igrišču, tako da je boj za drugo mesto še vedno odprt, čeprav je seveda tudi položaj, ki ga naša združena ekipa zaseda tik pod vrhom lestvice, resnično odličen!

B2-LIGA Sloga Tabor na gostovanju brez točk

Valsugana - Sloga Tabor Televita 3:0 (25:17, 25:21, 25:22)

Sloga Tabor Televita: Bolognesi 13, Iaccarino 11, Jerončič 4, Vasilij Kante 8, Princi 1, Sirch 4, Privileggi (L), David Cettolo, Natan Cettolo 0, Ambrož Peterlin, Matevž Peterlin, Sosič 1. Trener: Gregor Jerončič.

Z gostovanja v Padovi so se slogaši vrnilni brez točk, kar je bilo tudi povsem pričakovano. Valsugana se bori za uvrstitev v play off (do prejšnjega tedna je bilo dosegljivo še tudi prvo mesto), Sloga Tabor pa je, kot že neštetokrat letos, spet nastopila v spremenjeni postavi. Poškodbami, ki jo je utrpel v prejšnji tekmi, Davidu Cettolu še vedno ne omogoča igranja, bolečine v nogi čuti tudi Gregor Jerončič, poleg vsega pa se je med tednom (sicer ne v telovadnicu) poškodoval še Mirko Kante, ki je tekmo lahko spremjal le s tribune. Trener Jerončič je tako v prvo ekipo vpoklical mladinca Natanja Cettola in Petra Sosiča. Cettolo je v od sredine drugega seta zelo uspešno nadomestili Princija in brez vsake treme suvereno zadal svoje napadalice. V tretjem setu je na igrišče stopal tudi Peter Sosič, na mesto Gregorja Jerončiča, in tudi on je zaupano nalogo opravil zelo solidno.

Klub gladkemu porazu slogaši sploh niso zaigrali slabo. Uspešno so prestali preizkušnjo izrednih dimenzijskih sportne palache v Padovi, kjer zelo visok strop dopušča obrambo tudi pravih »bomb«. Sloga Tabor Televita to ni zmedlo, dobro so se borili v obrambi, večkrat tudi nadoknadičili že kar visok zaostanek, na koncu pa so bili le boljši domaćini, ki so tudi s svojimi izrednimi servisi večkrat onemogočili slogašem, da bi lahko na mreži izvajali hitro igro.

Trener Gregor Jerončič:
»Valsugana je potrdila, da njeni visoko mesto na lestvici ni stvar naključja, njeni igralci so res uspešni na vseh položajih, sploh je vsa ekipa zaigrala zelo dobro. Tudi mi smo opravili soliden nastop, glede na trenutne razmere v ekipi pa to ni bilo dovolj, da bi lahko pripravili. presečenje.«

NOGOMET - V kategoriji U14

Čezmejni turnir osvojila Pro Gorizia

V finalu so Goričani premagali Bilje

S finalno tekmo med Biljami in Pro Gorizio se je zaključilo tekmovanje v mednarodni ligi Brez meja za starostno kategorijo U14. Tekmo spodigli pred polfinalno tekmo Turnirja narodov. V rednem času se je tekma končala z rezultatom 1:1, zmagovalca pa smo dobili šele po streljanju enajstmetrovk. Igralci Pro Gorizie so bili v izvajanju spretnejši in so na koncu osvojili čezmejno lovorko.

Tudi Bratuškova

V Gradišču se je v četrtek končal turnir narodov, ki ga je letos drugič v zgodovini osvojila reprezentanca Slovenije. Slovenski nogometni selektor Igor Benedejčič, so premagali Mehiko s 4:1. Tekmo si je ogledala tudi slovenska prva ministrica Alenka Bratušek (na sliki BUMBACA), saj igra s slovensko izbrano vrsto njen sin Oskar Cvjetičanin (igralec Domžal).

LJUBITELJI - Play-off, četrtna finale pokala: Sovodnje - Chiopris 1:0.

MOŠKA C-LIGA - Zmagali obe ekipi

Olympia še čaka, prvič za Sočo

Ker so tudi Tržičani zmagali, bo odločilna tekma za napredovanje v soboto, 10. maja v Gorici

Sočani so v predzadnjem krogu dočakali prvo prvenstveno zmago

FOTODAMJ@N

Villa Vicentina - Olympia 0:3 (19:25, 24:26, 13:25)

Olympia: Hlede 3, Pavlovič 9, Jurin 2, Komjanc 15, Persoglia 7, Terpin 9, Magajne, Černic, Lavrenčič 10, Vogrič 3, Vizin 1. Plesničar (L). Trener: Marchesini.

Odločilna tekma za napredovanje bo v soboto, 10. maja v slovenskem športnem centru Mirka Špacapanja. Goriška združena ekipa je po pričakovanih premagala Villa Vicentino, ker je bil v Tržiču uspešen tudi Fanticieri (s 3:1 je premagal Mortegliano), bo odločilna tekma za napredovanje čez teden dni v Gorici.

Olympia je proti Villi Vicentini prepričljivo odigrala dva niza, prvega in zadnjega, v drugem nizu pa se je za zmago morala truditi. Padec koncentracije se je poznal predvsem v sprejemu, ki je bil v tem delu netočen. Gostitelji so do 17. točke stalno vodili, nato je Olympia povedla z 18:21, a so napake v sprejemu (ki že nekaj tednov ne deluje več tako prepričljivo in sigurno) in napadu omogočile, da je Villa Vicentina spet prevzela pobudo in povedla kar s 24:22. Takrat pa so se Marchesinijevi fantje zbrali in zaključili niz v svojo korist. Hladna prha jih je zdrami-

ŠPORTEL - TV Koper-Capodistria

V ospredju Cheerdance Millenium

V jutrišnji športni oddaji Športel po TV Koper-Capodistria (začetek ob 18.00) bo voditelj oddaje Igor Malalan gostil tekmovalki tržaškega društva Cheerdance Millenium in slovenski državni reprezentantki Jasno Kneipp in Mašo Bizjak, ki sta pred kratkim nastopili na svetovnem prvenstvu v cheerleadingu v ameriškem Orlandu. Športelovi sodelavci bodo obenem pripravili prispevke s tekem hokejistov Poleta, nogometnika Sovodenj in z občnega zborna ZSŠDI.

TRETJI POLČAS - Radio Trst A

Gosta Žerjal in Jagodnik

Vsa ponедeljek med 9. in 10. uro je na Radiu Trst A odmerjen čas športni oddaji Tretji polčas. Kaj je novega pri Jadranu, bo povedal jadranov blagajnik Peter Žerjal. Četrtna finale košarkarskega prvenstva se je pričelo v Sloveniji. Tam ima vidno vlogo tudi primorski košarkar Goran Jagodnik, ki je bil dolgo na vrhu strelcev lige, bil je najboljši igralec na tekmi, v kateri so njegovi Hopsi premagali Olimpijo. Poslušalcem bomo obenem ponudili nekaj nasvetov, kako se lotiti pohodništva.

Kdor čaka, in predvsem veliko dela, le dočaka. To so na najboljši način dokazali mladi igralci Soče, ki so proti Reani dosegli prvo zmago v letošnji sezoni. Okrnjeni varovanci trenerja Markiča (odsotna sta bila Margarito in Cobello, Waschl pa se je poskodoval v prvem setu) so namreč odigrali odlično tekmo in pokazali velik napredok v primerjavi z začetkom leta. Tudi na prejšnjih tekemah bi si lahko zaslužili kako točko več, a v ključnih trenutkih večkrat niso bili zbrani, tokrat pa so z dobrimi potezami navdušili publiko, tako da so se na koncu veselili zaslužene zmage. (av)

1. ŽENSKA DIVIZIJA - Gorica

Govolley jutri za finale

Na Goriškem se je začela končnica 1. ženske divizije. Že v petek je Mariano v polfinalu premagal Pieris s 3:2, za prestop v deželno D-ligo pa bo v drugem polfinalu merit moči tudi Govolley, četrtouvrščeni po rednem delu prvenstva. Gorišanke se bodo pomerile pri Ronchiju jutri ob 20.45. Po mnenju trenerke Paole Uršič je Ronchi, prvi po rednem delu prvenstva, zahteven tekme, nikakor pa ne premagljiv: »Pri nasprotnicah izstopa predvsem dobra podajalka, vse ostalo pa je v našem dometu. Igrati moramo brez napak in 200-odstotno, če želimo napredovati v finale.« V ponedeljek bo Uršičeva imela na razpolago vse igralke. V play-offu za napredovanje se igra na dve zmagi. Druga tekma bo v soboto, 10. maja ob 20.30 v Kulturnem domu in Gorici, morebitna tretja pa v ponedeljek, 12. maja.

Arhivski posnetek Govolleya

Na Tržaškem

Zalet Breg zmagal, rešen tudi Zalet Kmečka banka

Oma - Zalet Breg 1:3 (25:9, 22:25, 25:27, 18:25)

Zalet Breg: De Rota 5, Grgić 3, Klun 4, Martincich 6, Pertot 9, Piccinino (L), Speci 20, Virgilij 5. Trener: Drassich.

Zalet Breg je v zadnjem krogu prvenstva pre ženske divizije ne brez težav premagal tržaško Omo. V prvem setu je kazalo, da bodo odbojkarice Zaleta Brega ostale praznih rok. »Začele smo katastrofalno, brez prave motivacije. Nato pa smo se prebudile,« je povedala spremjevalka Daniela Zeriali. V nadaljevanju so se Drassicheva varovanke zbrale in dokazale, da so boljša ekipa. Boljše so bili v obrambni fazni in solidno so servirale. Na koncu so zasluženo zmagale in tako naredile veliko uslugo tudi Zaletu Kmečki banki, ki je po zmagi Zaleta Brega dosegla obstanek v 1. ženski diviziji.

KRMIN - Federico Buffa in Sergio Tavčar o košarki in nogometu

Balkanci želijo predvsem ponižati svojega nasprotnika

Ko se okoli iste mize zbereta Sergio Tavčar in Federico Buffa ter med njuno debato vsako točko poseže tudi Bruno Pizzul, je lahko rezultat samo eden: prava dvourna »lectio magistralis« o športu, ki se je tokrat vrtna predvsem okoli nogometa in košarke. Dogodek se je odvijal v sredo v občinski dvorani v Krminu, ki je ob tej priložnosti pokala po šivih kot še redkokdaj prej. Uvodni večer pete izvedbe tradicionalne prireditve »Goal a Grappoli«, ki je pridobila letos dodaten naziv »...va a canestro!«, je bil tako uspešen, da ko je moderator večera, novinar dnevnika Il Piccolo Marco Bisiach, sporočil, da se debata bliža koncu, je publiko zgrabilo žalost, saj si je marsikdo želel, da bi lahko do nedogleda poslušal športna pričevanja in anekdoti tako izkušenih in pripravljenih novinarjev. Sergia Tavčarja ni treba poseljati, saj že več desetletij velja legendarni komentator TV Koper Capodistria za enega izmed največjih športnih novinarjev in košarkarskih izvedencev daleč naokrog. Federico Buffa, eden izmed najboljših »story-tellerjev« v Italiji, pa ravno v teh tednih doživlja (zaslužene) velike uspehe po zaslugu sklopa dokumentarnih oddaj z zgodbami s preteklih nogometnih svetovnih prvenstvih na mrežah SkySport in SkyArte. Novinar, ki se razlikuje zaradi številnih različnih lastnosti in idej (vsi poznajo Tavčarjevo ljubezen do evropske košarke in njegovo »sovraštvo« do ameriške košarke lige NBA, medtem ko je Federico Buffa pravi izvedenec v ljubitelji košarke ameriške profesionalne lige), skupaj pa sta v sredo ustvarila tako brižljanten par, ki bi ga verjetno vsaka televizija želela imeti. Sama se med seboj zelo spoštuje, saj je Tavčar proti koncu večera priznal, da si je že večkrat ogledal dokumentarce s svetovnih prvenstvov Buffe, Federico Buffa pa se je o Tavčarju izrazil tako. »Če nekaj odneses, ko se učiš ali ko nekaj gledaš, se to zgodi, ker ti je nekdo razširil obzorja, ti je šport prikazal v neki novi luči, te je naučil nekega novega jezika. Naučil te je tudi, da lahko šport prikoveduje na bolj ironičen način, predvsem pa te je prepričal, da šport ni samo to, kar vidiš, a moraš razumeti veliko stranskih stvari in jih moraš znati posredovati poslušalcem oziroma bralcem. Tavčar spada med tisti osebami, ki so me to naučile,« je povedal Buffa, ki si je v Milanu v šestdesetih in sedemdesetih letih pogosto ogledoval prenose tekem na TV Koper.

»Usodni« München

Če pa se povrnemo k večeru, moderator je debato vodil s pomočjo videoposnetkov in slik s pomembnimi trenutki oziroma osebami tako iz košarkarskega kot nogometnega sveta, gosta pa sta jih komentirala s tolkimi anekdotami, da jih je moral Marco Bisiach kar zaustavljati. V prvem videoposnetku je bila prikazana dramatična končnica velekega košarkarskega finala na olimpijskih igrah v Münchenu leta 1992, ko je Aleksander Belov s košem v zadnjih sekundah srečanja priigral Sovjetski zvezzi zmago in zlato olimpijsko kolajno proti Američanom, ki so pred to tekmo osvojili 63 zaporednih zmag. »Žal mi je, da je Sovjetska zveza zmaga na nekoliko kontroverzen način zaradi tistih zadnjih treh sekund. Zmaga pa je bila povsem zaslužena. Ko bi tista tekma minila brez polemik, bi se ameriška košarka 'prebudi' nekaj let prej,« se dogodka spomnja Tavčar, ki je leta 1972 tudi prvi komentiral OI. »Ameriško košarko je predramil šele poraz v Seulu leta 1988, ko je Sovjetska zveza povsem nadigrala ame-

riške študente. To se je zgodilo tudi po zaslugu uvedbe meta za tri točke, ki je s časom nekoliko omilil fizično nadvladavo ameriških košarkarjev. Tisti poraz pa je nedvomno bil prvi znak, da se je razdalja med evropsko košarko in ameriško nekoliko zmanjšala, ZDA pa so leta 1992 nastopile z Dream Teamom. Mentalita se je tedaj spremenila in mislim, da mora zdaj liga NBA razmisli o prihodnosti in verjetno bi moral storiti korak nazaj, saj so igralci podvrženi prevelikim pritiskom in prevelikemu delu, tako da je število poškodb v zadnjih sezona res previsoko. Mislim, da bodo morali v ligi NBA ultiči tak sistem, v katerem moraš obvezno imeti v ekipi dočelo število mladih igralcev,« se je s Tavčarjem strinjal Buffa. Tavčar je nato dodal, da je evropska košarka ravno proti koncu sedemdesetih let razumela, da lahko ubere svojo poto in da je to znala odlično izkoristiti jugoslovanska košarkarska šola, ki se je v nekaj letih močno približala ameriškim študentom. »V tistih letih je Jugoslavija z Mirzo Delibasicem, Draganom Kičanovićem, Željkom Jerkovom in Draženom Dalipagićem osvojala številna mlađinska prvenstva in ustvarjalo se je jedro bodoče odlične generacije,« je še povedal Tavčar. Omenil je nato anekdoto, ki mu jo je pred kratkim zaupala nekdanja legenda jugoslovanske košarke in trenutni srbski generalni konzul v Trstu Dragan Kičanović. »Kičanović mi je povedal, da še vedno ni premostil poraza proti ameriški reprezentanci, ko je Jugoslavija izgubila zradi dveh 'sodniških ropov', saj so Američani živigali korake evropskim igralcem, kar je neverjetno,« je dodal Tavčar.

Drugi videoposnetek je prikazoval enajstmetrovke s tekme Crvena zvezda – Milan iz Lige prvakov leta 1989. »Tekmo so za en dan preložili zaradi megle, ki je bila verjetno edina meglja v zgodovini Beograda. Moram priznati, da mi ni bil Milan preveč priljubljen, takrat pa ga je ravno kupil nek podjetnik, ki je bil med drugim lastnik naše televizije. Po drugi strani je za Crveno zvezdo igrala prava kopica izredno nadarjenih nogometarjev, čeprav je bilo leta 1989 že občutiti, da je v Jugoslaviji škripalo,« se je tekme spominjal Tavčar. Buffa pa je omenil prvi krog dvoboja, ko je Crvena zvezda igrala v Milanu in so oblasti arteritali tri srbske navijače, ki so s seboj imeli številne nože in verige in od katerih je Buffova mati (150 cm visoka ženska) zahitevala, naj jim odstopijo sedež na stacionu.

O balkanski nravi

Nato se je debata dotaknile razlike v uspehih jugoslovanske košarke v primerjavi z nogometnimi (ne)uspehi, saj so jugoslovanske nogometne ekipe osvojile zgolj en pokal, in sicer Ligo prvakov leta 1991, medtem ko so s košarkarskimi prvenstvih odnesli veliko kolajn in pokalov. Tavčar je tako navdušil publiko z opisom jugoslovanskega značaja in navi. »Obstaja bistvena razlika med košarko in nogometom, saj so v Jugoslaviji nogomet vedno enačili z zabavo. Balkan ni sestavljen iz držav, a iz različnih 'duševnih razpoloženj'. Športniki ne cilijo na zmago, a na to, da ponizajo nasprotnika. Ni važno, ali zmagaš ali izgubiš, pomembno je le, da osramotiš nasprotnika. Lahko izgubiš košarkarsko tekmo 100:4, a če boš tiste štiri točke dosegel, s tem da s finto prelisiči nasprotnikev branilca, boš vseeno navdušen. Najlepši primer sem doživel v Sarajevu, ko je Safet Sušić ob vzkliku publice 'kičma' (hrbitenica) moral poskrbeti za telesno finto. Publike je ob tem uži-

vala in sploh ni bilo pomembno, ali je Sarajevo zmagal ali izgubil, pomembno je bilo, da si na tekmi videl par 'kičem'. Ta mentalita je značilna predvsem za južnejše države, v katerih je bil nogomet bolj priljubljen, saj so severne jugoslovanske države imele nogomet za šport B-ratreza, s katerim so se ukvarjali južnjaki. V Sloveniji je bila košarka šport številka ena, sledila pa sta ji rokomet in hokej. Epicentra košarke sta bila Beograd in Ljubljana, ki sta imela nekoliko večji 'avstroogrski značaj', tako da so bili košarkarski igralci nekoliko bolj resni in pragmatični.« Tako Buffa kot Tavčar pa sta omenila številne nadarjene jugovanske nogometarje, ki so npr. na svetovnem prvenstvu v Italiji leta 1990 klonili še proti Argentini. Sledil je prikaz s slavnimi športniki in trenerji, tudi

daj zadel dva neverjetna koša, ki sta ZDA popeljala do zmage, tako da njegova kakovost sploh ni pod vprašajem.«

Dražen Petrović

Tavčar: »Živel je za košarko. On je pravi dokaz, da z neverjetno voljo in ogromnim delom lahko ustvarimo vrhunskega igralca. V mladih letih so ga imenovali 'Kamnika', ker je imel kamnit roko, saj ni znal 'šutati'. Lastno osebnost je oblikoval s košarko. Stoodstotno se je izražal samo s košarkarsko žogo v roki. Pri desetih letih je začel trenirati od šest do deset ur dnevno. Ne veste, kaj ste si izgubili, s tem da niste videli Dražena igrati do dvajsetega leta starosti, oziroma do uvedbe meta za tri točke. Bil je prava poezija s svojimi fintami in prodori. Trojke pa so pomenile konec ko-

igralec vseh časov. Vsekakor me James ne navdušuje, saj dela točno to kar bi delal jaz, ko bi imel njegove fizične sposobnosti. Nič več.«

Marco Belinelli

Buffa: »Edini evropski igralec, ki je odšel v ligo NBA, s tem da je bolje poznan igre bodočih ekip kot sami igralci moštva.«

Tavčar: »Igralec primeren za ligo NBA, ki se je rodil izven ZDA.«

Dejan Savičević

Buffa: »Navijam za Milan, hranim pa samo en dres, in sicer dres Dejana Savičevića.«

Marko Van Basten

Tavčar: »Videl sem ga igrati v živo le pet minut v Vidmu. Spreletela me je kurja polt, ko se je prvič dotaknil žoge.«

Zvonimir Boban

Buffa: »Naj vam povem samo to, da med potjo, ko se iz Zagreba vozi v Milan, kjer sodeluje z mrežo SkySport, ne posluša glasbe, a Dantelovo Božansko komedijo.«

Tavčar: »V Bosni in Hercegovini je treba paziti, saj če tam rečeš Zvonimir in Boban, je kot da bi v Neaplju rekeli Gennaro in Esposito.«

José Mourinho

Tavčar: »Oseba nadpovprečne inteligence.«

Antonio Conte

Buffa: »Andrea Pirlo, vrhunski nogometar, ki je osvojil vse mogoče loričike, mi je zaupal, da je Antonio Conte najboljši trener, ki ga je kdaj imel.«

Diego Armando Maradona

Tavčar: »Nogometni Mozart. Buffa: »Omenil bi njegov citat: Posmislite, kaj bi lahko še bil, ko bi ne užival kokaina dvanajst let zapored.«

Zlatan Ibrahimović

Tavčar: »Fantastično je, ko nekdo začne igrati nogomet pri balkanski ekipi iz mesta Malmö. Šved po rodu, a pravi prototip klasičnega Balkanca. Zaznamujejo ga absolutna genialnost, totalna domisljavost, pretirana samozavest, izredne tehnične sposobnosti in romančično nihajoča uspešnost.«

Lionel Messi

Buffa: »Še nihče ni igral nogomet s tako hitrostjo. Alessandro Nesta se je umaknil iz evropskega nogometa, potem ko je odigral nekaj tekem proti Messiju, ki ga je popolnoma nadigral.«

Cristiano Ronaldo

Tavčar: »Pravi šampion za današnjo družbo, tako v igri kot v komunikaciji.«

Federico Buffa in Sergio Tavčar sta nato opisala še sledeče športnike: Dino Meneghin, Manu Ginobili, Kareem Abdul-Jabbar, Michelle Platini, Nereo Rocco, Darko Pančev, Alessandro Del Piero, Cesare Prandelli, Dino Zoff, Bora Milutinović, Clarence Seedorf in Vujadin Boškov, novinar pri mreži SkySport pa je želet še nekaj dodati glede slovenskih narodov, ko se je spomnil na preminulega Boškova. »Slovenskim narodom zavidam dve stvari; prva je neverjeten talent za učenje in obvladovanje tujega jezika, druga pa je lastnost, da znajo biti svetovljanski pod vsakim nebom.«

Sledil je neskončen aplavz.

Albert Vuncina

ALBERT VUNCINA
Komentatorja in športna novinarja Federico Buffa in Sergio Tavčar

v tem primeru Sergio Tavčar in Federico Buffa nista štedila z anekdotami.

Magic Johnson

Sergio Tavčar: »Med njim in Larrijem Birdom sem jaz naviral za drugoga, saj je točno vedel kaj mora narediti z ozirom na lastne fizične sposobnosti. Tako pojmujem jaz klasičnega košarkarskega igralca. Sedaj pa bom prejel tudi jaz globo v znesku poltretjega milijona evrov (kot predsednik NBA ekipe Sterling zaradi rasističnih izpadov, op.a.), če povem, da je bil Magic Johnson legendarni, pobaran v črno. Imel je namreč fizične sposobnosti temnopoltega človeka, razmišljal pa je kot pravi kavkazijec.«

Federico Buffa: »Nihče pred Johnonom ni igral na tak način. Košarko bi lahko razvrstili tako: košarka pred Magicom in košarka po Magicu.«

Kobe Bryant

Buffa: »Profesionalec, katerega zanimala le zmagati, sploh pa ga ne zanimala, kako priti do zmage. Zelo odločen človek, za katerega je zmaga prava obsesija. Niti pri Jordanu nisem videl tako močne želje po uspehu. Njegov problem je ta, da želi obesiti črvje na klin, ko osvoji šesti naslov, saj se želi izenačiti z Michaelom Jordanom, po katerem se je nedvomno zgledoval skozi celotno kariero.«

Tavčar: »On je tisti igralec, ki je sam premagal Španijo v velikem finalu OI v Pekingu. Proti koncu so se njegovi soigralci nekoliko ustrašili, on pa je te-

šarke, saj preprosto z enim metom lahko dosežeš točko več, ne da bi se moral mučiti z ostalimi košarkarskimi prvinami. Odsel je v ZDA, da je samemu sebi dokazal, da se lahko izkaže tudi onstran luže. Usoda, nam ga je odvzela prezgodaj, na srečo pa mu je dovolila, da do kaže, da je vrhunski igralec tudi v ligi NBA.«

Buffa: »Dražena žal nisem poznal tako kot Sergio. Čeprav mislim, da je bil Delibasic sinteza jugoslovanske košarke, je za Dražena najboljša definicija ta: reincarnačija Wolfganga Amadeusa Mozarta.«

Vlade Divac

Tavčar: »Prototip srbskega igralca. On ne more ne biti Srb. Vedno je prepričan, da je najmočnejši, kot vsi Srb. Bil je navdušen, ko je šel v NBA, saj so tam temnopoliti igralci skakali, on pa je lahko dosegel koše brez večjega napora po zaslugu fint in tehnike. 'Majhen' igralec, visok 210 cm. Ko bi skalal 60cm v višino, ne pa z golj 20, bi verjetno postal najboljši jugoslovanski center vseh časov. To pa je Krešimir Čosić.«

Buffa: »V ZDA me je navdušilo to, da je bil on edini igralec, kateremu je bilo dovoljeno kaditi na hodniku, v Sacramento pa je bil gospodar vseh, saj so vsi delali to, kar je ukazoval gospod Divac.«

LeBron James

Tavčar: »Ko bi imel 20% možganov Magica Johnsona, bi bil najmočnejši

GLEDALIŠČE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Slovensko Stalno Gledališče

Mala dvorana

V četrtek, 8. maja, ob 20.30 / Yukio Mishima: »Moderne nô drame« / Ponovitev: v petek, 9. in v soboto, 10., od 15. do 17. ob 20.30 ter v nedeljo, 18. maja ob 16.00.

Stalno gledališče Orazio Bobbio - La Contrada

V ponedeljek, 5. maja, ob 20.30 / Marc Camelotti: »Boeing Boeing« / Ponovitev: v sredo, 7. maja, ob 20.30.

SLOVENIJA

NOVA GORICA

SNG

V petek, 9. maja, ob 20.00 / William Shakespeare: »Hamlet«.

V sredo, 14. maja, ob 20.00 / Stanislaw Ignacy Witkiewicz: »Ponorela lokomotiva«.

V četrtek, 22. maja, ob 20.00 / Lope de Vega: »Norci iz Valencije«. / Ponovitev: v petek, 23. maja ob 20.00.

LJUBLJANA

SNG Drama

Veliki oder

V ponedeljek, 5. maja ob 19.30 / Albert Camus: »Kaličuga« / Ponovitev: v torek, 13. in v četrtek, 15. maja, ob 19.30.

V torek, 6. maja ob 19.30 / William Shakespear v prevodu Mateja Bora: »Richard III. + II.« / Ponovitev: v sredo, 7. v četrtek, 8., v soboto, 10. in v ponedeljek, 12. maja, ob 19.30.

V petek, 9. maja ob 19.30 / Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Revizor«.

Mala drama

V ponedeljek, 5. maja ob 20.00 / Ko-bo Abe: »Priatelji«.

V torek, 6. maja ob 20.00 / Wolfram

Lotz: »Nekaj sporočil za vesolje« / Ponovitev: v sredo, 7., v četrtek, 8. ob 20.00, v petek, 16. ob 17.00 in v soboto, 17. maja ob 20.00.

V petek, 9. maja ob 20.00 / Sam Shepard: »Lunine mene«.

V soboto, 10. maja ob 20.00 / Maja Haderlap: »Angel pozabe«. / Ponovitev: v četrtek, 15. maja ob 20.00.

V ponedeljek, 12. maja ob 20.00 / Stanislaw Ignacy Witkiewicz: »Ponorela lokomotiva«. / Ponovitev: v sredo, 14. maja ob 20.00.

V torek, 13. maja ob 20.00 / Evripid: »Alkestida«.

V ponedeljek, 19. maja ob 20.30 / Via Negativa: »Generalka za generacijo«.

Slovensko Mladinsko Gledališče

Zgornja dvorana

V četrtek, 15. maja ob 19.00 / Mark Tompkins: »Veter norosti« / Ponovitev: v soboto, 17. ob 20.00 in v nedeljo, 18. maja ob 21.00.

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Veliki Trg

V sredo, 9. julija, ob 21.00 / Nastopala bo slavna rock ikona, John Fogerty, bivši frontman znane skupine Creedence Clearwater Revival.

Gledališče Miela

V petek, 9. maja ob 21.30 / Miela Music-Live / Nastopa ambient - house zasedba: Orb.

V četrtek, 15. maja ob 21.00 / Praznik obletnice rojstva Erika Satieja / Nastopajo: Nicole renaud in Coluleurs.

V petek, 16. maja ob 20.00 / Praznik obletnice rojstva Erika Satieja / Nastopajo: Miroirs.

BRIŠČIKI

Veliki šotor

V petek, 27. junija, ob 17.00 / Nastopal bo Manu Chao, ki bo predstavil novo plato »La Ventura«, nastopale bodo tudi druge predskupine.

GORICA

Kulturni dom

V četrtek, 8. maja ob 20.30 / Balet / Ruski koreografski ansambel iz Moskve: »Kalinka«.

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Slovenska filharmonija

Gallusova dvorana

V nedeljo, 11. maja, ob 20.30 / koncert / Caetano Veloso: »Abraçaço«.

V sredo, 14. maja ob 19.30 / koncert / Nastopa: Thierry Escaich - orgle

V četrtek, 15. maja ob 19.30 / koncert / »Simfonični Orkester RTV Slovenija« / Dirigent - En Shao; solistka Karmen Pečar - violončelo.

SNG Opera in balet Ljubljana

V soboto, 10. maja ob 19.30 / Opera / Johan Strauss: »Netopir (Die Fledermaus)«. / Ponovitev: v soboto, 17. maja ob 19.30.

V četrtek, 22. maja ob 19.30 / Gioacchino Rossini: »Seviljski brivec (Il barbiere di Siviglia)«. / Ponovitev: v soboto, 24. maja ob 19.30.

V petek, 23. maja ob 19.30 / Giuseppe Verdi: »La Traviata«.

Kino Šiška

Danes, 4. maja ob 20.00 / koncert / Nastopajo švedski viking metalci Amon Amarth.

V nedeljo, 11. maja ob 20.30 / koncert / Nastopajo: Dawn Of Midi (Thirsty Ear, Zda), Zergon -Live (Synaptic).

V petek, 30. maja ob 20.00 / koncert / »30. mednarodni festival druga godba« / Nastopajo: Mulatu Astatke in Bombino.

Križanke

V petek, 16. maja, ob 20.00 / Nastopajo: Laibach.

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Zgodovinsko-umetniški muzej in lapidarij, (Trg pred stolnico 1): na ogled lokalni arheološki predmeti iz prazgodovine, skulpture iz rimljanskih in srednjeevropskih časov in pa egipčanski, grški, rimljanski in antični predmeti z italijanskim polotoka; numizmatična zbirka, fototeka in knjižnica. Urnik: od torka do nedelje od 9.00 do 13.00, ob sredah od 9.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto.

Rižarna pri Sv. Soboti: nacistično koncentrično uničevalno taborišče, fotografija razstava in knjižnica. Urnik: odprt vsak dan od 9.00 do 19.00. Vstop prost.

Železniški muzej na Marsovem polju (Campo Marzio, Ul. Giulio Cesare, 1): stalna razstava železniške postaje.

Urnik: od 9.00 do 13.00. / Za več informacij: tel.: 040-3794185; fax: 040312756.

Galerija Sala del Giubileo (Ul. Mazzini 3): V ponedeljek, 5. maja bo otvoritev razstave Deziderija Švare: »Marine«. Razstava bo na ogled do 14. maja. Urnik: od ponedeljka do petka, od 17.00 do 20.00, ob sobotah in nedeljah, od 10.00 do 13.00 ter od 17.00 do 20.00.

SLOVENIJA

ŠTANJEL

Galerija Lojzeta Špacala: stalna razstava grafik v galeriji Lojzeta Špacala. Urnik: med tednom, od 11.00 do 14.00, v soboto in nedeljo od 10.00 do 17.00, v ponedeljek zaprto.

AJDOVŠČINA

Vojašnica Janka Premrla Vojka: vojaški muzej, orožje, oprema, dokumentacija.

ti, osebni predmeti vojakov s soške fronte, stalna razstava.

Muzejska zbirka Ajdovščina: odprto v sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 18.00. Za najavljenje skupine je ogled možen tudi izven urnika.

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Gorškega muzeja: na gradu Kromberk je na ogled razstava iz zbirke podarjenih del Vladimira Makuca z naslovom »Rise inkipi«; Sv. Gora - zaprta do nadaljnega zaradi popravila prostorov; Grad Dobrovo ob ponedeljkih zaprto, od torka do petka od 8.00 do 16.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 13.00 do 17.00; Kolodvor ob ponedeljku do petka po urniku Turistične agencije Lastovka, ob sobotah od 12.00 do 19.00, ob nedeljah pa od 10.00 do 19.00. Najavljenje skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika (tel. 003865-3359811).

KANAL

V Melinkih na št. 5 je na ogled stalna razstava etnološko-rezbarske zbirke Franca Jerončiča.

Mestni muzej: odprt vsak dan, od 9.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminška muzejska zbirka: od ponedeljka do petka, od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

KOBARID

Kobaridski muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan, od 9.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem naravnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan, od 10.00 do 18.00.

LJUBLJANA

Muzej novejše zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprt od 10.00 do 18.00.

SLIKOVNA KRIŽANKA - Svetovna književnost

REŠITEV V NASLEDNJI ŠTEVILKI
NA STRANI RADIO IN TV SPOREDOV

PRIMORSKI DNEVNIK, TVOJ DNEVNIK	FOTOGRAFSKI APARAT	ETILNI ALKOHOL, VINSKI CVET	ANTIČNI PREBIVALCI SREDNJE ITALIJE	JUVENTUSOV TRENER VZDEVKE ESENHOWERA	DELO KNJIŽEVNIKA NA SLIKI	SESTAVLJAK	VRSTA METULJA	VINSKE TRTE, TUDI GOZDOVI	POPOLNOMA IZOBLIKOVANA ŽUŽELKA	ZATEKLJENI PROSTOR S STREHO	NAŠ TRŽAŠKI OBČINSKI ODBORNIK KRAUS	GLAVNO MESTO SAUDSKIE ARABIE	AKORD NA PRVI STOPNIJ LESTVICE	WALTER GODINA	AZIJSKA DRŽAVA	EREMIT, PUŠČAVNIK, SPOKORNIK	TONE FERENC	 NEKDANJI PREDSEDNIK ZSĐI KALAN	SLOVESEN VOJAJSKI POZDRAV	ŠIBA, PALICA
KOZAREC S PEČIJEM					KRAJ V SRBIJI	OTOČEK PRED ŠP. OBALO												KRAJNA PRIMORSKEM (PLEZALNE STENE)		
NASKOK, NAPAD, NAVAL					ANTON ASKERC	IZDELOVALEC KISA	DODATNA STAVBA											POKLON POSTAVA, RAST		
MESTO V BASILICATI					JAMAJŠKA GLASBA	BIBLIJSKI ČOK												LJUBLJANA		
ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN			POSESTVO, IMETJE	KOFI ANAN	OZEK KONEC POLOTOKA	MORALNOST					"TEKMECI" SOKOLOV						RUSKI PREDSEDNIK SPODNJI DEL PROSTORA	PALO-AZUJSKO LJUDSTVO V KAMČATKI	NEKDANJI ROMUNSKI NOGOMETĀS (VIOREL)	
MESTECE V FJK Z LETALIŠČEM					KRAJŠA, LAŽJA PUŠKA						MELODIJA, NAPEV (FR.)									

VREMENSKA SЛИKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 5.48 in zatome ob 20.15
Dolžina dneva 14.27

LJUNINE MENE
Luna vzide ob 9.54 in zatome ob 0.51

NA DANŠNJU DAN 1979 - Višjeležeče kraje v severni Sloveniji je po drugem obilnem sneženju v maju prekrivala debela snežna odeja. Na Strojini na Koroški (940 m) so zjutraj izmerili kar 62 cm, v Logarski Dolini (730 m) 29 cm visoko snežno odeja. Na Kredarici (2514 m) je bilo snega kar 603 cm.

OSNOVNI ABONMA**Nova uprizoritev!**

Yukio Mishima

MODERNE NÔ DRAME

režija: Mateja Koležnik

- v petek, 9. maja ob 20.30 – reda A, F
- v soboto, 10. maja ob 20.30 – red B
- v četrtek, 15. maja ob 20.30 – red T
- v petek, 16. maja ob 20.30 – red A, F
- v soboto, 17. maja ob 20.30 – red B
- v nedeljo, 18. maja ob 16.00 – red C
- v petek, 23. maja ob 20.30 – red T
- v soboto, 24. maja ob 19.00 – red K
- v nedeljo, 25. maja ob 16.00 – red C

na Velikem odru z italijanskimi nadnapisi
rezervacija je priporočena
Blagajna SSG: pon-pet 10-15, tel. 040 362542 / brezplačna 800214302

www.teaterssg.com

**SLOVENSKO
STA-LNO
GLEDA-LIŠČE**

ZDRUŽENI NARODI - Ban Ki Moon ob dnevu svobode medijev

Lani ubitih 70 novinarjev

Sekretar ZN poziva k varnosti novinarjev - V Evropi pobuda za medijski pluralizem in neodvisnost

NEW YORK - Generalni sekretar ZN Ban Ki Moon je ob svetovnem dnevu svobode medijev pozval k več varnosti za novinarje. V zadnjem letu dni je bilo ubitih 70 novinarjev, 14 jih je zaradi svojega dela umrlo letos. Ban je tako vlade kot posameznike pozval, naj aktivno branijo pravico do svobode medijev.

»Vsako leto ob dnevu svobode medijev potrdimo našo zavezo temeljni svobodi prejemanja in razširjanja informacij in idej skozi medije, ne glede na meje, kot je zapisano v 19. členu univerzalne deklaracije človekovih pravic. A vsak dan v letu vidimo napade na to pravico,« je v poslanici zapisal Ban.

Lani se je za zapah znašlo 211 novinarjev. Od leta 2008 jih je moralno 456 zapustiti svojo državo. Od leta 1992 je bilo ubitih več kot 1000 novinarjev, kar je skoraj eden vsak teden. »To so alarmantne številke,« je opozoril Ban in poz-

Generalni sekretar
Združenih narodov
Ban Ki Moon

ARHIV

val h kaznovanju tistih, ki za tarčo nasi-
lja, ustrahovanja ali prirejenih pravnih
postopkov izberejo novinarje in želijo na-
tak način vplivati na njihovo delo.

Ban je opozoril, da so svobodni me-
diji, tako tradicionalni kot novi, nepogre-
šljivi pri zagotavljanju razvoja, demokra-
cije in dobrega upravljanja. »Družbeni me-
diji in mobilne tehnologije ponujajo nova
orodja za spodbujanje participacije drža-
vljelanov in gospodarski ter družbeni na-
predek,« je poudaril in pozval vse vlade,
družbe in posameznike k aktivnemu bra-
njenju pravice do svobode medijev.

Pozivu ZN za boljšo prihodnost se
je pridružila tudi evropska poslanca Ta-
nya Fajon (S&D/SD). »Ohranjanje svo-
bode izražanja in medijskega pluralizma je nenehna skrb demokratičnih družb,« je opozorila v izjavi. Fajonova je ob tem
pozvala k podpisu evropske državljanske
pobude za medijski pluralizem. Gre za
pobudo Evropske alternative ter Med-
narodnega združenja novinarjev k izva-
janju vespološne evropske direktive za
večjo raznovrstnost in manjšo odvisnost
medijskega prostora v EU. Pobuda za uspeh
potrebuje milijon podpisov v vsaj
sedmih državah članicah unije. (STA)

V ZDA prvi primer smrtonosnega koronavirusa

NEW YORK - Ameriški zdravstveni delavci so zaskrbljeni. V ZDA so na-
mreč zabeležili prvi primer okužbe s smrtonosnim koronavirusom, ki se je
doslej pojavijal predvsem v Savdske Arabiji. Primer okužbe s koronavirusom
- bližnjevhodnim respiratornim sindromom, imenovanim mers - so odkrili v
zvezdni državi Indiana. Gre za pacienta, ki je v ZDA pred kakim tednom
pripravoval iz Savdske Arabije prek Velike Britanije. Kmalu zatem so se po-
javili simptomi, kot so vročina, zasopllost in kašelj. Bolnik je trenutno izoli-
ran v bolnišnici, njegovo stanje pa je stabilno, navaja ameriški Center za nad-
zorovanje in preprečevanje bolezni (CDC).

Kot dodajajo v centru, je nevarnost okužbe za prebivalstvo zelo majhna. »Pri-
čakovali smo, da bo mers dosegel ZDA, na to smo pripravljeni in ukrepamo
hitro,« je zagotovil direktor centra Tom Frieden.

Mers so v Savdski Arabiji odkrili septembra 2012. Savdska Arabija je glavno
žarišče te bolezni. V svetu je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) s 17. aprila za tem virusom doslej obolelo 243 ljudi, med katerimi jih je 93 umrlo. (STA)

TURIZEM - V ospredju Bled in Soška fronta

Britanski mediji o ponudbi Slovenije

LJUBLJANA - Eden vodilnih in najbolj branih britanskih medijev, Daily Telegraph, je v prilogi Travel spletne izdaje časopisa ter na svojem turističnem portalu objavil obšireni prispevek o Sloveniji. Avtor je opisal predvsem Soško fronto in naravne znamenitosti. Britanski spletni portal vodičev Rough Guides pa je panorama Bleda izbral za ozadje twitter profila.

Avtor članka v Daily Telegraphu Neil Tweedie obširno piše o pomenu in veličini Soške fronte, ki je kljub svoji zgodovinski teži Britancem dokaj nepoznana. Bralci Daily Telegrapha običajno prihajajo iz srednjega sloja britanske družbe, so nekoliko premožnejši in poznajo zgodovino in aktualno politiko, potovanja z dodano vrednostjo in destinacije, ki nudijo raznolikost. Prispevek je zato še toliko bolj pomemben, saj neposredno nagovarja za Slovenijo izredno pomemben segment angleško govore-

čega trga. Poleg zapuščine prve sve-
tovne vojne je bil Tweedie očaran tu-
di nad naravnimi znamenitostmi, ki se
v svoji raznolici stvrtijo na takoj
majhnem ozemlju.

Tudi sicer Slovenija beleži po-
večano prisotnost Slovenije v britan-
skih socialnih medijih, panorama
Bleda pa je bila izbrana za ozadje
uradnega twitter profila @Rough-
Guides. Uredništvo spletnega porta-
la vodičev Rough Guides, v lasti za-
ložniške hiše Penguin Group, je na
primeru Slovenije začelo uvajati nov
koncept spletne predstavitev desti-
nacij. Koncept Štiri sezone Slovenije
(Four Seasons of Slovenia) je nastal v
sodelovanju z informacijsko pisarno
javne agencije Spirit v Londonu ter PR
agencijo A. Marr PR.

Rough Guides je prisoten v
praktično vseh spletnih in mobilnih
oblikah in ima zelo osredotočeno ba-
zo sledilcev. (STA)